UCHWAŁA NR 0150/XII/248/07

RADY MIASTA TYCHY

z dnia 27 września 2007 r.

w sprawie przyjęcia
Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) na wniosek Prezydenta Miasta Tychy, po zaopiniowaniu przez Komisję Inicjatyw Lokalnych i Ładu Przestrzennego

Rada Miasta Tychy uchwala:

§ 1

Przyjąć edycję II (aktualizację) Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy, stanowiącego załącznik do uchwały, celem pozyskania środków strukturalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013.

§ 2

Za wykonanie uchwały odpowiedzialny jest Prezydent Miasta Tychy.

§ 3

Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc dotychczasowa uchwała nr 0150/XLIII/831/2006 z dnia 23 lutego 2006 roku w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Tychy

dr Michał Gramatyka

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA TYCHY

Program przekształceń i humanizacji blokowisk
Rehabilitacja i rewitalizacja dzielnic zdegradowanych

EDYCJA II

(AKTUALIZACJA)

Wrzesień, 2007 rok

Spis treści

Wprowadzenie..... 4

Część I Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście 7

I. DIAGNOZA STRATEGICZNA - USTALENIE ŹRÓDEŁ I CHARAKTERU KLUCZOWYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....8

1. Historia miasta..... 8

2. Zagospodarowanie przestrzenne..... 9

2.1. Obszary ochrony i rewitalizacji..... 9

2.2. Gospodarka gruntami..... 12

2.3. Połączenia komunikacyjne..... 13

2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska..... 13

2.4.1. Środowisko przyrodnicze..... 13

2.4.2. Stan środowiska naturalnego..... 20

3. Osiedla mieszkaniowe..... 23

3.1. Osiedla "wieloblokowe"..... 23

3.2. Stare osiedle fabryczne "Osada"..... 30

4. Sfera społeczna..... 32

4.1. Struktura demograficzna..... 32

4.2. Bezpieczeństwo publiczne..... 36

4.2.1. Przestępczość w obszarach rewitalizacji..... 39

4.2.2. Przemoc w rodzinie..... 46

4.3. Uzależnienia..... 46

4.4. Niepełnosprawność..... 51

4.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych..... 56

4.6. Pomoc społeczna..... 58

5. Sfera gospodarcza..... 66

5.1. Bezrobocie..... 66

5.2. Uwarunkowania gospodarcze..... 70

6. Jakość życia w mieście..... 74

II ANALIZA SWOT..... 75

III NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW ROZWOJU REGIONU I MIASTA 76

1. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020 76

2. Strategia rozwoju miasta Tychy: „Tychy 2013".....77

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy 77

4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy 77

5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Tychach lata na 2007-2013 77

Część II ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALZIACJI MIASTA TYCHY 79

I ZAŁOŻENIA PROGRAMU 80

1. Uwarunkowania formalne Lokalnego Programu Rewitalizacji 80

2. Polityka miasta w zakresie rewitalizacji 81

3. Wybrane obszary zdegradowane - do rewitalizacji.....84

II CELE I DZIAŁANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALZAICJI MIASTA TYCHY..... 97

1. Cel Programu.....97

2. Zrealizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne i ich powiązania z planowanymi projektami.....97

3. Kontynuacja działań rewitalizacyjnych w mieście w kolejnym okresie programowania..... 100

4. Karty projektów..... 100

ZAŁĄCZNIK..... 102

III. PLAN FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ 151

IV. SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA TYCHY..... 154

V. AKTUALIZACJA I MONITOROWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA TYCHY..... 155

BIBLIOGRAFIA.....156

WPROWADZENIE

<u>Rewitalizacja</u> definiowana jest jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych dzielnicach miast, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych.

Dokonując systematyzacji definicji rewitalizacji należy zwrócić uwagę na szeroki zakres znaczeniowy pojęcia oraz uwzględnić, iż jest to proces łączący trzy aspekty: przestrzenny, techniczny, społeczny i gospodarczy.

W literaturze przedmiotu przez rewitalizację rozumie się wieloletnie, zintegrowane działania, inicjowane i koordynowane przez samorząd gminny, w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego określonych obszarów miast. Istotne jest równoczesne działanie we wszystkich sferach: ekonomicznej, społecznej, materialno – przestrzennej (w tym w zakresie infrastruktury komunalnej, modernizacji zabudowy, przekształceń funkcjonalnych, porządkowania przestrzeni publicznych). Koncentracja planowanych działań na wybranym obszarze ma – przez efekt synergii – doprowadzić to trwałych zmian jakościowych obszaru objętego programem rewitalizacji, a tym samym przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, wzrostu funkcjonalności i rozwoju całego miasta oraz jego otoczenia.

Z punktu widzenia niniejszej aktualizacji programu, przyjęto definicję Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, określającą rewitalizację jako proces odnowy przestrzennej, technicznej, społecznej i ekonomicznej obszaru zdegradowanego, prowadzący do jego zrównoważonego rozwoju.

Takie rozumienie rewitalizacji wywodzi się zarówno z założeń trwałego i zrównoważonego rozwoju, jak i integruje założenia oraz praktykę nowych europejskich programów „rewitalizacji socjalnej". W europejskiej polityce regionalnej w latach 2007 - 2013 Parlament Europejski przyjął włączenie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich do polityki spójności i założenie, że Unia Europejska będzie skuteczniej realizowała cele wzrostu i zatrudnienia jeżeli wszystkie regiony będą w stanie spełnić swoją rolę. Miasta mają w tym celu ogromne znaczenie. Zgodnie z „Komunikatem Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego" z lipca 2006 r., wzrost gospodarczy jest zrównoważony, kiedy towarzyszą mu środki przeznaczone do ograniczenia ubóstwa, wykluczenia społecznego i problemów z zakresu ochrony środowiska. Kwestia zrównoważonego charakteru wzrostu ma szczególne znaczenie w miastach bardziej narażonych na wykluczenie społeczne, degradację środowiska, istnienie nieużytków oraz niekontrolowaną zabudowę miast. Miasta charakteryzują się znaczącymi różnicami w zakresie perspektyw gospodarczych i społecznych. Są to nierówności przestrzenne (między dzielnicami) lub społeczne (między poszczególnymi grupami) lub często różnice łączące oba te wymiary. Dla ponownego włączenia w życie dzielnice miasta potrzebują nie tylko prac technicznych, lecz również rozwoju gospodarczego i rozwiązania narosłych problemów społecznych.

Jak wynika z powyższego, wszystkie określenia odnoszą się do pojęcia odnowy miast, urban regeneration, renouvellement urban, régénération urbanie. Obejmują problemy zatrudnienia, tworzenia nowych miejsc pracy, jak i lepszych warunków ekologicznych w mieście, zrównoważenia w rozwoju miasta. Na tym tle, rewitalizacja jest systemem działań, mającym na celu odnowę dawnych dzielnic, rozwój ich funkcji mieszkaniowej, gospodarczej, społecznej oraz znacznych walorów przestrzennych i kulturowych. Zgodnie z nazewnictwem przyjętym w niektórych środowiskach technicznych i ekonomicznych rozróżnia się następujące pojęcia składowe rewitalizacji:

- remont – przywrócenie takiego stanu budynku, jaki istniał na początku poprzedniego cyklu eksploatacji,
- modernizację – remonty uzupełnione wprowadzeniem nowych, sprawniejszych lub dodatkowych elementów wyposażenia, podnoszących komfort,
- rewaloryzację – przywrócenie wartości, czyli remont lub modernizację obiektów o szczególnej wartości zabytkowej. Rewaloryzacja wymaga dodatkowych prac badawczych i budowlanych w celu wyeksponowania tych wartości zabytkowych,
- rewitalizacja – pojęcie obejmujące wszystkie powyższe zakresy, odnoszące się do kompleksowych akcji podejmowanych w obszarach miasta, szczególnie w starych dzielnicach zdegradowanych.

Program rewitalizacji wiąże działania poprzednio wymienione z działaniami zmierzającymi do ożywienia społecznego i gospodarczego.

Powiązanie spraw technicznych, gospodarczych i społecznych w procesach rewitalizacji to nie tylko sprawa terminologiczna, ale istota zagadnienia, które w odniesieniu do tradycyjnych ujęć odnosi się do całości życia miasta, a nie tylko do jego formy.

Tychy są miastem o zróżnicowanym charakterze przestrzennym i funkcjonalnym. Istniejąca struktura osiedlowa decydująco wpływa na kształt przestrzenny miasta, jak i jego odbiór zewnętrzny i wewnętrzny. W krajobrazie śródmieścia wyraźnie widoczny jest podział na dwie części wyznaczony przebiegiem linii kolejowej:

- część północną o ukształtowanej przestrzeni miejskiej w formie ulic, pierzei, placów, skwerów, parków, skali zabudowy do V kondygnacji,
- część południową z charakterystycznymi szerokimi arteriami komunikacyjnymi, monokulturą osiedlową wielorodzinną o niskim poziomie technicznym i brakach w zagospodarowaniu wnętrz osiedlowych.

Wiele osiedli wymaga rewitalizacji, poprawy ich wewnętrznej struktury przestrzennej, kreowania warunków zamieszkania o wysokiej wartości.

Przedstawiony dokument jest aktualizacją i edycją II Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy, przyjętego uchwałą Rady Miasta w 2006 roku, odpowiadającego wówczas zapisom Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i wymogom poprzedniego okresu programowania 2004-2006.

Program jest więc kontynuacją działań rewitalizacyjnych podejmowanych od kilku lat na terenie miasta i spełnia wymogi konsultacji społecznych na etapie ustalania działań priorytetowych, realizacji oraz oceny. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Tychy jako opracowanie o charakterze otwartym wymaga stałej weryfikacji treści, wprowadzania modyfikacji pod wpływem zachodzących zmian w uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych oraz zgodnie z potrzebami społeczności lokalnej. W przypadku występowania potencjalnych beneficjentów o wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, program zostanie przekazany do Instytucji Zarządzającej wraz z wnioskiem aplikacyjnym.

W nowym okresie programowania, podstawą dla współfinansowania inwestycji w obszarze mieszkalnictwa stanowi Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007 -2013. O potrzebie odpowiedniego zaprogramowania wydatków na mieszkalnictwo w ramach RPO stanowi art. 7 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, zgodnie z którym wydatki na mieszkalnictwo powinny zostać zaprogramowane w ramach operacji dotyczącej zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich lub osi priorytetowej dla obszarów dotkniętych lub zagrożonych degradacją fizyczną i wykluczeniem społecznym.

Inwestycje w obszarze mieszkalnictwa mogą być realizowane wyłącznie na wyznaczonych obszarach wsparcia. Wykaz kryteriów wymaganych dla określonych obszarów wsparcia został zawarty w art. 47 ust. *1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r.,* ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) *nr 1083/2006* oraz *rozporządzenia (WE) nr 1080/20006* i obejmuje następujące aspekty:

- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- niekorzystne trendy demograficzne,
- niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji,
- wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska,
- niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej,
- wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszości lub uchodźców,
- porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego,
- niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Zgodnie z art. 47 obszary wsparcia powinny spełnić łącznie co najmniej trzy kryteria z podanej wyżej listy, przy czym dwa muszą odnosić się do wymiaru społecznego, to jest zawierać się we wskazanym wyżej katalogu.

Wybór obszarów kwalifikujących się do działań interwencyjnych i przekształceń w ramach niniejszego programu oparto na kryteriach określonych jako „parametry kryzysu”. Przyjęte kryteria dotyczą wykluczenia społecznego, bezrobocia, przestępczości, ubóstwa, marginalizacji określonych grup mieszkańców w stosunku do społeczności miejskiej.

CZĘŚĆ I

CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE

II. DIAGNOZA STRATEGICZNA – USTALENIE ŹRÓDEŁ I CHARAKTERU KLUCZOWYCH PROBLEMÓW W ZAKRESIE REWITALIZACJI

1. Historia miasta

Tychy powstały jako niewielka osada rolnicza w pobliżu średniowiecznego szlaku handlowego, łączącego Oświęcim z Mikołowem. Pierwszy raz wzmiankowane były w dokumentach historycznych z 1467 roku. W XVII wieku były jedną z najzamożniejszych wsi powiatu pszczyńskiego. Od 1629 roku funkcjonował tutaj Browar Książęcy, uprawiano chmiel i jęczmień, hodowano ryby, rozwijało się rzemiosło i przemysł. We wzniesionym w połowie XVII wieku przez Promniców pałacu działał samodzielny urząd leśny. Do połowy XIX wieku Tychy były własnością kolejnych panów feudalnych, stojących na czele tzw. pszczyńskiego państwa stanowego. W 1870 roku zbudowano pierwszą linię kolejową łączącą Tychy z Katowicami i Szopienicami. W nocy z 16 na 17 sierpnia 1919 roku w Tychach rozpoczęło się pierwsze Powstanie Śląskie zakończone opanowaniem wsi przez powstańców. Podczas Plebiscytu większość mieszkańców opowiedziała się za przynależnością do Polski. Wtedy to Tychy zaczęły się rozwijać i nabierać cech osady miejskiej. W okresie międzywojennym w ramach autonomicznego województwa śląskiego liczba ludności Tychów wzrosła do 11 tysięcy. W tym czasie powstały między innymi: szpital, remiza strażacka, poczta, szkoła, basen, kręgielnia oraz sieć sklepów i restauracji. W dniu 1 stycznia 1934 roku Tychy uzyskały prawa gminy miejskiej.

Działania wojenne 1939 roku nie spowodowały większych zniszczeń, ponieważ główne walki prowadzone były na odcinku Mikołów - Wyry. W czasie działań wojennych i na skutek eksterminacji zginęło ponad 500 mieszkańców miasta.

Początek powojennej historii miasta to data 4 października 1950 roku, kiedy to Prezydium Rządu podjęło decyzję o budowie Nowych Tychów. Rok później miasto otrzymało prawa miejskie. Pierwsze osiedle powstało według projektu Tadeusza Teodorowicza-Todorowskiego, a następne były dziełem Kazimierza Wejcherta i Hanny Adamczewskiej-Wejchert. Rozbudowa Tychów była efektem planów stworzenia zaplecza mieszkaniowego dla Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Tychy miały się stać pierwszym i największym miastem w systemie satelitów aglomeracji górnośląskiej. Miasto rozwijało się bardzo dynamicznie, stając się miejscem lokalizacji szeregu ważnych inwestycji również przemysłowych, dzięki czemu zostało czymś więcej niż bazą noclegową. Zyskało status samodzielnego ośrodka miejskiego.

Obecnie Tychy - to ponad 130 tysięczne miasto, będące powiatem grodzkim, zlokalizowane w południowej, zielonej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Położone na pograniczu Wyżyny Śląskiej i Kotliny Oświęcimskiej, w odległości 30 km od Katowic, z którymi posiada bardzo dogodne połączenie trasą szybkiego ruchu, usytuowane przy skrzyżowaniu trasy międzynarodowej: Warszawa - Wiedeń i krajowej: Opole - Kraków.

Miasto charakteryzuje korzystne położenie w systemie przyrodniczym aglomeracji śląskiej. Naturalne otoczenie, a tym samym wydzielenie krajobrazowe Tychów, stanowią kompleksy Leśnego Pasa Ochronnego oraz prastarej Puszczy Pszczyńskiej. Sąsiedztwo lasów Puszczy Pszczyńskiej, sprawia, że miasto posiada bardzo dobre w stosunku do innych dużych miast aglomeracji śląskiej warunki przyrodnicze i ekologiczne. Stwarza to szczególnie korzystne warunki do rozwoju usług turystycznych i sportowo-rekreacyjnych, ale jednocześnie wymaga podjęcia działań rewitalizacyjnych w stosunku do niektórych obiektów.

Fot. *Widok na Beskid Śląski od strony miasta*

2. Zagospodarowanie przestrzenne

2.1. Obszary ochrony i rewitalizacji

Obszary do ochrony i rewitalizacji na terenie miasta obejmują następujące elementy:

Browar Obywatelski

Zlokalizowany na zachód od dworca kolejowego, na terenach zakupionych w 1895 roku przez spółkę piwowarską „Brieger Aktien Brauerei Gesellschaft". Zakład rozpoczął produkcję piwa w 1898 roku. W 1899 roku Browar Obywatelski zawarł z Browarem Książęcym konwencję w sprawie jednolitych cen piwa w detalu. W 1918 roku, w wyniku wykupu akcji, zakład przeszedł pod zarząd księcia pszczyńskiego, a od 1 września 1936 roku, podobnie jak Browar Książęcy w dzierżawę przymusowego zarządcy księcia von Pless. Dnia 1 lutego 1939 roku wraz z Browarem Książęcym i Browarem Piwa Słodowego w Siemianowicach, wszedł w skład spółki akcyjnej „Książęce Browary S.A. w Tychach". Do dzisiaj zachowany jest układ urbanistyczny zespołu.

Kolonia robotnicza

Zlokalizowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie Browaru (ul. Browarowa 16-24). Wybudowana została w 1889 roku dla pracowników Browaru Obywatelskiego, w 1918 roku wraz z browarem przeszła pod zarząd księcia pszczyńskiego. Zachowany został układ planu osiedla wraz z zabytkową zabudową. Budynki mieszkalne wchodzące w skład kolonii są murowane, częściowo otynkowane, z detalem wykonanym z cegły, podpiwniczone, parterowe z użytkowym poddaszem.

Budynek przy ul. Browarowej 6 wraz z parkiem

Wybudowany w 1905 roku jako willa dyrektora browaru. Później pełnił funkcję kasyna. Po II wojnie światowej połączony został z sąsiednim budynkiem (również z 1905 roku) w jedną całość funkcjonalną.

Osiedle A

Osiedle zajmuje obszar około 18 ha i zostało zaprojektowane dla 6 100 osób. Tworzy wydzielony przestrzennie zespół mieszkaniowo-usługowy o zwartym układzie i czytelnej kompozycji, która opiera się na dwóch głównych osiach – podłużnej (wschód – zachód) i poprzecznej (północ – południe). Na skrzyżowaniu tych osi zaprojektowano plac centralny osiedla z Domem Kultury, zamykającym oś przestrzenną prowadzącą do terenów rekreacyjnych. Układ przestrzenny osiedla został podkreślony wysokością i kształtem budynków. Wzdłuż głównych osi usytuowano budynki o czterech kondygnacjach z dachami płaskimi i attykami. Budynki obrzeżne, trzykondygnacyjne, zostały zwieńczone skośnymi dachami ceramicznymi.

Całość założenia osiedla dopełnia zaprojektowany oraz zrealizowany układ zieleni wysokiej i niskiej o charakterze szpalerowym.

Fot. *Plac św. Anny na osiedlu A*

Program handlowo-usługowy zlokalizowano w parterach budynków mieszkalnych wokół placu centralnego oraz wschodniej pierzei osiedla. Szkoły, przedszkola, żłobek i przychodnia zdrowia zostały rozmieszczone na wydzielonych działkach.
Budowę osiedla zakończono w 1956 roku.
Obecnie teren ten wymaga podjęcia szerokich działań związanych z rewitalizacją.

Fragment zespołu zabudowy na Starych Tychach

Z uwagi na historyczny układ i charakter zabudowy usytuowanej wzdłuż zabytkowych dróg teren wymaga podjęcia działań związanych z rewitalizacją.

Osiedle mieszkaniowe domków jednorodzinnych przy ul. Norwida

Układ urbanistyczny zespołu zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej z lat 50-tych XX wieku, związanej z budową miasta (tzw. „osiedle mieszkaniowe dla budowniczych”) o jednorodnych cechach architektonicznych.

Zabudowa mieszkaniowa w rejonie ulic: Katowickiej i Sadowej

Historyczny układ i charakter zabudowy o jednorodnych cechach stylowych.

Zespół ruralistyczny wsi Cielmice

Historycznie ukształtowany układ osadniczy wraz z zabytkową siecią dróg. Zachowane przestrzenne wydzielenie w stosunku do współczesnej zabudowy oraz innych jednostek osadniczych.

Zakład Celulozy i Papieru w Czułowie wraz z osiedlem robotniczym

Budowę fabryki celulozy sulfitowej w Czułowie rozpoczęto w 1885 roku. Zakład zlokalizowany został przy głównej drodze prowadzącej z Tychów do Katowic przez Murcki, w dolinie rzeki Mlecznej.

Po trudnościach związanych z brakiem doświadczonych fachowców branży papierniczej, rozpoczęto produkcję w 1887 roku (po utworzeniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przez księcia pszczyńskiego z firmą „Korn-Bock"). W dniu 1 marca 1925 roku fabryka celulozy przeszła w ręce polskiej spółki akcyjnej z siedzibą w Warszawie, zmieniając jednocześnie nazwę na „Górnośląska Fabryka Celulozy S.A." W tym czasie zadecydowano rozbudować zakład na fabrykę papieru. Pierwszą maszynę papierniczą zamontowano w 1926 roku.

W roku 1929 rozpoczęto produkcję ligniny i zmodernizowano celulozownię. Jednocześnie wybudowano nowe oddziały pomocnicze: blichownię (do produkcji bielonej celulozy) i tartak. W czasie II wojny światowej zniszczeniu uległo ponad 70% obiektów i urządzeń fabryki. Po wojnie nastąpiła odbudowa zniszczonych obiektów. W 1946 roku uruchomiono maszynę papierniczo-kartonową. Od 1970 roku fabryka w Czułowie wchodziła w skład Śląskich Zakładów Papierniczych, a obecnie OTOR Silesia S.A.

W sąsiedztwie fabryki zlokalizowane jest osiedle robotnicze wybudowane dla pracowników w latach 1898 – 1902. Zachowany jest układ planu osiedla wraz z zabudową (budynki typowe robotnicze, murowane z cegły, nieotynkowane, nakryte dachem dwuspadowym o niewielkim kącie nachylenia połaci).

Jak wynika z powyższego, niektóre wyszczególnione obszary wymagają niezwłocznego objęcia rewitalizacją z uwagi na historyczny układ i degradację.

2.2. Gospodarka gruntami

Powierzchnia miasta Tychy wynosi około 8 095 ha, w tym największą powierzchnię zajmują użytki rolne (2 950 ha) oraz grunty zabudowane i zurbanizowane (2 621 ha).

Strukturę wykorzystania powierzchni miasta przedstawia poniższa tabela.

Tabela: Kierunki wykorzystania powierzchni miasta w latach 2005 – 2006

Wyszczególnienie	2005		2006	
	ha	%	ha	%
Użytki rolne	**2 961**	**36,6**	**2 950**	**36,4**
w tym: grunty orne	2005		1999	
sady	28		28	
łąki trwałe	695		691	
pastwiska trwałe	119		119	
Grunty pod lasami i zadrzewieniami	**2 231**	**27,6**	**2 253**	**27,8**
w tym: lasy i grunty leśne	2 198		2 204	
grunty zadrzewione i zakrzewione	33		49	
rowy	40		39	
grunty rolne zabudowane	62		62	
grunty pod stawami hodowlanymi	12		12	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	**2 610**	**32,2**	**2 621**	**32,4**
tereny mieszkaniowe	794		802	
tereny przemysłowe	612		615	
inne tereny zabudowane	284		284	
zurbanizowane tereny niezabudowane	105		104	
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	157		159	
użytki kopalne	0		0	
Tereny komunikacyjne:	**658**	**8,1**	**657**	**8,1**
drogi	55		554	
koleje	9		95	
inne	8		8	
Użytki ekologiczne	**20**	**0,2**	**20**	**0,2**
Tereny różne	**44**	**0,5**	**38**	**0,5**
Nieużytki	**61**	**0,8**	**60**	**0,7**
Wody	**1 168**	**2,1**	**153**	**1,9**
w tym: śródlądowe płynące	19		19	
śródlądowe stojące	149		134	

Źródło: Wydział Geodezji Urzędu Miasta Tychy

Kluczowe problemy w zakresie gospodarki gruntami:

- Wyczerpywanie się potencjału terenów mieszkaniowych,
- Wzrost kosztów zasiedlania terenów mieszkaniowych (niepełne uzbrojenie),
- Deficyt terenów mieszkaniowych i przemysłowych wyposażonych w infrastrukturę ochrony środowiska

2.3. Połączenia komunikacyjne

Miasto Tychy położone jest przy skrzyżowaniu trasy międzynarodowej: Warszawa – Wiedeń i krajowej: Opole – Kraków.

Drogi krajowe nr 1 i nr 86 tworzą element sieci TEN-T – sieci najważniejszych szlaków transportowych biegnących przez Europę. Na terenie Polski sieć tę tworzą elementy infrastruktury transportowej położone w korytarzach transportowych, ujętych w sieci TINA.

Sieć dróg w mieście posiada łączną długość 257,2 km w tym:

- drogi krajowe 22,5 km,
- drogi powiatowe 85,1 km,
- drogi gminne 199,4 km.

Z dróg lokalnych korzysta około 55 515 użytkowników – właścicieli samochodów zameldowanych w Tychach według stanu na 31.12.2006 rok. Liczba ta odpowiada ilości zarejestrowanych pojazdów, wśród których:

- 42 381 to samochody osobowe (76%),
- 6 638 to samochody ciężarowe (12%).

Kluczowe problemy w zakresie komunikacji:

- Brak zorganizowanych (bezkolizyjnych) węzłów na głównych ciągach komunikacyjnych miasta,
- Brak weryfikacji drogowego układu komunikacyjnego dzielnic obrzeżnych i ich włączenia w system drogowy śródmiejskiej części miasta,
- Dekapitalizacja zasobów transportu szynowego przebiegającego przez strefę centralną miasta i związany z nią zanik funkcji komunikacji kolejowej

2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska

2.4.1. Środowisko przyrodnicze

W opracowaniu, w szerszym zakresie przedstawiono aspekty związane ze środowiskiem przyrodniczym z uwagi na fakt, iż właśnie obszary dla rozwoju rekreacji i turystyki wymagają podjęcia działań związanych z rewitalizacją i zostały objęte niniejszym Programem.

Florę miasta Tychy stanowią lasy, pasma ekologiczne, parki i skwery, jak również strefa żywicielska o wiodącej funkcji rolniczo ekologicznej. Pod względem proporcji terenów zielonych do zurbanizowanych, bilans dla miasta jest bardzo korzystny i wynosi 51,7% (wskaźnik modelowy wynosi odpowiednio 60% - 40%).

Zieleń miejska

zajmuje około 150 ha zorganizowanej zieleni (nie licząc zieleni na terenach administrowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe i MZBM). Parki i skwery zajmują odpowiednio powierzchnię 42,2 ha i 32,5 ha. Pozostałe tereny to tereny przyuliczne.

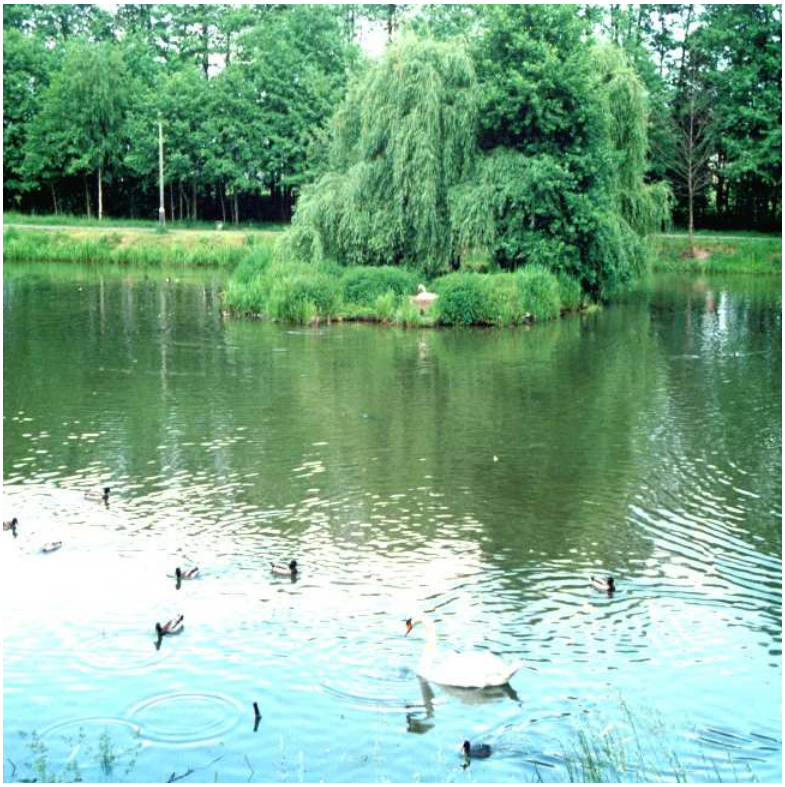

Fot. *Oś zielona*

Wśród parków i skwerów w mieście należy wymienić:

- Park zabytkowy przy ulicy Katowickiej,
- Park Górniczy na osiedlu „A”,
- Park Północny przy ulicy Edukacji,
- Park Miejski przy Urzędzie Miejskim,
- Park Łabędzi w sąsiedztwie Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego,
- Park Przyjaźni na osiedlu „O”,
- Park Suble I,
- Park Suble II,
- Park Jaworek,
- Park św. Franciszka z Asyżu,
- Tereny zielone nad Potokiem Tyskim,
- Skwer przy ulicy Darwina,
- Skwer Niedźwiadków,
- Skwer przy placu M. Skłodowskiej-Curie,
- Skwer przy ulicy Czarnieckiego
- Skwer Starego Alojza,
- Skwer przy ul. Dębowej,

- Ośrodek Wypoczynkowy „Paprocany”.

Fot. *Park Północny*

Obszar zajmowany przez lasy na terenie miasta wynosi 2 197 ha. Tychy otoczone są dużymi kompleksami lasów: Leśnym Pasem Ochronnym oraz kompleksami leśnymi pozostałymi po Puszczy Pszczyńskiej. Ogrody działkowe są również ważnym elementem pasm ekologicznych. Powierzchnia miasta zajmowana przez ogródki działkowe wynosi 158,7 ha.

Fot. *Uroczysko – fragment lasu bukowego*

W granicach miasta znajdują się zbiorniki wodne naturalne i sztuczne. Największy z nich to zbiornik w Paprocanach zlokalizowany w południowej części Tychów, w obrębie Lasów Kobiórskich. Jest to

sztuczny zbiornik, który powstał w wyniku spiętrzenia wód rzeki Gostynki zaporą ziemną, która ochrania przed zalaniem dolinę Gostynki. Wody zbiornika są zasilane przez drobne cieki leśne. Pojemność zbiornika wynosi 1 650 tys. m^3, a powierzchnia 110 ha. Głębokość nie przekracza natomiast 2,50 m.

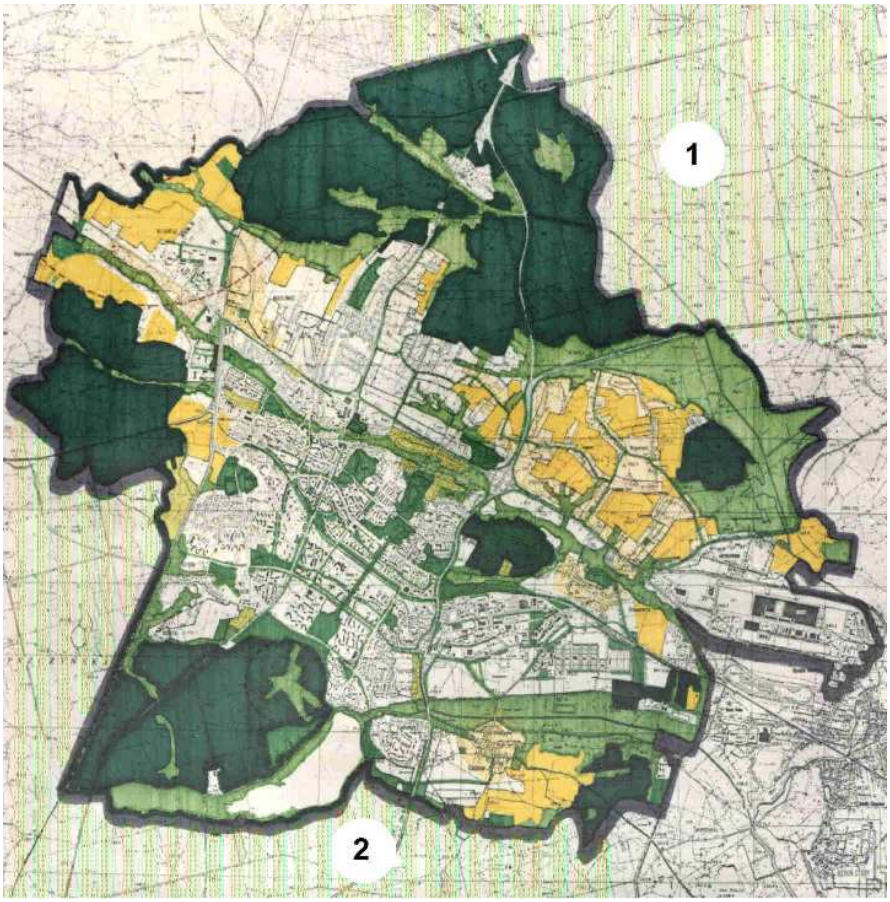

Fot. *Jezioro Paprocańskie*

Miejski system terenów otwartych

Tychy posiadają zrównoważoną strukturę funkcjonalno-przestrzenną, co zapewnia właściwą proporcję terenów zurbanizowanych w stosunku do terenów otwartych, która wynosi 30% do 70% (przy pożądanym stosunku 40% do 60%).

Licznie występujące w mieście tereny zieleni mają zrównoważoną formę i tworzą system terenów otwartych – bogato rozwinięty i dobrze ukształtowany, jak wspomniano wyżej. Znajduje on kontynuację w dużych kompleksach leśnych otaczających miasto. System ten odgrywa istotną rolę w zakresie powiązań ekologicznych o zasięgu regionalnym ze względu na położenie miasta pomiędzy lasami katowicko-murckowskimi, a rozległymi kompleksami Puszczy Pszczyńskiej.

Rys. *Miejski system terenów otwartych*

1) lasy katowicko-murckowskie, 2) kompleks Puszczy Pszczyńskiej

Szata roślinna i świat zwierzęcy

Teren województwa śląskiego wskutek zmian spowodowanych przez przemysł w swej przeważającej części został zaklasyfikowany do obszarów ekologicznego zagrożenia. Tychy wyróżniają się znacznie korzystniejszą sytuacją dzięki walorom przyrodniczym otaczającego środowiska naturalnego i wymagają wsparcia w ramach działań rewitalizacyjnych, inspirujących rozwój i przywrócenie terenom zdegradowanym funkcji społeczno-gospodarczych.

Waloryzacja miasta Tychy w zakresie wartości szaty roślinnej wyróżniła następujące cechy:

- występowanie wyodrębnionych obszarów o niepowtarzalnej w skali województwa śląskiego i kraju wartości szaty roślinnej,
- przebieg pasmowy poszczególnych wartości związany z kierunkiem głównej osi urbanistycznej,
- silnie zróżnicowany rozkład powierzchniowy wartości, korzystny z ekologicznego punktu widzenia,
- ponad 400 gatunków roślin naczyniowych (gatunki ustawowo chronione, rzadkie i będące interesującymi elementami geograficznymi flory zachowały się w naturalnych i półnaturalnych płatach zbiorowisk leśnych, łąk wilgotnych i torfowisk oraz nad brzegami niektórych cieków i zbiorników),
- występowanie w granicach miasta Tychy stanowisk 22 rzadkich gatunków roślin naczyniowych, w tym 13 ustawowo chronionych i 8 gatunków górskich,

- położenie miasta w geobotanicznym Okręgu Oświęcimskim oraz przyrodniczo-leśnym mezoregionie Wysoczyzny Tyskiej.

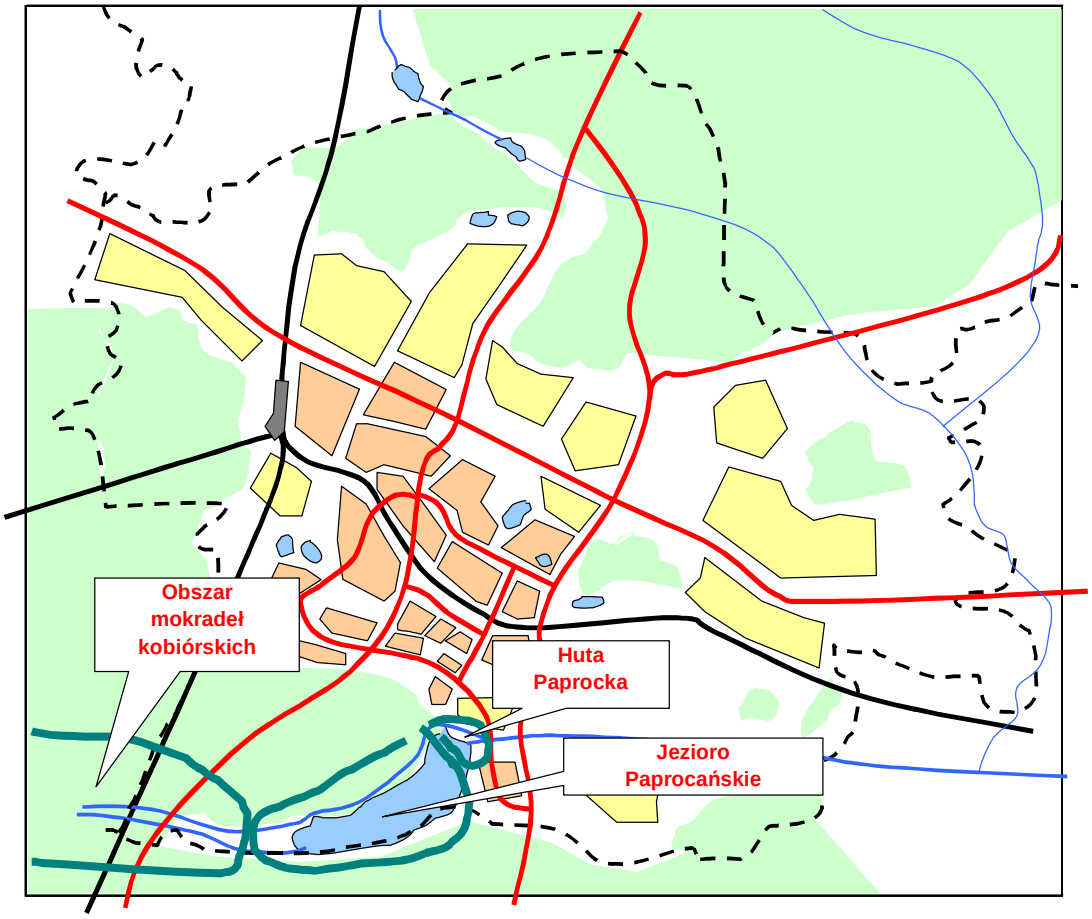
Na obrzeżach miasta, od strony północnej i południowej, grupują się siedliska borowe zajmowane przez drzewostany sosnowe lub sosnowo-dębowe o dużej wartości przyrodniczej. Nawiązują one do prastarej Puszczy Śląskiej. W granicach administracyjnych miasta około 80% stanowią siedliska lasów liściastych, a pozostałe 20% to siedliska borowe. Usytuowanie względem Bramy Morawskiej sprzyja migracji osobników różnych gatunków roślin i zwierząt. Miasto Tychy pokrywają następujące formacje roślinne: zbiorowiska ruderalne na terenach zabudowanych i nieużytkach, lasy i zadrzewienia, zbiorowiska pól uprawnych, łąki oraz torfowiska, parki, sady, zbiorowiska wód otwartych oraz szuwarowe i bagienne.

Fot. *Paprocany – fragmenty stawów śródleśnych*

Ważnym obiektem dla flory i fauny jest Jezioro Paprocańskie, znajdujące się na granicy Miasta Tychy i Gminy Kobiór wraz z przylegającym do niego zabytkowym obiektem przyrodniczo-kulturowym, jakim jest Huta Paprocka.

Wskazany obszar wymaga jednak inwestycji w zakresie infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych, które będą miały bezpośredni związek ze wzrostem gospodarczym i wzrostem zatrudnienia.

Rys. *Obszary o szczególnym znaczeniu przyrodniczym*

Z powyższego wynika, że miasto Tychy otoczone jest ciekawymi pod względem przyrodniczym terenami, łączącymi się w większe ekosystemy, a ich utrzymanie oraz rewitalizacja są ważnym elementem rozwoju.

2.4.2. Stan środowiska naturalnego

Z danych ujętych w „Raporcie o zdrowiu mieszkańców Miasta Tychy" wynika, że jakość powietrza w mieście jest dobra, a większość badanych substancji nie przekracza dopuszczalnych poziomów zanieczyszczenia powietrza. Wyjątek stanowi wysokie okresowe stężenie pyłowe.

Głównym źródłem energetycznego spalania paliw w mieście jest Elektrociepłownia Tychy S.A. oraz średniej wielkości zakładowe kotłownie opalane węglem. W procesie energetycznego spalania węgla emitowany jest głównie pył, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i tlenek węgla Miasto Tychy posiada wysoki stopień uciepłowienia i udział emisji zanieczyszczeń z obiektów energetycznego spalania jest znikomy. Przemysłowym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza są instalacje obróbki metali i tworzyw sztucznych, produkujące wyroby dla przemysłu motoryzacyjnego oraz Wytwórnia Mas Bitumicznych. Zagrożenie dla środowiska stanowią także zanieczyszczenia wprowadzane niskimi emitorami (np. paleniska domowe, małe kotłownie, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje benzynowe, komunikacja), które wprowadzają zanieczyszczone gazy do strefy przebywania ludzi. Lokalizacja tych źródeł emisji znajduje się głównie w dzielnicach peryferyjnych miasta o niskiej zabudowie jednorodzinnej. Powierzchniowym źródłem emisji zanieczyszczeń gazowych powietrza są także składowiska odpadów oraz oczyszczalnie ścieków. Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych wzrasta wraz z rozwojem motoryzacji i wzmożonym ruchem pojazdów napędzanych silnikami spalinowymi.

Analiza danych zawartych w tabeli wskazuje, że emisja zanieczyszczeń pyłowych w Tychach w 2004 roku spadła w porównaniu do roku 2000 o 2,25 t/km^2, a gazowych (z wyłączeniem CO_2) wzrosła o 427,5 t/km^2.

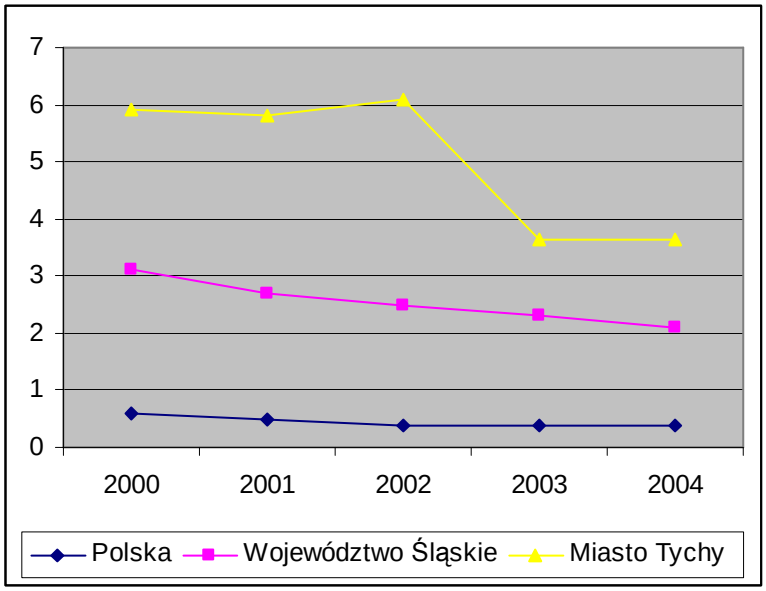
Tabela: Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w Polsce, województwie śląskim i mieście Tychy w latach 2000-2004

Wyszczególnienie	Emisja zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego		Redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w %**	
	pyłowe w t/km^{2*}	gazowe (bez CO_2) w t/km^2	pyłowe w %	gazowe w %
2000				
Polska	0,6	6,7	99,0	43,7
Województwo Śląskie	3,1	49,7	99,0	31,3
Miasto Tychy	5,9	5676,1	-	-
2001				
Polska	0,5	6,4	99,1	45,0
Województwo Śląskie	2,7	46,5	99,1	33,5
Miasto Tychy	5,8	6182,3	-	-
2002				
Polska	0,4	5,9	99,2	47,0
Województwo Śląskie	2,5	48,9	99,2	30,6
Miasto Tychy	6,1	5687,8	99,3	15,4
2003				
Polska	0,4	6,2	99,2	49,1
Województwo Śląskie	2,3	52,6	99,2	30,4
Miasto Tychy	3,65	5864,6	99,5	16,7
2004				
Polska	0,4	6,46	99,3	49,0
Województwo Śląskie	2,1	58,3	99,3	29,6
Miasto Tychy	3,65	6103,6	99,5	18,7

*bez dwutlenku węgla **zanieczyszczenia zatrzymane lun zneutralizowane w % zanieczyszczeń wytworzonych

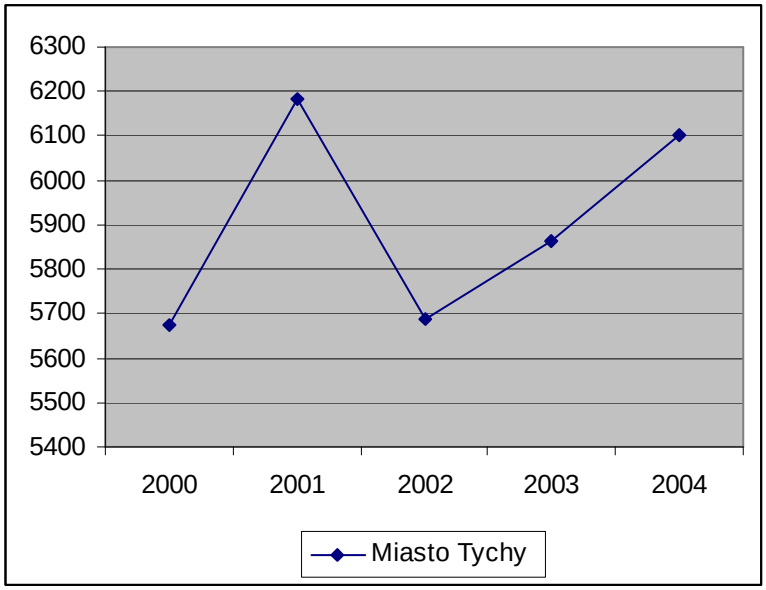
Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Wykres: Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t/km^2 w Polsce, województwie śląskim i w mieście Tychy w latach 2000-2004

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Wykres: Emisja zanieczyszczeń gazowych w t/km^2 w mieście Tychy w latach 2000-2004

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Stężenie pyłu zawieszonego jest przekroczone na znacznych obszarach województwa śląskiego. Porównanie wysokości stężeń zanotowanych w okresie letnim i grzewczym wskazuje, że jakość powietrza pogarsza się w chłodnych miesiącach roku, co świadczy o dużym wpływie na udział w zanieczyszczeniu powietrza źródeł związanych z zapewnieniem dostawy ciepła. Analizując dane zawarte w poniższej tabeli zauważyć można zmniejszający się poziom stężenia pyłu w okresie letnim, który w 2004 roku osiągnął wartość niższą niż dopuszczalna norma - 40 µg/m^3. W sezonie jesiennym i zimowym poziom stężenia wzrasta nawet do wartości 80-90 µg/m^3.

Tabela: Poziom stężenia pyłu zawieszonego w mieście Tychy w latach 2000-2004

Lokalizacja punku pomiarowego	Okres	2000	2001	2002	2003	2004
		Stężenie średnioroczne µg/m^3				
Tychy Śródmieście	Grzewczy zimowy	58	48	64	83	68
	Letni	47	42	48	47	35
	Grzewczy jesienny	64	95	73	69	59
	ROK	**55**	**55**	**59**	**63**	**50**

Źródło: „Ocena przebiegu realizacji zadań programu ochrony powietrza w zakresie zmniejszania zanieczyszczenia powietrza pyłem w mieście Tychy", Przedsiębiorstwo Ocen i Inżynierii Środowiska Sozprojekt Sp. z o.o., Katowice, kwiecień 2005 roku

Ilość odpadów wytworzonych w 2004 roku w mieście Tychy wynosiła 207,8 tys. ton, a w całym województwie śląskim 43 459,2 tys. Ponad 96% wszystkich odpadów wytworzonych w Tychach w roku 2004 stanowiły odpady poddane odzyskowi, 3,5% odpady unieszkodliwione, a pozostały niewielki odsetek stanowiły odpady magazynowane czasowo. Podobny rozkład ma miejsce w przypadku całego województwa śląskiego, gdzie 95% wytworzonych odpadów poddano odzyskowi, 5% unieszkodliwiono, a tylko 1% magazynowano czasowo.

Wody powierzchniowe przepływające przez miasto są zanieczyszczone, a większość badanych substancji przekracza obowiązujące standardy, w związku z tym wody te zaliczane są do kategorii wód pozaklasowych. Podstawowym celem ochrony wód powierzchniowych jest przywrócenie ich jakości umożliwiającej wykorzystanie wód do celów rekreacyjnych, nawodnień i poprawy warunków estetycznych krajobrazu, co następuje m.in. poprzez realizację projektu „Gospodarka ściekowa w Tychach".

Miasto Tychy jest zaopatrywane w wodę z systemu wodociągowego grupowego GPW, leżącego poza terenem gminy. Ujęcia i stacje uzdatniania wody znajdują się w Goczałkowicach i Kobiernicach.
Wydajność stacji uzdatniania wody:

- Goczałkowice 800-850 tys. m^3/d,
- Kobiernice (Czaniec) 250 tys. m^3/d,
- Go-cza II 570 tys. m^3/d.

Zużycie wody w Mieście Tychy w 2004 roku wynosiło 10 hm^3, w tym 20,8% stanowiło zużycie wody w przemyśle. Ścieki wymagające oczyszczenia w mieście Tychy w 2004 roku wynosiły 9,1 hm^3, w tym 99,6% stanowiły ścieki oczyszczane chemicznie (ścieki przemysłowe) i biologicznie. Pozostały odsetek ścieków oczyszczany był mechanicznie.

Kluczowe problemy w zakresie ochrony środowiska, rekreacji i wypoczynku:

- Brak pełnego wykorzystania potencjału przyrodniczo-kulturowego miasta z uwagi na wysłużoną i zniszczoną infrastrukturę,
- Duży poziom zanieczyszczenia wód powierzchniowych, wynikający z nieuporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w dzielnicach podmiejskich,
- Powstawanie problemów ekologicznych w obszarach ograniczonego dostępu do sieci kanalizacyjnej (problemy te należy uznać za podstawowe w sytuacji prób kreowania rozwoju zrównoważonego),
- Bariera środków publicznych,
- Narastające koszty funkcjonowania systemu,
- Niedostateczny poziom oraz zbyt mała różnorodność form spędzania wolnego czasu,
- Brak działań inwestycyjnych skierowanych na rozwój Ośrodka Wypoczynkowego „Paprocany", który stanowi główny element terenów rekreacyjnych w mieście

3. Osiedla mieszkaniowe

3.1. Osiedla „wieloblokowe"

Nowe Tychy zostały powołane do życia uchwałą Prezydium Rady Ministrów dnia 4 października 1950 roku i są przykładem miasta socjalistycznego, którego zasady powstawania wynikały z ogólnych reguł powojennego ustroju. Ówczesnym władzom zależało na zbudowaniu miasta (bloków urbanistycznych, dzielnic), które zapewniałyby reprodukcję siły roboczej przy najniższych nakładach i kosztach, a przyszłe zbiorowości lokalne, ich kształt i ewolucja nie stanowiły przedmiotu analiz. Odgórnie ustalono, że Tychy będą mieć 130 tysięcy mieszkańców, zajmować 600 ha osiedleńczych, pokój z kuchnią powinien mieć 28 do 39 m^2, a mieszkanie trzypokojowe od 51 do 58 m^2. Standardy mieszkaniowe osiągnięte w nowym mieście socjalistycznym były niższe i gorsze niż w pozostałych miastach województwa.

Fot. *Budynki „nowego miasta"*

Powojenna architektura przejawiała się także w takiej rekonstrukcji przestrzeni, która podkreślała społeczny egalitaryzm i ograniczała zindywidualizowane zachowania lub działania. **Brak elementarnej wiedzy socjologicznej doprowadził do powstania odspołecznionych form architektonicznych, zbioru blokowisk, w których wytworzona przestrzeń uniemożliwiała realizację takich wartości jak: więź społeczna, sąsiedztwo, poczucie przynależności do miasta, itp. Stworzenie wielkich bloków urbanistycznych, a w istocie luźno ze sobą powiązanych blokowisk nie sprzyjało powstawaniu zwartego organizmu przestrzenno-społecznego.**

Fot. *Zbiór blokowisk jako odspołeczniona forma architektoniczna*

Budowę Nowego Miasta Tychy rozpoczęto od budowy północnej części miasta, to jest osiedli:

- „A” (1951-1954r.),
- „B” (1953-1955r.),
- „C” (1955-1958r.),
- „D” (1959-1964r.),
- „E” (1957-1962),
- „F” (1960-1962r.),
- „G” (1972-1975r.).

Z uwagi na pilną potrzebę rewitalizacji osiedla “B” i dzielnicy „Stare Tychy” wyodrębniono I obszar zdegradowany, który w części w planach pierwotnych zaliczany był do „Dzielnicy Północ”. Planowanie i realizacja tej dzielnicy miasta, liczącej niespełna 50 tys. mieszkańców, przebiegała w ujęciu 20 lat (1951-1971). Projekt osiedla „B”, gdzie zlokalizowany jest Plac Baczyńskiego zaproponowany do rewitalizacji, uwzględniał istniejącą rozproszoną zabudowę oraz ciągi nieregularnych ulic wiejskich, i planowany był w kierunku kształtowania małego miasteczka (3 ulice skierowane na kościół, plac typu rynek, zabudowa III kondygnacyjna, ulice obudowane swobodnie). W projekcie tzw. „Starego Miasta” wprowadzono „rynek” przed kościołem. Pozwoliło to na stworzenie klamry przestrzennej, która związała ten

plac przejściem przez potok z placem na osiedlu „B”. Intencją było symboliczne powiązanie „starego z nowym” przy użyciu stylistyki małego miasteczka.

Natomiast w południowej części miasta wzniesiono następujące osiedla:

- „H” (1973-1975r.),
- „K” (1977-1978r.),
- „M” (1973-1975r.),
- „N” (1974-1976r.),
- „O” (1976-1977r.),
- „P” (1980r.),
- „R” (1978-1981r.),
- „U” (1980-1981r.),
- „W” (1978-1980r.),
- „Z” (1980-1981r.),
- „T” (1980r.),
- „Ł” (1984-1988r.),
- „S” (do dziś nieukończone).

W Tychach istnieją nadal słabo zorganizowane zbiorowości terytorialne, w których konstytutywną, a czasami jedyną cechą jest przypisana przestrzeń. W mieście mamy do czynienia z zespołem bloków urbanistycznych, usytuowanych w obrębie określonych granic.

Fot. *Widok placu zabaw*

Przestrzeń miasta podzielić można na podsystemy przestrzenno-społeczne:

Tychy właściwe

Pojęcie „Tychy właściwe", stosowane przez planistów i projektantów miasta, odnosi się do obszaru zamkniętego czworobokiem głównych ulic miasta (al. Bielska, ul. Kard. S. Wyszyńskiego, ul. Edukacji, al. Piłsudskiego). Ulokowano tutaj osiedla: „C", „D", „E", „F", „M", „N" i „O". Tychy właściwe powstały w latach sześćdziesiątych i na początku lat siedemdziesiątych jako pryncypialny obszar nowego miasta. Są to tereny, w które najwięcej zainwestowano. Tutaj znajdują się główne placówki handlowe i usługowe, siedziby władz administracyjnych i politycznych oraz największy w mieście park.

***Fot**. Blokowiska na osiedlu „M"*

Podobnie jak w innych częściach miasta, sprowadzona na ten teren ludność była ze względu na miejsce pochodzenia, zróżnicowana kulturowo i społecznie heterogeniczna. Jedynym czynnikiem skupiającym i integrującym była przestrzeń bloków urbanistycznych. Wymogiem bliskości społecznej i zacieśniania się stosunków sąsiedzkich była wspólna praca lub nauka, uczestnictwo w rozmaitych związkach, klubach, zrzeszeniach i stowarzyszeniach, uczestnictwo w różnego rodzaju formach rozrywki, uczestnictwo w kulturze, życiu społeczno-towarzyskim. Ogromną rolę w tak rozumianym procesie konsolidacji zbiorowości terytorialnej odegrać mogła społecznie wytworzona przestrzeń. Aranżacja

przestrzeni w Tychach właściwych umożliwiała jedynie pogłębienie stosunków społecznych w przestrzeni handlowej i usługowej.

Peryferyjne bloki urbanistyczne

Określenie „peryferyjne bloki urbanistyczne" oznacza zróżnicowane zespoły mieszkaniowe ulokowane poza obszarem Tychów właściwych w bliższym lub w dalszym oddaleniu od umownego centrum miasta. Peryferyjnie zlokalizowane są blokowiska na osiedlach: „U", „R", „W", „P", „Z" i „K".

Fot. *Blokowiska na osiedlu „U"*

Osiedla tyskie są zaniedbane infrastrukturalnie i ich program usługowo-handlowy jest niezwykle skromny. Przestrzeń jest tak ukształtowana, iż nie istnieją w niej ewentualne miejsca skupienia (skwery, klomby, alejki spacerowe).

Fot. *Plac Korfantego – osiedle „K", wymagający modernizacji*

Centrum blokowisk często bywa wykorzystywane na rozległe parkingi. Brak przestrzeni handlowo-usługowej kompensowany jest przez przenoszenie codziennych aktywności do centrum handlowego miasta lub nawet innych miast, w których pracują mieszkańcy blokowiska. Takie transportowanie aktywności poza obszar zamieszkania pogłębia anonimowość i sprzyja zamknięciu w przestrzeni mieszkania.

Stan techniczny blokowisk

W okresie, kiedy realizowano budynki z wielkiej płyty panował prymat ilości nad jakością. Materiały były złej jakości (cement nie nadawał się do obróbki, wełna nasiąkała wodą, drewno przywożono prosto z lasu). Z fabryk domów często wychodziły prefabrykaty niespełniające wymagań projektowych systemu i równie często były one montowane przez nieprofesjonalne brygady montażowe. W trakcie transportu uszkadzano około 15% prefabrykatów, a drugie tyle przy składowaniu na budowie. Jednak i te uszkodzone elementy wbudowywano. Brakowało kontroli inwestorskiej, budowano szybko i źle. Złe były zbrojenia, złe zagęszczanie betonu, stosowano rakotwórcze materiały, w tym azbest.

Przez ponad 30 lat nie prowadzono żadnych okresowych kontroli i przeglądów stanu elementów konstrukcji dachów, elementów osłonowych oraz instalacji wewnętrznych. Usuwano tylko bieżące awarie.

Nałożenie się błędów wykonania i błędów montażowych spowodowało powstanie uszkodzeń i defektów budynków wielkopłytowych.

Najczęstsze przyczyny defektów i uszkodzeń konstrukcji wielkopłytowej występujące na terenie Tychów to:

- zastosowanie niewłaściwych materiałów,
- niewłaściwe wykonanie lub rozformowanie elementu,
- uszkodzenia podczas transportu i montażu,
- niedokładność montażu,
- nieprawidłowe wykonanie złączy,
- niewłaściwa eksploatacja i brak konserwacji.

Prefabrykaty wielkopłytowe produkowane były z reguły w wyspecjalizowanych wytwórniach stacjonarnych, gdzie produkcja była oparta na procedurach technologii przemysłowej. Jeśli procedury te były przestrzegane, to jakość produktu była gwarantowana. Elementy wielkopłytowe były również produkowane w wytwórniach poligonowych, w których warunki i wyposażenie były niedostateczne. Poza tym szczytowa faza stosowania technologii wielkopłytowej przypadała na okres trudny pod względem ekonomicznym, charakteryzujący się brakami materiałów i jednocześnie silną presją zwiększania produkcji.

Z powyższych uwarunkowań wynikają przyczyny defektów pierwotnych prefabrykowanych elementów wielkopłytowych, z których najważniejsze to:

- niewłaściwa jakość betonu i nieodpowiednie gatunki stali,
- niewłaściwa konsystencja betonu i jego niedostateczne zagęszczenie,
- niedokładne ułożenie zbrojenia oraz łączników stalowych,
- niewłaściwa grubość otuliny,
- niedostateczne połączenie warstwy nośnej i warstwy fakturowej w elementach trójwarstwowych.

Istnieją również defekty i uszkodzenia wtórne, do których zaliczyć należy wady i uszkodzenia konstrukcji, które powstały po zmontowaniu konstrukcji, w czasie jej eksploatacji. Przyczynami tych wad mogły być defekty i uszkodzenia pierwotne, ale także dodatkowe czynniki zewnętrzne, jakie oddziaływały w czasie montażu i eksploatacji.

Błędy montażu obejmowały:

- niedokładne wzajemne usytuowanie prefabrykatów,
- niedokładne wykonanie połączeń,
- niewłaściwe zabezpieczenie połączeń.

Do najważniejszych przyczyn zewnętrznych należy zaliczyć:

- niewłaściwe fundamentowanie,
- oddziaływanie czynników atmosferycznych: silnego nasłonecznienia, niskiej temperatury, opadów atmosferycznych, zanieczyszczeń przemysłowych.

Skutki błędów i uszkodzeń pierwotnych i wtórnych nakładają się na siebie, a często także wzajemnie potęgują.

Do najczęściej uszkodzonych elementów budynków budowanych w technologii wielkiej płyty należą:

- fundamenty,
- ściany wewnętrzne i zewnętrzne,
- stropy,
- schody,
- balkony i loggie.

Z budynkami, które „straszą" popękanymi i nakruszonymi elewacjami z płyt azbestowo – cementowych, mamy do czynienia na co dzień. Od początku lat 60 azbest był jednym z najtańszych i najpopularniejszych surowców do wyrobu materiałów budowlanych.

Roboty polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest (eternit, czy płyty faliste azbestowo – cementowe itp.), zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, muszą zostać wykonane na koszt właściciela budynku i zastąpione innymi wyrobami, niezawierającymi azbestu.

Istniejącą substancję budowlaną wielkopłytową należy oceniać krytycznie, ale i rzeczowo. Problem ten należy rozwiązywać w dwóch aspektach: technicznym i społecznym. Niezależnie od tego, czy uszkodzenia i defekty konstrukcji stanowią potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa konstrukcji, czy nie, zawsze są źródłem dyskomfortu psychicznego użytkowników budynku.

Na dzień dzisiejszy stan techniczny bloków z wielkiej płyty nie gwarantuje odpowiedniej jakości życia i mieszkania.

Osiedla, budowane często w technologii wielkopłytowej lub wielkoblokowej są przedmiotem rewitalizacji, ponieważ nie są już atrakcyjnym miejscem zamieszkania. W sferze materialnej podejmowane działania dotyczą głównie termomodernizacji i odnowienia elewacji oraz poprawy funkcjonalności układów komunikacyjnych, co ma na celu poprawę warunków mieszkaniowych lokatorów.

Kluczowe problemy w zakresie mieszkalnictwa i osiedli:

- Duża koncentracja blokowisk, monotonia, typowa forma i architektura budynków,
- Utrzymywanie się negatywnych nastrojów społecznych – poczucie zagrożenia związane z zamieszkiwaniem w blokowiskach,
- Relatywnie niski dostęp do urządzeń rekreacji rodzinnej i terenów wypoczynkowych,
- Postępująca dekapitalizacja miejskich zasobów mieszkaniowych,
- Utrzymywanie się bariery infrastrukturalnej i finansowej w zakresie przygotowania atrakcyjnych terenów pod budownictwo mieszkaniowe,
- Występowanie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych mieszkalnych szkodliwych dla człowieka,
- Brak atrakcyjnej infrastruktury osiedlowej dla mieszkańców,
- Dające się zaobserwować występowanie negatywnych zjawisk społecznych,
- Niezadowalający stan infrastruktury społecznej,
- Niszczejące i tracące atrakcyjność dzielnice, podlegające procesowi suburbanizacji

Zaniedbania w tworzeniu warunków dla budownictwa mieszkaniowego oraz rewitalizacji zasobów mieszkaniowych, szczególnie tworzonych w latach siedemdziesiątych, okazać się może podstawową barierą rozwoju miasta i być może przyczyną jego stagnacji w przyszłości.

3.2. Stare osiedle fabryczne „Osada”

Czułów - Osada to osiedle, które można określić jako typowe osiedle robotnicze. Powstało na potrzeby pracowników Zakładów Papierniczych. „Osada” to stary, stuletni kwartał robotniczy, wybudowany w latach 1896-1902, stanowiący w przeszłości zaplecze siły roboczej dla pobliskiej „Fabryki Papieru”. Instrumentalne podejście do dzielnicy znajduje odzwierciedlenie w jego architekturze, a także w usytuowaniu przestrzennym.

Obecnie zachowany jest układ planu osiedla wraz z zabudową (budynki typowe robotnicze, murowane z cegły, nieotynkowane, nakryte dachem dwuspadowym o niewielkim kącie nachylenia połaci). Pod względem architektonicznym jest więc to osiedle typowo robotnicze. Teren charakteryzuje brak małej architektury, która na terenie osiedla została ograniczona do stojących przed blokami pomieszczeń gospodarczych.

Warunki życia oferowane mieszkańcom przez materialną strukturę osiedla, być może satysfakcjonujące na początku XIX wieku, obecnie stały się wysoce niezadowalające. Brak elementarnych wygód spowodował swoistą negatywną selekcję mieszkańców osiedla i odpływ znacznej części ludności do innych zasobów. Na tym tle należy rozpatrywać stopniowo obniżanie się statusu osiedla i w rezultacie obserwowaną obecnie jego marginalizację.

Wieloletnie zaniedbania, brak dostatecznej opieki ze strony gestorów zakładowych (Fabryki Papieru), niedostatek środków pozostających w rękach administratora, przyspieszyły proces dekapitalizacji budynków mieszkalnych oraz ich zużycie materialne i moralne.

Negatywne cechy środowiska mieszkalnego starych dzielnic współwystępują ze znacznie wyższą niż w innych częściach miasta liczbą osób, żyjących w niedostatku, na granicy ubóstwa. „Osada” powoli staje się swoistą enklawą patologii, co wynika również z tego, że na jednym terytorium zgrupowano ludzi o podobnych problemach, mających te same wzorce.

Obrazu degradacji starych dzielnic dopełnia stała, dokuczliwa dla otoczenia obecność przedstawicieli tzw. marginesu społecznego, zwłaszcza osób nadużywających alkoholu, bez stałego zajęcia, problemowych.

Sfrustrowana młodzież nie mogąc rozwijać swoich zainteresowań, bez perspektyw, wchodzi w konflikt z prawem. Te zachowania z kolei są powielane przez wychowujące się tam dzieci. Mieszkańcy „Osady" stanowią już dla siebie zagrożenie, a brak powstrzymania tego procesu spowoduje bezpośrednie zagrożenie dla całej społeczności lokalnej.

Występowanie powszechnie wśród ludzi biednych postaw bierności, apatii, obniżenia aspiracji, ograniczenia aktywności społecznej, kulturalnej, zamknięcie się w kręgu grup pierwotnych (rodziny, sąsiedzkiej) nie pozostawia żadnych możliwości wyboru sytuacji życiowej.

We wskazanym rejonie występuje duże skupisko rodzin i osób żyjących na pograniczu patologii społecznej. Alkoholizm, kradzieże, demoralizacja nieletnich dopełniają obrazu.

Poziom życia ludności osiedla jest bardzo niski. Wynika to nie tylko z uwarunkowań obiektywnych stwarzanych przez środowisko materialne dzielnicy, lecz także z przyczyn subiektywnych, do których zaliczyć należy niski poziom potrzeb i zasobów oraz niewłaściwe ich wykorzystanie. Większość mieszkańców nie przywiązuje zbyt dużej wagi do estetyki i czystości zarówno samych mieszkań, jak i klatek schodowych czy najbliższego otoczenia bloku. W sześciu budynkach znajduje się kilkadziesiąt mieszkań o jednakowym standardzie. Na zewnątrz budynku znajdują się komórki gospodarcze i ubikacje. Brak jest gazu, instalacji c.o., a woda doprowadzana jest tylko do korytarzy. Nasycenie infrastrukturą jest niedostateczne.

Kontrastem dla tej części dzielnicy Czułów jest sąsiadująca po wschodniej stronie zabudowa domków jednorodzinnych, izolująca się od mieszkańców „Osady".

Dzielnicę zwaną „Osada" zamieszkuje 270 osób, z tego prawie wszyscy korzystają z pomocy społecznej, w większości rodzin dochód nie przekracza kryterium pomocy społecznej. Są to rodziny dysfunkcyjne, ze względu na trudne warunki mieszkaniowe, biedę, bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, przemoc, niewydolność i zaniedbania wychowawcze i opiekuńcze, bierność, roszczeniowość, syndrom wyuczonej bezradności. Mieszkańcy „Osady" stanowią ubogą część mieszkańców całego osiedla. Pozostali, to zamożne, mieszkające w ekskluzywnych domach rodziny. Odmienność tych dwóch światów powoduje stale rosnące napięcie w środowisku i pojawienie się wielu problemów, w tym w zakresie komunikacji, tolerancji, akceptacji i inne.

W jednym z budynków w lokalu o powierzchni ok. 55m² (2 pokoje, kuchnia i łazienka) działa świetlica, do której uczęszczają dzieci w wieku 6-15 lat, prowadzona przez Fundację. Z jej oferty opieki korzysta codziennie 25 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które nie zapewniają właściwych warunków wychowania.

Powyższe nie jest jednak wystarczającym działaniem na rzecz przeciwdziałania marginalizacji tej części społeczności lokalnej.

Coraz częstszym problemem jest przestępczość. Dotyczy ona nie tylko dorosłych, ale też dzieci i młodzieży W ostatnich latach wzrosła liczba nieletnich sprawców najcięższych przestępstw. Szczególnie groźna jest tendencja wzrostowa przestępczości dzieci. Nieletni sprawcy pochodzą najczęściej z rodzin rozbitych, żyjących w ubóstwie, niezdolnych do zaspokajania elementarnych potrzeb materialnych i wychowawczych dzieci.

Szczególnie niepokojący ze społecznego punktu widzenia jest proces utrwalenia się ubóstwa. Może on bowiem prowadzić w konsekwencji do dziedziczenia złego statusu życiowego, marginalizacji społecznej, a w skrajnych przypadkach wręcz do degradacji biologicznej.

W świetle wyżej wyszczególnionych deficytów i zagrożeń, omawiany teren nosi wszystkie znamiona obszaru kryzysowego, którego sytuacja przestrzenno – funkcjonalna, społeczno – ekonomiczna i w zakresie ochrony wartości historyczno – kulturowych stanowi zagrożenie dla pożądanego rozwoju ogólnomiejskiej przestrzeni miasta Tychy i jego społeczności lokalnej.

Sytuacja ta, jest również zagrożeniem dla sprawnego spełniania przez miasto swej funkcji, zgodnej z planami i strategiami europejskimi, narodowymi i regionalnymi.

Zakres deficytów i zagrożeń obszaru, powoduje, że stanowi on obszar kryzysowy, wymagający interwencji rewitalizacyjnej, polegającej na realizacji szeroko zakrojonych działań, skierowanych na jego kompleksową odnowę i rozwój. Osiągnięcie oczekiwanych rezultatów (poprawy sytuacji) może nastąpić poprzez realizację projektów przygotowywanych i wdrażanych w oparciu o Lokalny Program Rewitalizacji.

Niebezpiecznych dzielnic nie zlikwiduje się, przesiedlając mieszkańców do innych części miasta. Należy skupić się na prewencji poprzez podniesienie standardu cywilizacyjnego dzielnicy, stworzenie perspektyw młodzieży. Alternatywą wychowawczą dla dzieci i młodzieży może być sport, który jest doskonałą szkołą życia kształtującą charakter.

4. Sfera społeczna

4.1. Struktura demograficzna

Zagadnienia demograficzne są istotną przesłanką formułowania programów i polityki rozwoju miasta, które powinny dążyć do zrównoważenia potrzeb wynikających ze zmian w strukturze demograficznej z usługami i obsługą miasta. W Tychach obserwuje się tendencje do uspokojenia procesów ludnościowych. Specyficzne dla miasta ”fale demograficzne”, czyli stosunkowo duże grupy ludności w podobnym wieku, zamieszkujące określone rejony miasta przez wiele lat będą jednak wywierać duży wpływ na rozwój, będąc źródłem określonych wahań zapotrzebowania na mieszkania, usługi, oświatę, zdrowie i pomoc społeczną.

W 2006 roku liczba stałych mieszkańców miasta wynosiła 130 842 osoby (w tym 67 343 kobiety) i w porównaniu do roku 2005 wykazuje tendencję malejącą, co obrazuje tabela.

Przyrost naturalny ludności liczony na 1000 mieszkańców w 2005 roku wynosił 1,9 i był wyższy od przyrostu notowanego w roku 2004, wynoszącego 1,8.

Na podstawie danych można stwierdzić, społeczeństwo Tychów jest społeczeństwem starzejącym się, co przedstawiają informacje zawarte w tabelach, dotyczące liczby ludności w poszczególnych przedziałach wiekowych. Od kilku lat rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych latach można się więc spodziewać dalszego przyrostu osób w wieku starszym (szczególnie w centralnej części miasta), co wiąże się z koniecznością przygotowania stosownych usług miejskich.

Struktura ludności miasta według wieku i płci jest pochodną minionych procesów demograficznych związanych z rzeczywistym przyrostem mieszkańców i wyznacza przyszłą strukturę demograficzną Tychów. Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową w 2006 roku są osoby w wieku 65 lat i więcej (11,4% ogólnej

liczby ludności) oraz w wieku 50-54 (10,1% ogólnej liczby ludności), co świadczy bezsprzecznie o zjawisku starzenia się populacji miasta. Należy jednak podkreślić, że trzecią najliczniejszą grupę wiekową, stanowiącą 10% ogółu ludności, są osoby w wieku 25-29 lat, które stanowią źródło szans rozwojowych miasta. Warunkiem ich wykorzystania jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowania współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego. W przeciwnym wypadku młodzież z wyżu demograficznego, zamieszkująca obecnie południową część miasta, powiększy grono bezrobotnych i świadczeniobiorców pomocy społecznej.

W przypadku braku podjęcia szeroko rozumianych działań rewitalizacyjnych w zdegradowanych obszarach miejskich, rejony te są zagrożone pogłębiającymi się zjawiskami patologii społecznej i narastającym wykluczeniem społecznym określonych grup społeczności lokalnej.

Tabela: Ludność w Tychach w latach 2003 - 2006

Wyszczególnienie	2003 rok	2004 rok	2005 rok	2006 rok
Ogółem	**132 151**	**131 854**	**131 153**	**130 842**
w tym:				
kobiety	67 774	67 681	67 447	67 343
mężczyźni	64 377	64 173	63 706	63 499

Źródło: opracowanie „Tychy w liczbach”

Tabela: Ludność według wieku produkcyjnego i płci w latach 2003 - 2006

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
Ogółem w wieku przedprodukcyjnym	**25 053**	**23 107**	**23 107**	**22 465**
w tym:				
kobiety	12 330	11 783	11 421	11 095
mężczyźni	12 723	11 324	11 686	11 370
Ogółem w wieku produkcyjnym	**90 524**	**90 691**	**90 721**	**90 669**
w tym:				
kobiety	44 180	44 353	44 416	44 381
mężczyźni	46 344	46 338	46 305	46 288
Ogółem w wieku poprodukcyjnym	**16 574**	**16 924**	**17 325**	**17 708**
w tym:				
kobiety	11 264	11 438	11 610	11 867
mężczyźni	5 310	5 486	5 715	5 841

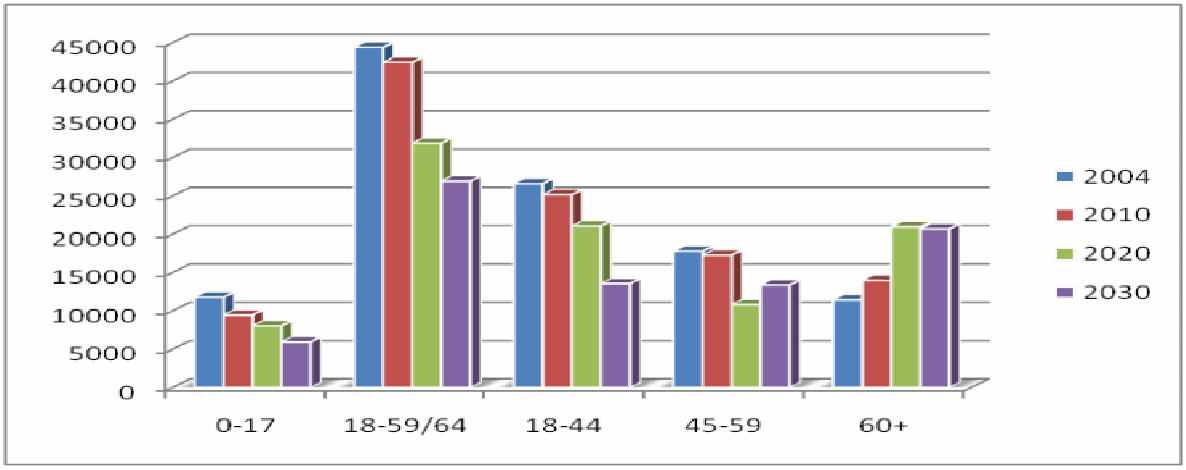
Źródło: opracowanie „Tychy w liczbach”

Tabela: Ludność miasta Tychy według wieku i płci w latach 2004-2006

Wiek	2004	2005	2006
Ogółem	**131 547**	**131 153**	**130 842**
0-4 lat	5 536	5 713	5 751
mężczyźni	2 805	2 887	2 915
kobiety	2 731	2 826	2 836
5-9 lat	5 503	5 364	5 186
mężczyźni	2 811	2 753	2 641
kobiety	2 692	2 611	2 545
10-14 lat	7 302	6 727	6 356
mężczyźni	3 702	3 434	3 258
kobiety	3 600	3 293	3 098
15-19 lat	9 924	9 316	9 070
mężczyźni	5 047	4 668	4 535
kobiety	4 877	4 648	4 535
20-24lat	13 135	12 513	12 176
mężczyźni	6 780	6 520	6 320
kobiety	6 355	5 993	5 856
25-29 lat	12 435	12 953	13 012
mężczyźni	6 437	6 620	6 640
kobiety	5 998	6 333	6 372
30-34 lat	8 412	9 115	9 508
mężczyźni	4 364	4 773	4 989
kobiety	4 048	4 342	4 519
35-39 lat	6 932	6 822	6 878
mężczyźni	3 442	3 387	3 428
kobiety	3 490	3 435	3 450
40-44lat	8 864	8 185	7 923
mężczyźni	4 226	4 002	3 889
kobiety	4 638	4 183	4 034
45-49 lat	13 625	12 794	12 236
mężczyźni	6 357	5 902	5 644
kobiety	7 268	6 892	6 592
50-54 lat	12 650	13 100	13 262
mężczyźni	6 146	6 302	6 367
kobiety	6 504	6 798	6 895
55-59 lat	7 902	8 919	9 386
mężczyźni	3 967	4 436	4 642
kobiety	3 935	4 483	4 744
60-64 lat	5 262	5 109	5 212
mężczyźni	2 403	2 307	2 390
kobiety	2 859	2 802	2 822
65 i więcej	14 065	14 523	14 886
mężczyźni	5 486	5 715	5 841
kobiety	8 579	8 808	9 045

Źródło: opracowanie „Tychy w liczbach”

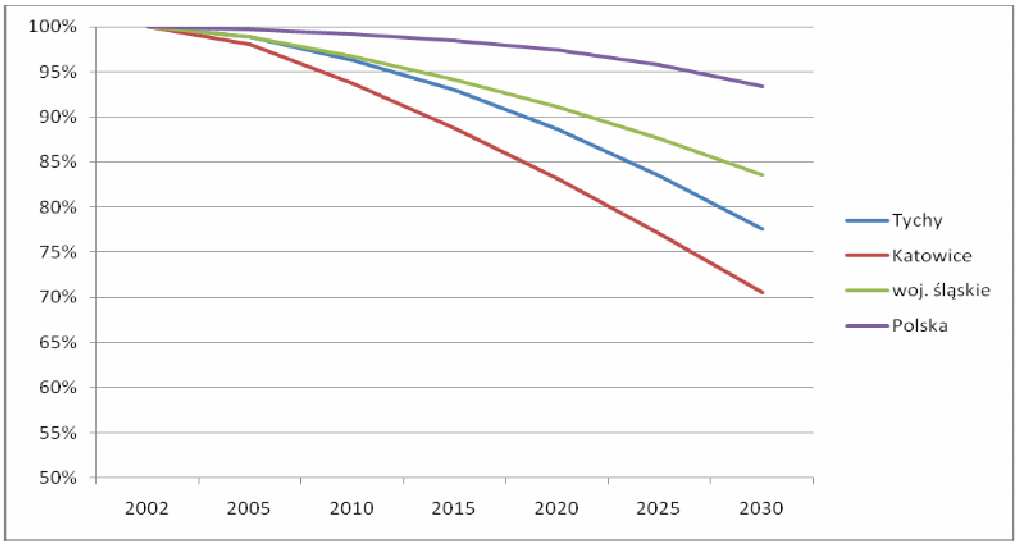
Wykres: Zmiana liczby kobiet w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2004-2030 w Tychach

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

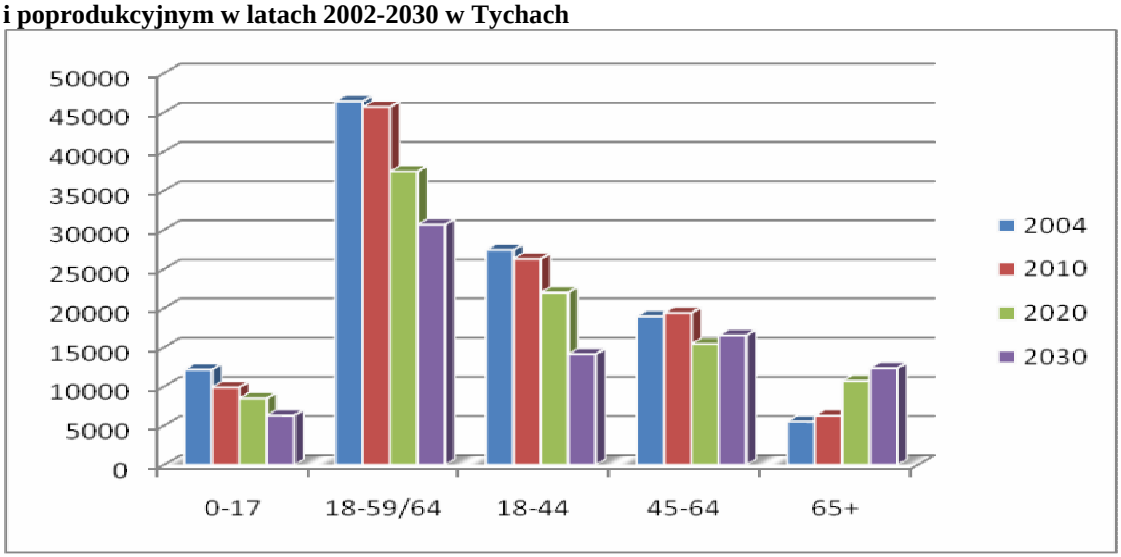
Prognozy demograficzne, ujęte w „Raporcie o zdrowiu mieszkańców miasta Tychy", wskazują na spadek liczby mieszkańców. W okresie 30 lat może to być nawet 20% i jest to znacznie większy spadek niż średnio w Polsce, czy w województwie śląskim, choć niższy niż w sąsiednich Katowicach. Ponadto odsetek osób w wieku powyżej 64- r.ż. ulegnie dalszemu zwiększeniu. Szacuje się, że w Tychach odsetek mężczyzn w wieku powyżej 64 r.ż. wzrośnie z 9% w roku 2002 do 15% w roku 2030, a kobiet powyżej 60 r.ż. z 17% w roku 2002 do 25% w roku 2030. Równocześnie będzie zmniejszać się liczba osób w grupach wiekowych: 0-17 i 18-44. Odsetek mężczyzn w wieku 0-17 lat spadnie z 19% w roku 2004 do 8% w 2030, a kobiet z 17% do 7%. Największe zmiany spodziewane są w grupie wiekowej 18-44 lat: odsetek mężczyzn spadnie z 43% do 17%, a kobiet z 40% do 16%.

Wykres: Procentowa zmiana liczby mieszkańców w latach 2002-2030 w Tychach, Katowicach, woj. śląskim oraz w Polsce (100% - rok 2002)

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

Wykres: Zmiana liczby mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2002-2030 w Tychach

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

4.2. Bezpieczeństwo publiczne

Planowane działania rewitalizacyjne będą realizowane wyłącznie w wyznaczonych obszarach rewitalizacji.

Wspomniane obszary zostały wyznaczone w oparciu o wymagane rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1828/2006 kryteria, do których należy również wysoki poziom przestępczości i wykroczeń.

Przedstawione w tej części opracowania dane, dotyczące bezpieczeństwa publicznego, odniesiono do całego miasta, jak i poszczególnych obszarów rewitalizacji.

Według danych Komendy Miejskiej Policji w roku 2006 odnotowano wzrost liczby przestępstw ogółem. Zgodnie z przedstawionymi statystykami tendencję wzrostową zanotowano w zakresie przestępczości kryminalnej (z 4 094 przestępstw w roku 2005 do 4 275 przestępstw w roku 2006). Wzrosła również liczba przestępstw przeciwko rodzinie (niealimentacja, znęcanie się nad rodziną) z 66 w 2005 roku do 113 w 2006 roku oraz przeciwko mieniu (kradzież z włamaniem) z 720 w 2005 roku do 759 w 2006 roku.

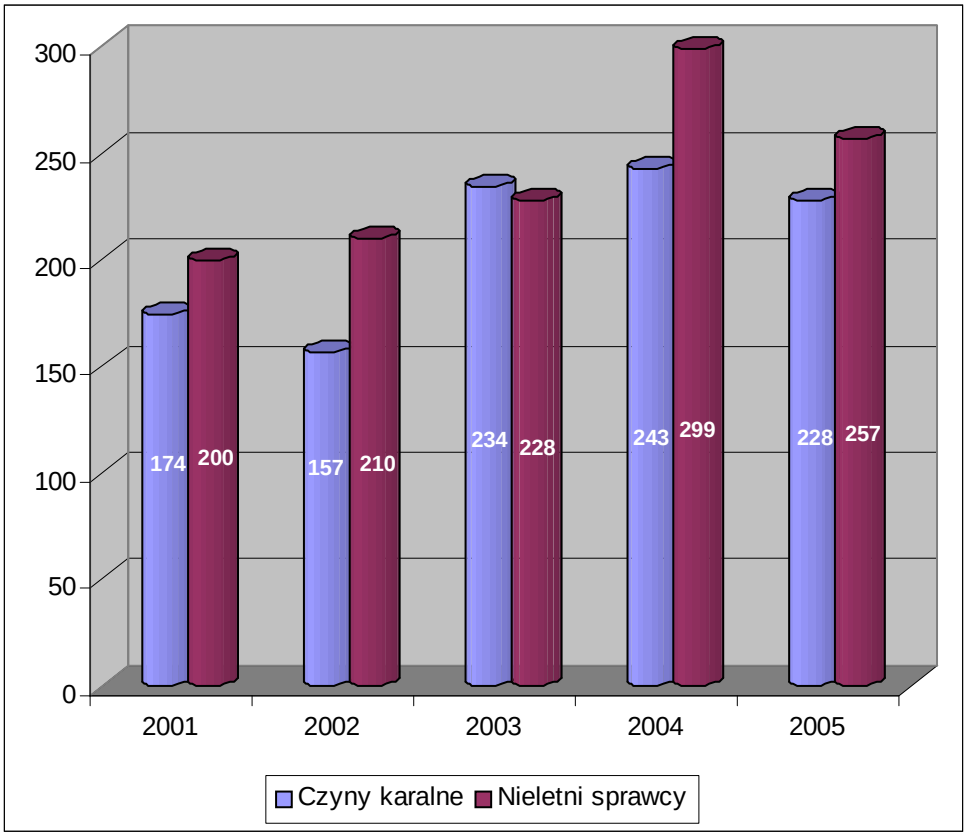
Analizując zagrożenia przestępczością nie można pominąć czynów karalnych popełnianych przez nieletnich. Ogółem w 2006 roku nieletni popełnili 133 czynny karalne, a w szczególności w następujących kategoriach:

- uszkodzenie rzeczy – 11 czynów,
- kradzieże cudzej rzeczy – 38 czynów,
- bójka lub pobicie – 17 czynów,
- rozboje i wymuszenia– 32 czyny.

Niepokojącym zjawiskiem w przypadku nieletnich sprawców czynów karalnych jest powrót do przestępczości. W przeważającej większości są to nieletni wywodzący się ze środowisk patologicznych, którzy naruszając prawo mają poczucie pełnej bezkarności.

Należy zwrócić uwagę na niepokojące zjawisko wzrostu przestępczości tej grupy osób. Liczba nieletnich sprawców wzrosła od 2001 r. o 57 osób, a liczba czynów karanych z udziałem nieletnich wzrosła o 54.

Wykres: Przestępczość nieletnich w latach 2001 – 2005 na terenie Miasta Tychy

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy”

Tabela: Przestępstwa w rozbiciu na kategorie w latach 2005 -2006

Grupa przestępstwa/kategoria przestępstwa	Ilość ogółem	
	2005	2006
Ogólna liczba stwierdzonych przestępstw w okresie sprawozdawczym	5 034	5 590
Przestępstwa kryminalne	4 094	4 275
Przestępstwa gospodarcze	473	769
Przestępstwa drogowe	321	313
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu		
Zabójstwa	5	4
Rozboje i wymuszenia	175	167
Bójki i pobicia	86	54
Uszkodzenia ciała	80	100
Zgwałcenia	11	10
Przestępstwa przeciwko rodzinie		
Niealimentacja	66	113
Znęcanie się nad rodziną	95	98
Przestępstwa przeciwko mieniu		
Kradzież z włamaniem	720	759
Kradzież mienia	1 384	1 391
Oszustwa o charakterze kryminalnym	130	247
Oszustwa o charakterze gospodarczym	163	256
Fałszerstwo o charakterze kryminalnym	121	301
Fałszerstwo o charakterze gospodarczym	84	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Tychach

Poziom przestępczości, w tym w szczególności o charakterze kryminalnym, wpływa na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Bardzo istotne jest więc prowadzenie wszelkich działań zmierzających do jej ograniczenia. W celu realizacji powyższego założenia podejmowane są szeroko rozumiane działania o charakterze prewencyjnym, związane bezpośrednio z procesem przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych dzielnicach miast, a więc rewitalizacją obszarów miejskich.

4.2.1. Przestępczość w obszarach rewitalizacji

Dane dotyczące wybranych przestępstw przedstawiono również z podziałem na obszary rewitalizacji (I – VII). Jak wynika z przedstawionych tabel, największą liczbę przestępstw popełniono w wyodrębnionym obszarze II, I i V. Należy jednak zauważyć, że wyżej wymienione rejony są terytorialnie największe. Są to obszary zabudowy wielorodzinnej oraz zamieszkiwane przez dużą liczbę ludności.

Każda zmiana społeczna niesie w sobie przyczyny, które mogą wpływać na wzrost przestępczości, nie tylko dorosłych, ale także i dzieci. Zmiany systemowe, których doświadcza społeczeństwo polskie, bez wątpienia, sprzyjają wzrostowi zachowań dewiacyjnych. Dodatkowych bodźców, sprzyjających intensyfikacji zjawisk przestępczych, dostarcza przeobrażanie gospodarki polskiej, które odciska swoje piętno na większości gospodarstw domowych i relacjach w nich występujących. Przeobrażenia przemysłu ciężkiego i wydobywczego mają wyraźny wpływ na proces ubożenia żyjących dotąd dostatnio rodzin górniczych i hutniczych. Konieczność znalezienia nowych źródeł utrzymania, pozwalających przetrwać rodzinom, wymaga poszukiwania zatrudnienia także i przez kobiety, które w tradycyjnym układzie kultury odpowiadały za funkcjonowanie gospodarstwa domowego. Odbija się to istotnie na ilości czasu poświęconego dzieciom i ich potrzebom. Obniża się, zatem poziom kontroli społecznej odnośnie wszystkich jednostek funkcjonujących w rodzinie, sąsiedztwie czy społeczności lokalnej, zamieszkujących określone osiedle czy dzielnicę miasta.

Najwięcej zjawisk związanych z patologicznymi zachowaniami odnotowano w obszarze II, zawartym pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego Dmowskiego. Wynika to z faktu rozpiętości obszaru, w skład którego wchodzą bardzo duże osiedla takie jak: „N”, „D”, „O”.

Tabela: Przestępstwa w obszarach rewitalizacji w 2006 r.

Obszar	Zasięg terytorialny	Przestępstwa przeciwko mieniu ogółem	Inne przestępstwa w tym przeciwko życiu i zdrowiu	Ogółem przestępstwa
I	obszar zawarty pomiędzy ulicami: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową	176	160	336
II	obszar pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Dmowskiego	277	237	514
III	obszar pomiędzy ulicami: Jaśkowicką, Bielską, Stoczniowców	43	31	74
IV	obszar pomiędzy ulicami: Dmowskiego, Marszałka Piłsudskiego, Tischnera, Sikorskiego	104	75	179
V	obszar pomiędzy ulicami: Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Jordana, Władysława Jagiełły, Sikorskiego, Targiela, Beskidzką i Jezioro Paprocańskie	202	101	303
VI	obszar zabudowy poprzemysłowej, obejmujący swym zasięgiem osiedle fabryczne Czułów - Osada	64	36	100
VII	obszar pomiędzy ulicami: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową	147	105	252

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Tychach

Dane dotyczące wyodrębnionych obszarów zawarto w kolejnych tabelach.

Obszar I – obszar zawarty pomiędzy ulicami: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową	
2006 rok Kradzieże z włamaniem do:	
sklepu	2
domu	-
mieszkania	2
samochodu	14
garażu	5
piwnicy	17
altany	1
butiku	-
kiosku	2
hurtowni	-
placówki oświatowej	-
zakładu pracy	2
lokalu gastronomicznego	-
inne	5
RAZEM	**50**
Kradzieże	
z mieszkania	27
z samochodu	13
sklepowe	2
kieszonkowe	17
samochodu	10
roweru	4
złomu	-
inne	53
RAZEM	**126**
Inne przestępstwa	
zabójstwa	-
rozboje	17
bójka	-
pobicia	5
zgwałcenia	-
seksualne	1
zniszczenie auta	17
zniszczenie mienia	18
inne	102
RAZEM	**160**
OGÓŁEM PRZESTĘPSTWA	**336**

Obszar II - obszar pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Dmowskiego	
2006 rok Kradzieże z włamaniem do:	
sklepu	3
domu	-
mieszkania	4
samochodu	34
garażu	1
piwnicy	10
altany	-
butiku	-
kiosku	1
hurtowni	-
placówki oświatowej	-
zakładu pracy	-
lokalu gastronomicznego	4
inne	3
RAZEM	**60**
Kradzieże	
z mieszkania	12
z samochodu	25
sklepowe	6
kieszonkowe	42
samochodu	25
roweru	3
złomu	-
inne	104
RAZEM	**217**
Inne przestępstwa	
zabójstwa	1
rozboje	23
bójka	-
pobicia	23
zgwałcenia	1
seksualne	-
zniszczenie auta	50
zniszczenie mienia	32
inne	107
RAZEM	**237**
OGÓŁEM PRZESTĘPSTWA	**514**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Tychach

Obszar III - obszar pomiędzy ulicami: Jaśkowicką, Bielską, Stoczniowców	
2006 rok Kradzieże z włamaniem do:	
sklepu	1
domu	-
mieszkania	8
samochodu	-
garażu	5
piwnicy	-
altany	-
butiku	-
kiosku	-
hurtowni	-
placówki oświatowej	-
zakładu pracy	2
lokalu gastronomicznego	-
inne	1
RAZEM	**17**
Kradzieże	
z mieszkania	-
z samochodu	3
sklepowe	-
kieszonkowe	-
samochodu	14
roweru	1
złomu	-
inne	8
RAZEM	**26**
Inne przestępstwa	
zabójstwa	-
rozboje	1
bójka	-
pobicia	1
zgwałcenia	-
seksualne	-
zniszczenie auta	5
zniszczenie mienia	7
inne	17
RAZEM	**31**
OGÓŁEM PRZESTĘPSTWA	**74**

Obszar IV - obszar pomiędzy ulicami: Dmowskiego, Marszałka Piłsudskiego, Tischnera, Sikorskiego	
2006 rok Kradzieże z włamaniem do:	
sklepu	-
domu	-
mieszkania	-
samochodu	13
garażu	1
piwnicy	-
altany	-
butiku	-
kiosku	2
hurtowni	-
placówki oświatowej	-
zakładu pracy	1
lokalu gastronomicznego	-
inne	2
RAZEM	**19**
Kradzieże	
z mieszkania	2
z samochodu	7
sklepowe	9
kieszonkowe	39
samochodu	9
roweru	3
złomu	-
inne	16
RAZEM	**85**
Inne przestępstwa	
zabójstwa	1
rozboje	4
bójka	-
pobicia	5
zgwałcenia	-
seksualne	1
zniszczenie auta	7
zniszczenie mienia	8
inne	49
RAZEM	**75**
OGÓŁEM PRZESTĘPSTWA	**179**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Tychach

Obszar V – obszar pomiędzy ulicami: Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Jordana, Władysława Jagiełły, Sikorskiego, Targiela, Beskidzką i Jezioro Paprocańskie	
2006 rok Kradzieże z włamaniem do:	
sklepu	2
domu	15
mieszkania	6
samochodu	39
garażu	4
piwnicy	8
altany	1
butiku	-
kiosku	3
hurtowni	-
placówki oświatowej	-
zakładu pracy	4
lokalu gastronomicznego	2
inne	6
RAZEM	**90**
Kradzieże	
z mieszkania	5
z samochodu	24
sklepowe	5
kieszonkowe	8
samochodu	26
roweru	2
złomu	-
inne	42
RAZEM	**112**
Inne przestępstwa	
zabójstwa	-
rozboje	9
bójka	-
pobicia	8
zgwałcenia	-
seksualne	-
zniszczenie auta	25
zniszczenie mienia	6
inne	53
RAZEM	**101**
OGÓŁEM PRZESTĘPSTWA	**303**

Obszar VI - obszar zabudowany poprzemysłowej, obejmujący swym zasięgiem osiedle fabryczne Czułów - Osada	
2006rok Kradzieże z włamaniem do:	
sklepu	-
domu	6
mieszkania	3
samochodu	18
garażu	2
piwnicy	1
altany	6
butiku	-
kiosku	-
hurtowni	-
placówki oświatowej	-
zakładu pracy	-
lokalu gastronomicznego	-
inne	5
RAZEM	**41**
Kradzieże	
z mieszkania	3
z samochodu	2
sklepowe	1
kieszonkowe	-
samochodu	4
roweru	1
złomu	1
inne	11
RAZEM	**23**
Inne przestępstwa	
zabójstwa	-
rozboje	1
bójka	-
pobicia	1
zgwałcenia	-
seksualne	-
zniszczenie auta	4
zniszczenie mienia	5
inne	25
RAZEM	**36**
OGÓŁEM PRZESTĘPSTWA	**100**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Tychach

Obszar VII - obszar pomiędzy ulicami: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową	
2006 rok	
Kradzieże z włamaniem do:	
sklepu	2
domu	3
mieszkania	5
samochodu	27
garażu	2
piwnicy	12
altany	-
butiku	-
kiosku	3
hurtowni	-
placówki oświatowej	1
zakładu pracy	2
lokalu gastronomicznego	1
inne	2
RAZEM	**60**
Kradzieże	
z mieszkania	11
z samochodu	20
sklepowe	2
kieszonkowe	9
samochodu	16
roweru	1
złomu	-
inne	28
RAZEM	**87**
Inne przestępstwa	
zabójstwa	-
rozboje	13
bójka	1
pobicia	9
zgwałcenia	-
seksualne	1
zniszczenie auta	25
zniszczenie mienia	7
inne	49
RAZEM	**105**
OGÓŁEM PRZESTĘPSTWA	**252**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Tychach

Szczególną uwagę należy zwrócić na obszar VI, obejmujący osiedle Czułów - Osada. Z dostępnych danych dla wybranych przestępstw wynika, że na wskazanym obszarze odnotowano w 2006 roku ogółem 100 przestępstw, co w porównaniu z innymi obszarami nie wskazuje na obszar dużego zagrożenia.

Jednak wskazany rejon rewitalizacji zamieszkuje tylko 270 osób i w związku z tym wymieniona liczba przestępstw jest zjawiskiem bardzo niepokojącym. Właśnie rejon VI jest dzielnicą o najbardziej widocznych kontrastach i obszarem największego zagrożenia. Niezagospodarowane, zaniedbane podwórka, brak urządzeń infrastruktury sportowej, jednolita charakterystyczna architektura tworzy swego rodzaju „getto". Dzielnica Czułów – Osada stanowi część rejonu nr 25 Komendy Miejskiej Policji w Tychach. Ogółem już w I półroczu 2007 r. zanotowano tam 30 przestępstw, a nieletni popełnili 12 przestępstw. W 2006 roku w Komendzie Miejskiej Policji w Tychach przeprowadzono również 6 procedur tzw. „Niebieskich Kart"[1]. Wobec 9 osób skierowano wniosek o objęcie leczeniem odwykowym. Natomiast wobec 2 osób prowadzone są dozory policji.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że wyznaczony obszar charakteryzuje się wysokim stopniem zdegradowania, zarówno pod względem przestępstw, gospodarczym, jak i społecznym. Brak rozwiązania problematycznych kwestii grozi pogłębieniem się degradacji i objęciem negatywnymi zjawiskami kolejnych obszarów. Konieczne jest więc niezwłocznie podjęcie działań rewitalizacyjnych, które rozwiążą problemy dotyczące tej części miasta.

Fot. *Osiedle fabryczne Czułów - Osada*

[1] Procedura tzw. „Niebieskiej Karty" - Komenda Główna Policji w konsultacji z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowała i wydała Zarządzenie Nr 21/02 Komendanta Głównego Policji w sprawie interwencji policji wobec przemocy w rodzinie pod nazwą "Niebieska Karta". Procedura ta określa sposób postępowania i metody związane ze sporządzaniem dokumentacji z przeprowadzonych interwencji domowych.

4.2.2. Przemoc w rodzinie

Okres transformacji w Polsce przyniósł wiele zmian zarówno w życiu całego społeczeństwa, jak i w życiu poszczególnych rodzin. Radykalnie pogorszyła się sytuacja materialna znacznej części społeczeństwa, a w konsekwencji nastąpił wzrost zasięgu ubóstwa. Nagły spadek dochodów i utrata pracy, które stały się udziałem wielu polskich rodzin nie sprzyjają rozwojowi rodziny. Okoliczności te wpływają na pogorszenie jakości relacji rodzinnych, mogą prowadzić do aktów przemocy psychofizycznej, braku zrozumienia, pustki emocjonalnej, separacji czy rozwodów. Niezaspokojone potrzeby rodzą u członków rodziny brak życiowej satysfakcji, poczucie frustracji, co wpływa bezpośrednio na jakość wzajemnych interakcji.

Zakres występowania problemu przemocy domowej w Tychach jest trudny do oszacowania, ale należy sądzić, że zapotrzebowanie na pomoc w tym zakresie będzie rosło. Przyczyniają się do tego nie tylko pogarszające się warunki życia, ale również rosnąca wrażliwość społeczna na ten problem.

Biorąc pod uwagę ilość przeprowadzonych domowych interwencji policji na terenie miasta do ilości sporządzonych „Niebieskich Kart" zauważa się, że co trzecia interwencja zakończona była wszczęciem procedury wobec przemocy w rodzinie. Faktycznie statystyka nie odzwierciedla zjawiska przemocy w mieście, z uwagi na fakt, iż wiele interwencji wywołanych było sprzeczką pomiędzy małżonkami, których zachowania nie wypełniają znamion czynu przemocy w rodzinie.

Tabela: Przemoc w rodzinie

Okres	Ilość przeprowadzonych interwencji domowych przez policjantów KMP Tychy	Ilość sporządzonych "Niebieskich Kart" z przeprowadzonych interwencji
październik 2006 r.	107	37

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tychach

4.3. Uzależnienia

Zmiany transformacyjne, dokonujące się w naszym kraju spowodowały, że część rodzin znalazła się na marginesie społecznym. Rośnie liczba zagrożeń negatywnymi zjawiskami i procesami społecznymi: agresja interpersonalna, ubóstwo, nadmierne obciążenie obowiązkami, szum informacyjny, wyrażający się między innymi w ogromnych zasobach szczegółowej i nieuporządkowanej wiedzy. Uzależnienia to często destrukcyjne sposoby rozładowania konfliktów i napięć, jakie niesie współczesna cywilizacja.

W genezie uzależnień wyodrębnić można liczne uwarunkowania psychologiczne i środowiskowe, zwiększające ich ryzyko. Zaliczyć tu można następujące czynniki:

- osobowościowe: rozchwianie emocjonalne, poczucie pustki i zagrożenia, brak silnego wzorca ojca i matki, lęk, poczucie krzywdy, obniżone poczucie własnej wartości, nieumiejętność rozwiązywania problemów, częsta podatność na frustrację, obniżony system wartości, niski stopień uspołecznienia,
- środowiskowe: rodzina niepełna, rozbita lub zagrożona rozbiciem, brak więzi w rodzinie, częste konflikty, chwiejność metod wychowawczych, nadopiekuńczość, częsta nieobecność rodziców w domu, wysoka tolerancja rodzinna wobec palenia i picia, środowisko marginesu społecznego, łatwy dostęp do środków uzależniających.

Alkoholizm

Istnieją istotne powiązania między używaniem i nadużywaniem alkoholu, a ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Jednak powiązania te są złożone i różnią się stopniem bezpośredniości wpływu picia alkoholu na ubóstwo i wykluczenie oraz zasięgu tego wpływu. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące zjawiska i procesy:

a) Uzależnienie od alkoholu

   Osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Proces ten w istotny sposób wpływa na rozmiary zjawiska bezrobocia i ubóstwa. W części przypadków prowadzi to do radykalnego zrywania więzów z najbliższym otoczeniem, utraty podstawowych źródeł wsparcia, a także bezdomności.

   Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, obejmującej zjawisko pauperyzacji, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej.

   Nadużywanie alkoholu przez uzależnione kobiety ciężarne często powoduje organiczne uszkodzenie dzieci w okresie prenatalnym, którego skutkiem jest upośledzenie umysłowe i opóźnienia rozwojowe o różnym stopniu ciężkości. Skutkują one w przyszłości niepełnosprawnością społeczną i zawodową. Należy zwrócić również uwagę na podwyższoną śmiertelność w populacji osób uzależnionych i jej wpływ na pogorszenie warunków materialnych ich rodzin.

b) Osoby nadużywające alkoholu

   Nadużywanie alkoholu jest częstym źródłem obniżenia zdolności do sprawnego wykonywania pracy zawodowej, zwiększa ryzyko utraty pracy i obniża zdolność do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Może przyczyniać się do powstawania i utrwalania ubóstwa, a co za tym idzie do podlegania procesom wykluczenia społecznego.

   Nadużywanie alkoholu prowadzące do zaburzeń zachowania może również powodować istotne i okresowe zaburzenia życia rodzinnego, podobnie jak w rodzinach osób uzależnionych (pauperyzacja, przemoc itp.).

c) Dorośli członkowie rodzin alkoholowych

   Najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków na alkohol. Często również dochodzi do marnotrawienia środków uzyskiwanych od pomocy społecznej.

d) Dzieci i młodzież żyjące w rodzinach alkoholowych

   Dzieci w rodzinach alkoholowych często doświadczają nie tylko ubóstwa, ale również istotnych zaburzeń emocjonalnych i zakłóceń rozwoju psychofizycznego. Przyczynia się to do powstawania problemów w nauce, w części przypadków do obniżenia poziomu wykształcenia, z czego wynikają ograniczone zdolności do aktywnego funkcjonowania na rynku pracy.

   W części przypadków życie w chronicznym stresie, zagrożeniu i przemocy prowadzi do zaburzeń zachowania i związanych z nim naruszeń prawa i porządku publicznego, które sprzyjają procesowi wykluczenia społecznego.

   Należy również podkreślić, że przy braku wsparcia i pomocy socjoterapeutycznej dzieci alkoholików tworzą grupę najwyższego ryzyka uzależnioną od alkoholu oraz narkotyków i wiele z nich zostaje alkoholikami.

W 2006 roku do Izby doprowadzono 5 517 osób, w tym 5 455 osób zakwalifikowano do wytrzeźwienia (397 kobiet i 5 058 mężczyzn).

Według danych Izby Wytrzeźwień w Tychach na ogólną liczbę 5 455 pacjentów, częstotliwość przebywania w Izbie przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
po raz pierwszy	164	1 352	1 516
po raz drugi	64	734	798
więcej niż dwa razy	169	2 972	3 141
Razem	**397**	**5 058**	**5 455**

Źródło: *Izba Wytrzeźwień w Tychach*

Tabela: Przekrój wiekowy pacjentów w Izbie w 2006 roku

Wyszczególnienie	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
do lat 16	3	10	13
od 16 do 17 lat	3	60	63
od 18 do 26 lat	41	866	907
od 27 do 36 lat	75	975	1 050
od 37 do 46 lat	94	1 276	1 370
od 47 do 56 lat	134	1 407	1 541
od 57 do 66 lat	24	380	404
od 67 do 76 lat	23	76	99
powyżej 77 lat	0	8	8
RAZEM	**397**	**5 058**	**5 455**

Źródło: Izba Wytrzeźwień w Tychach

Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi bezsprzecznie jeden z najpoważniejszych problemów. Zjawisko to stwarza w mieście problem złożony i trudny do przezwyciężenia. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Analizując struktury wiekowe osób przebywających w Izbie można stwierdzić, że dominującą grupą nadużywającą alkoholu są osoby w trzech przedziałach wiekowych: od 27 do 36 lat, od 37 do 46 lat, od 47 do 56 lat, co przedstawia tabela.

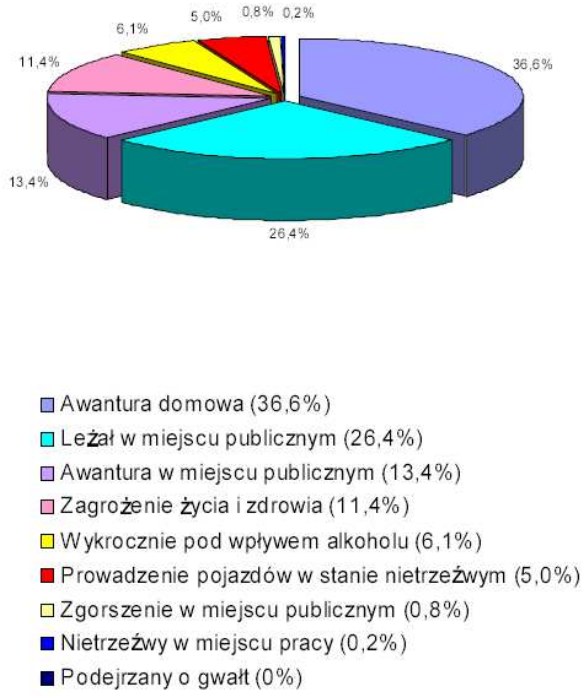
Z kolejnej tabeli wynika, że wśród osób przebywających w Izbie dominują osoby bezrobotne, które stanowiły 91% ogółu pacjentów.

Tabela: Przekrój społeczno – zawodowy osób przebywających w Izbie w 2006 roku

Wyszczególnienie	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
pracownicy umysłowi	6	26	32
pracownicy fizyczni	16	932	948
uczniowie i studenci	8	108	116
pracownicy prywatni	3	64	67
renciści i emeryci	30	370	400
bezdomni	21	465	486
bezrobotni	313	3 093	3 406
RAZEM	**397**	**5 058**	**5 455**

Źródło: *Izba Wytrzeźwień w Tychach*

Wykres: Powody doprowadzenia i zatrzymania do wytrzeźwienia w 2006 roku

Narkomania

Zjawisko narkomanii ma charakter społeczny. Dotyczy ono zarówno dzieci, jak i dorosłych. Przyczyn uzależnienia od narkotyków upatruje się przede wszystkim w braku zaspokojenia potrzeb. Chłód, rygoryzm, obojętność, samotność oraz brak norm prowadzą do deprawacji, która najczęściej przejawia się różnego rodzaju lękami, przeszkadzającymi w normalnym życiu. Poszukiwanie nisz bezpieczeństwa jest wówczas naturalnym odruchem. Dodatkowo wygląd zewnętrzny i zachowanie narkomana prowadzą do osłabienia i zniszczenia więzi społecznych, skazując go na samotność i konieczność przebywania w środowisku osób

podobnych do siebie. Badania wskazują, że narkomania występuje najczęściej w grupach społecznie zaniedbanych oraz w środowiskach zamożnej młodzieży.

Z „Raportu o sytuacji zdrowotnej uczniów tyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych", sporządzonego przez Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy w 2000 roku wynika, że 15% uczniów szkół podstawowych ma za sobą inicjację narkotykową. Wśród ankietowanych 3200 uczniów szkół ponadpodstawowych, po inicjacji narkotykowej było 30% ankietowanych. Należy podkreślić, że w szkołach zawodowych oraz liceach ogólnokształcących zanotowano jeszcze większą liczbę uczniów, która miała kontakt z narkotykami. Najczęściej pierwszymi zażywanymi środkami odurzającymi były haszysz i marihuana, co zadeklarowało:

- 16% ankietowanych uczniów liceum ogólnokształcącego,
- 14% ankietowanych uczniów zasadniczej szkoły zawodowej,
- 4% ankietowanych uczniów szkoły podstawowej.

Leki uspakajające oraz nasenne leki dostępne bez recepty były pierwszymi środkami odurzającymi zażywanymi przez:

- 3,7% ankietowanych uczniów szkoły podstawowej,
- 6% ankietowanych uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Najczęstszym sposobem zażywania środków odurzających było ich przyjmowanie w grupie rówieśniczej (5,8% ankietowanych uczniów). Z wyników badania wynika, że grupa tworzy środowisko sprzyjające szerzeniu się narkotyków. Staje się usprawiedliwieniem samodzielnego przebywania poza domem, zachęca do pierwszych prób, ułatwia dzielenie się narkotykami i nabytymi doświadczeniami. Ponadto narkotyki „zespalają" środowisko młodych. Często są jedynym spoiwem zapewniającym grupie rówieśniczej trwałość. Ankietowana młodzież zdobywała środki odurzające od swoich rówieśników (2,3%) lub od starszych kolegów i koleżanek (3%). Nieznaczna część respondentów dostawała lub kupowała narkotyki od znanej (1%) lub obcej (0,4%) osoby dorosłej.

Środowiskiem sprzyjającym narkomanii są „blokowiska" i zaniedbane dzielnice poprzemysłowe z narastającymi problemami społecznymi, takimi jak:

- niepewność sytuacji życiowej,
- wzrost przestępczości nieletnich,
- marginalizacja, poczucie wykluczenia społecznego,
- zmniejszenie potencjału mobilności zbiorowej,
- zmniejszenie partycypacji.

W tym kontekście, brak działań rewitalizacyjnych może doprowadzić do klęski społecznej w momencie, gdy w danym obszarze przewagę uzyskają mieszkańcy, których marginalizacja i bezrobocie będą podstawową cechą charakterystyczną.

Wiele uwagi zwraca się obecnie na specyficzne grupy młodocianych, określanych jako „blokersi", którzy czują się wykluczeni z normalnego życia miasta i ze społeczeństwa oraz szukają ucieczki w zamkniętym kręgu kolegów. Ramy przestrzenne ich życia stanowi własne blokowisko. Są to ludzie młodzi, na ogół nie pracujący, bez perspektyw lub bez ochoty na szukanie perspektyw w życiu. Charakteryzują się niekiedy reakcjami wandalizmu, agresji wobec mienia i wobec innych mieszkańców.

4.4. Niepełnosprawność

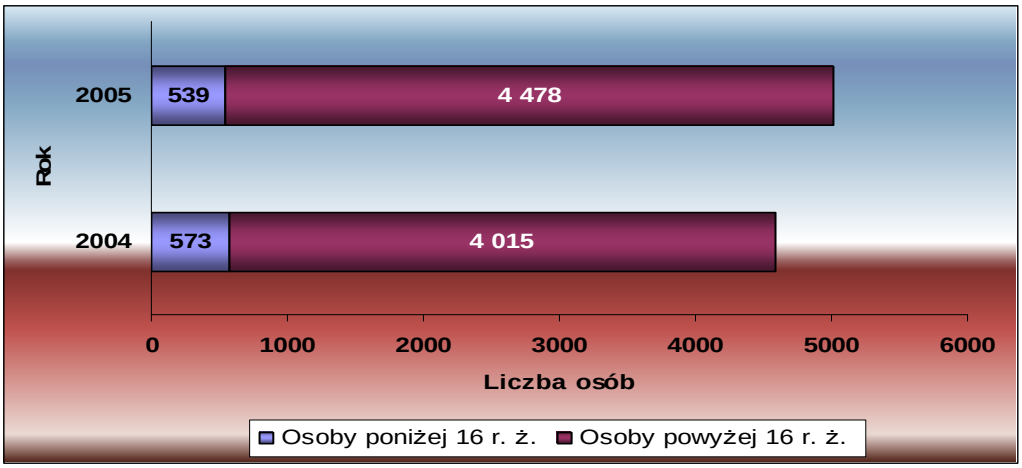
Osoby niepełnosprawne napotykają na wiele barier w życiu codziennym, które związane są z niedostosowaniem architektonicznym budynków mieszkalnych oraz instytucji użyteczności publicznej, brakiem społecznej akceptacji, jak również z barierami społecznymi i psychologicznymi, wynikającymi z braku umiejętności przystosowania się osób niepełnosprawnych do życia w społeczeństwie.
Przyczyny izolacji tej grupy osób związane są najczęściej z:

- istnieniem barier architektonicznych, a więc niedostosowaniem mieszkań, ulic, komunikacji do możliwości ruchowych osób niepełnosprawnych,
- brakiem dostatecznej ilości obiektów infrastruktury społecznej dostępnych dla osób o ograniczonych możliwościach ruchowych,
- brakiem miejsc pracy chronionej dla osób o niepełnych możliwościach aktywności zawodowej,
- brakiem społecznej akceptacji i pomocy osobom niepełnosprawnym,
- barierami społecznymi i psychologicznymi, wynikającymi z braku umiejętności przystosowania się ludzi niepełnosprawnych do życia w społeczeństwie.

Według danych „Raportu o zdrowiu mieszkańców Miasta Tychy" z 2006 r., liczba osób niepełnosprawnych w 2005 roku na terenie miasta wynosiła ogółem 5 017 osób, w tym 539 osób poniżej 16 roku życia i 4 478 osób w grupie powyżej 16 roku życia.

Liczbę osób niepełnosprawnych w Tychach w podziale na grupy wiekowe (poniżej oraz powyżej 16 roku życia) w latach 2004-2005 przedstawiono na wykresie.

Wykres: Liczba osób niepełnosprawnych ogółem w latach 2004-2005 w Mieście Tychy*

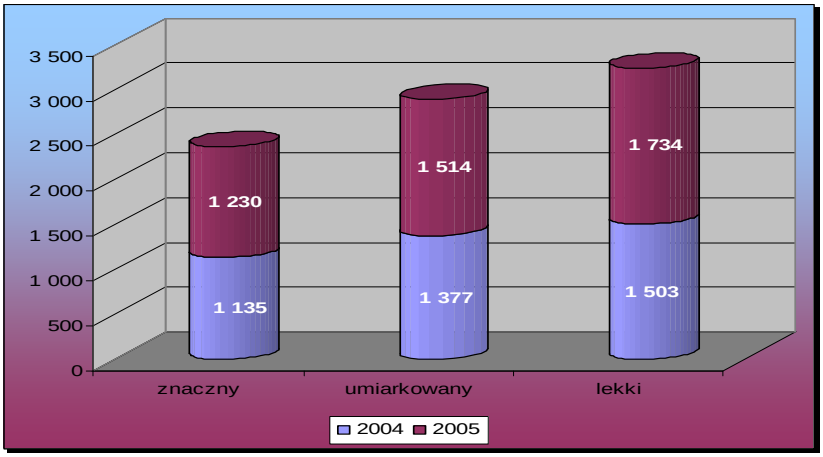
*dotyczy osób posiadających prawomocne orzeczenie wydane przez Zespoły orzekające, nie obejmuje osób posiadających orzeczenie ZUS, które zgodnie z przepisami prawa także są osobami niepełnosprawnymi
Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

Szczegółowe analizy dotyczące osób niepełnosprawnych powyżej oraz poniżej 16 roku życia z podziałem na wiek, płeć oraz przyczynę niepełnosprawności opierają się na orzeczeniach wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tychach w danym roku.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, osoba niepełnosprawna powyżej 16 roku życia jest kwalifikowana do jednego z trzech stopni niepełnosprawności: lekki, umiarkowany lub znaczny. Największy odsetek osób niepełnosprawnych w 2005 r. stanowiły osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności (38,7%

wszystkich osób niepełnosprawnych). W porównaniu do 2004 r. rośnie liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu znacznym i umiarkowanym, co obrazuje wykres.

Wykres: Liczba osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia, według stopnia niepełnosprawności w latach 2004-2005 w mieście Tychy

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

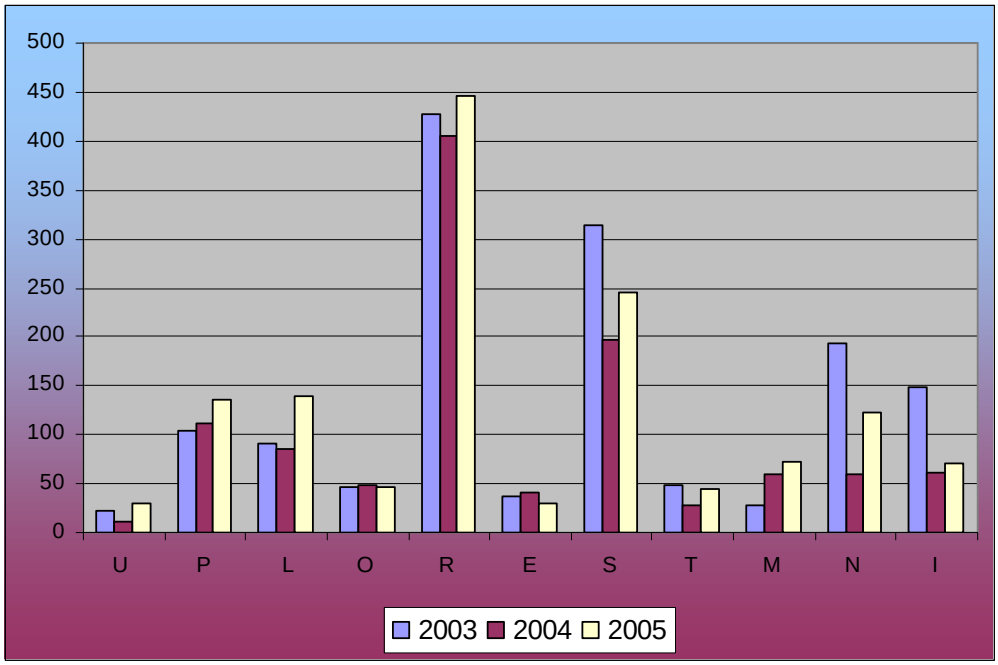
W grupie osób powyżej 16 roku życia, najczęstszą przyczyną niepełnosprawności w 2005 roku były upośledzenia narządu ruchu (447 osób). Natomiast najmniej liczną grupę osób niepełnosprawnych stanowią osoby z upośledzeniem umysłowym i epilepsją. W 2005 roku w porównaniu do 2003 nastąpił spadek liczby osób niepełnosprawnych w następujących grupach: osoby niepełnosprawne z chorobami układu oddechowego, krążenia i pokarmowego, z epilepsją, z chorobami neurologicznymi oraz osoby z innymi przyczynami niepełnosprawności.

Tabela: Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia według przyczyn niepełnosprawności w latach 2003-2005 w mieście Tychy

L.p.	Przyczyna niepełnosprawności	2003	2004	2005
1	U - upośledzenie umysłowe	23	12	30
2	P - choroby psychiczne	104	111	135
3	L- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	92	85	139
4	O - choroby narządu wzroku	47	49	47
5	R - upośledzenie narządu ruchu	427	405	447
6	E - epilepsja	37	40	30
7	S - choroby układu oddechowego i krążenia	314	197	245
8	T - choroby układu pokarmowego	48	28	44
9	M - choroby układu moczowo-płciowego	28	60	72
10	N - choroby neurologiczne	194	60	122
11	I – inne	149	61	70

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

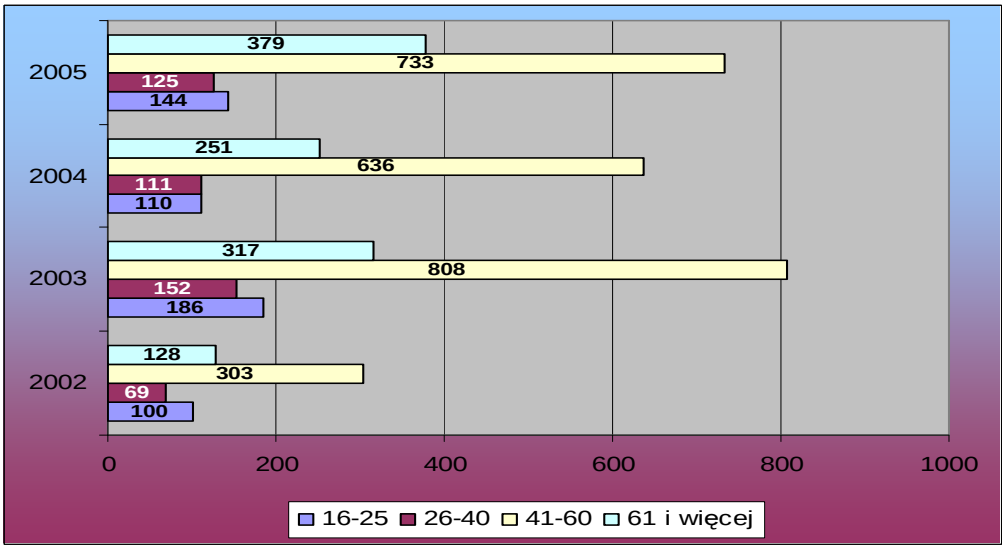
Wykres: Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia według przyczyn niepełnosprawności w latach 2003-2005 w mieście Tychy

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

Największa liczba osób niepełnosprawnych znajduje się w przedziale wiekowym pomiędzy 41 a 60 rokiem życia (w 2005 r. 733 osoby). Należy zaznaczyć, że w latach 2002-2005 występowała tendencja wzrostowa liczby osób niepełnosprawnych we wszystkich przedziałach wiekowych. Największa dynamika zmian miała miejsce w najliczniejszej grupie wiekowej (41-60), gdzie odnotowano wzrost o 430 osób.

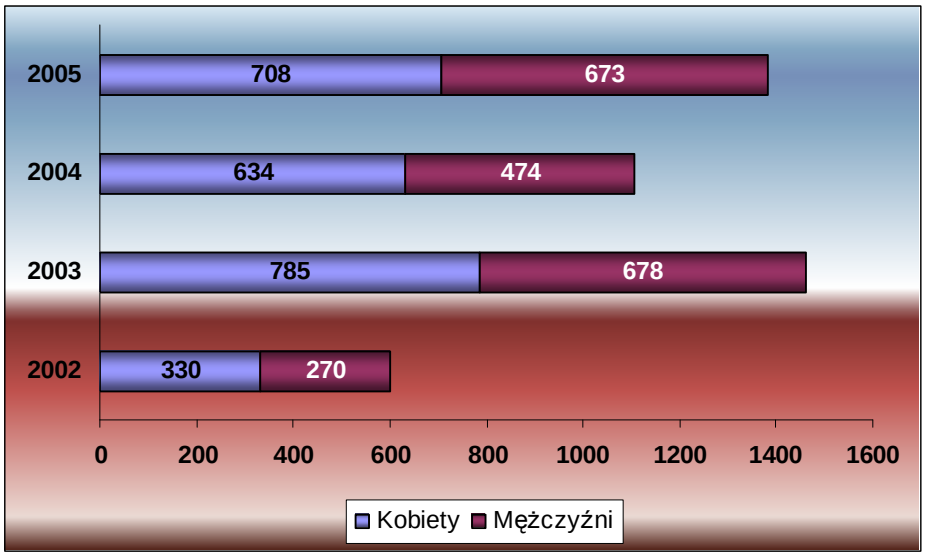
Wykres: Liczba osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia, w przedziałach wiekowych, w latach 2002-2005 w mieście Tychy

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

Analizując liczbę osób niepełnosprawnych pod względem płci, zauważa się przewagę udziału kobiet, których w 2005 roku było 708, a mężczyzn 673.

Wykres: Liczba wydanych orzeczeń według płci dla osób powyżej 16 r. ż. w latach 2002-2005

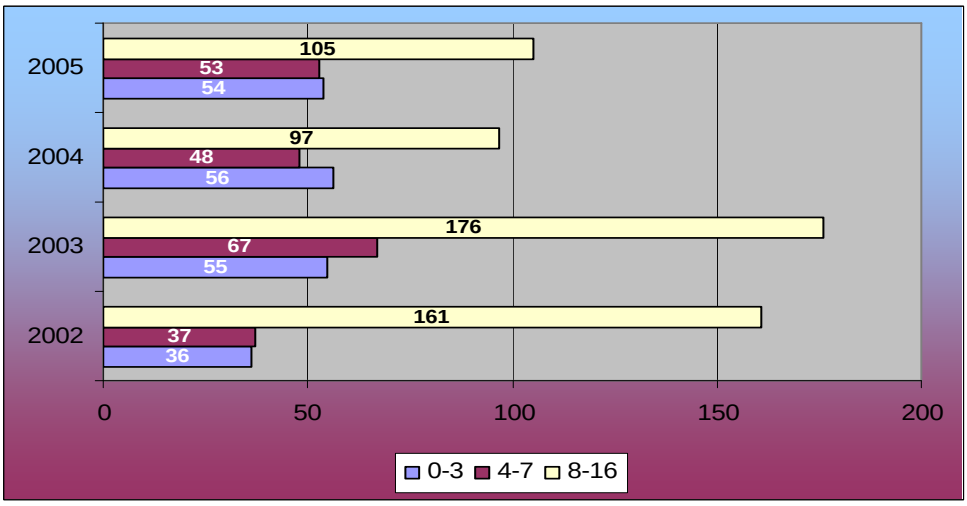

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

Przedział wiekowy, obejmujący okres od 0 do 3 roku życia, oraz od 4 do 7 lat to okres, w którym liczba rejestrujących się osób niepełnosprawnych jest najmniejsza. Często diagnostyka i wykrywalność niektórych chorób w tym wieku jest znacznie utrudniona.

Wraz z upływem czasu oraz większym narażeniem na czynniki chorobotwórcze rośnie, liczba osób niepełnosprawnych (105 osób niepełnosprawnych w wieku 8-16 lat). Wyraźna różnica pomiędzy liczbą wydanych orzeczeń o niepełnosprawności po roku 2003 wynika ze zmiany uregulowań prawnych przyznawania zasiłków pielęgnacyjnych.

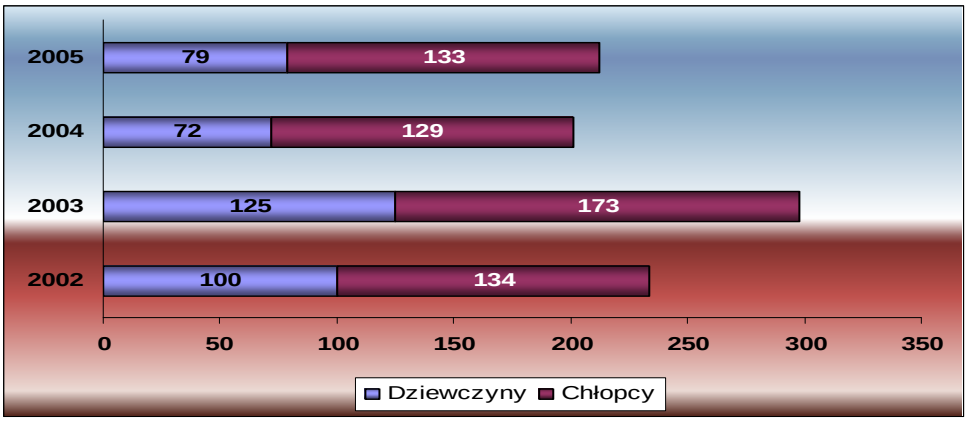
Wykres : Liczba osób niepełnosprawnych poniżej 16 roku życia, w przedziałach wiekowych, w latach 2002-2005 w mieście Tychy

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

W grupie osób poniżej 16 roku życia przeważają chłopcy, stanowiąc blisko 63% wszystkich osób niepełnosprawnych w tej grupie.

Wykres: Liczba osób niepełnosprawnych poniżej 16 roku życia, według płci w latach 2002-2005 w mieście Tychy

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

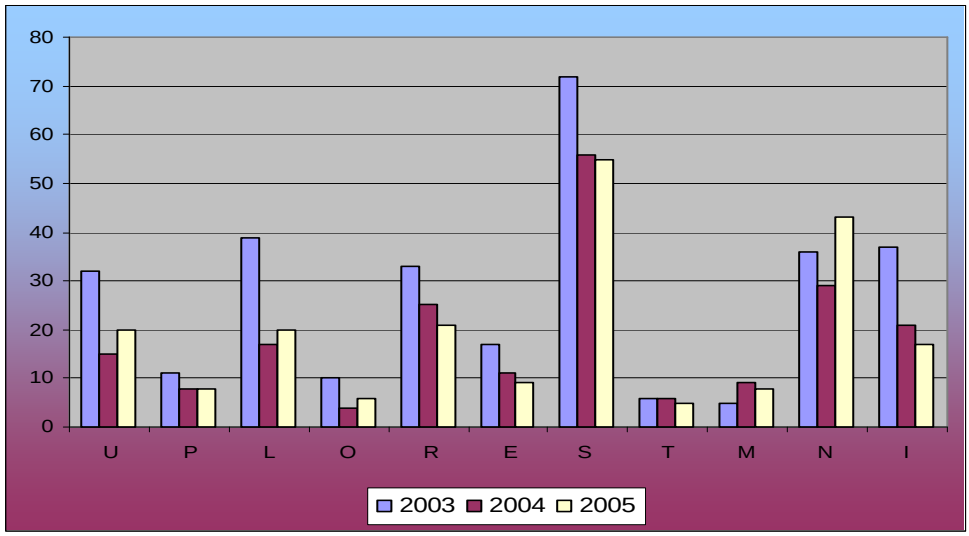
Wśród osób poniżej 16 roku życia najliczniejszą grupę stanowiły osoby z chorobami układu oddechowego i krążenia oraz z chorobami neurologicznymi.

Tabela: Liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia według przyczyn niepełnosprawności w latach 2003-2005 w mieście Tychy

L.p.	Przyczyna niepełnosprawności	2003	2004	2005
1	U - upośledzenie umysłowe	32	15	20
2	P - choroby psychiczne	11	8	8
3	L- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	39	17	20
4	O - choroby narządu wzroku	10	4	6
5	R - upośledzenie narządu ruchu	33	25	21
6	E - epilepsja	17	11	9
7	S - choroby układu oddechowego i krążenia	72	56	55
8	T - choroby układu pokarmowego	6	6	5
9	M - choroby układu moczowo-płciowego	5	9	8
10	N - choroby neurologiczne	36	29	43
11	I – inne	37	21	17

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

Wykres: Liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia według przyczyn niepełnosprawności w latach 2003-2005 w mieście Tychy

Źródło: „Raport o stanie zdrowia mieszkańców miasta Tychy"

4.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Znaczącą część świadczeniobiorców Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, wyrażające się m.in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Na terenie miasta działają ośrodki, które otaczają opieką, prowadzą nadzór wychowawczy oraz dożywiają dzieci z rodzin ubogich i niewydolnych wychowawczo.

Zakres pomocy w postaci dożywiania dzieci udzielana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przedstawia tabela.

Tabela: Pomoc w formie posiłku za okres I - XII 2006 rok

Wyszczególnienie			Program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"							
			Posiłek[1) 2)]							
			Ogółem	w tym na wsi	w tym :					
					dzieci do 7 roku życia		uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej		pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art.7 ustawy o pomocy społecznej	
					ogółem	w tym na wsi	ogółem	w tym na wsi	ogółem	w tym na wsi
1			2	3	4	5	6	7	8	9
Liczba osób korzystających z posiłku		1	1 021		142		785		123	
w tym z posiłku w formie :	całodziennego wyżywienia (przedszkola, żłobki, itp.)	2	104		61		1		42	
	pełnego obiadu	3	990		116		780		123	
	jednego dania gorącego	4								
	mleka,bułki/kanapki	5	5				5			
Liczba rodzin		6	659		x	x	x	x	x	x
Liczba osób w rodzinach		7	2 379		x	x	x	x	x	x
Liczba posiłków		8	115 258		11 169		84 337		19 752	
z tego :	całodzienne wyżywienie (przedszkola, żłobki, itp.)[3)]	9	6 643		3 214		110		3 319	
	pełen obiad	10	108 224		7 955		83 836		16 433	
	jedno danie gorące	11								
	mleko,bułka/kanapki	12	391				391			
Koszt posiłków (w zł)[4)]		13	359 011		34 068		240 940		84 003	
z tego :	środki własne	14	359 011		34 068		240 940		84 003	
	dotacja	15								
Koszt jednego posiłku (wzł) (iloraz : wiersz 13/wiersz 8)		16	3,11		3,05		2,86		4,25	

1) w przypadku posiłku informacje z decyzji należy skorygować o faktyczną realizację tego świadczenia

2) należy uwzględnić również informacje dotyczące osób korzystających z posiłku z częściową odpłatnością

3) przyznane decyzją całodzienne wyżywienie realizowane np. w przedszkolu należy traktować jako jedno świadczenie

4) koszt posiłków należy podać w zaokrągleniu do 1 zł

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

4.6. Pomoc społeczna

W Polsce w ciągu ostatnich lat obserwuje się pogłębianie nierówności społecznych i poszerzanie się obszarów ubóstwa, co prowadzi do pogorszenia sytuacji życiowej coraz większej liczby rodzin. Sytuacja finansowa państwa i formułowane prognozy w tej kwestii na najbliższe lata pokazują, że źródła finansowania pomocy społecznej będą bardzo ograniczone. Wskazuje to na konieczność bardziej intensywnego wykorzystania w działaniach pomocowych metod pracy socjalnej grupowej i środowiskowej. Charakterystykę osób objętych pomocą społeczną w latach 2004 – 2006 w Tychach przedstawiają poniższe tabele.

Tabela: Struktura rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2004-2006

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
Liczba rodzin ogółem	**3 300**	**3 188**	**3 238**
Liczba osób w rodzinach	8 824	7 981	7 727
w tym: kobiet	4 498	4 092	4 085
mężczyzn	4 326	3 889	3 642
dzieci (0-18 lat)	2 828	2 557	2 613
Liczba 1-osobowych gosp. domowych	1 102	1 181	1 268
Liczba rodzin niepełnych	904	706	678
Liczba rodzin wielodzietnych	371	438	372
Rodziny z dochodem poniżej kryterium dochodowego	2 552	2 338	2 296
w tym: bez dochodu	1.007	994	953
Liczba osób niepełnosprawnych	1 688	1 497	1 502
Liczba osób bezrobotnych	2 960	2 702	2 583

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Świadczenia pomocy społecznej w latach 2004-2006*

Wyszczególnienie	Ogółem		
	2004	2005	2006
1. Osoby objęte pomocą: ogółem niezależnie od rodzaju i formy pomocy oraz świadczeń	4 777	7 190	7 075
w tym			
- materialną	4 578	6 890	6 775
- usługową	480	316	344
- socjalną	1 581	1 250	1 763
2. Osoby, którym przyznano pomoc społeczną w ramach zadań:			
- zleconych	592	378	390
- własnych	4 228	6824	6 815
3. Osoby otrzymujące:			
- zasiłki stałe	382	378	360
- zasiłki okresowe	1 091	1 609	1 714
- programy rządowy dot. dożywiania	1 238	6 487	6 174
- zasiłki celowe	2 406	2 394	1 728
4. Udzielone świadczenia pomocy społecznej według form finansowania:			
- wartość świadczeń ogółem w tys. zł	7 166.905	8 242.497	9 054.090
w tym:			
- pokrywanych z budżetu centralnego	1 584.835	1.185.271	1 135.383
- pokrywanych z budżetu gminy	2 785.912	5 503.516	4 589.518
- pokrywanych z dotacji budżetu państwa	2 796.158	1 553.710	3 329.189

*w tym ujęto utrzymanie Noclegowni Miejskiej i Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz pomoc dla rodzin zastępczych

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Liczba rodzin objęta pomocą społeczną w latach 2004-2006 jest ustabilizowana i wynosi w każdy roku ponad 3 tysiące. W 2006 roku z pomocy społecznej w Tychach korzystało 3 238 rodzin, a w 2005 roku liczba ta wynosiła 3 188.

Dominującym czynnikiem przyznawania pomocy społecznej było ubóstwo i bezrobocie. Podkreślić jednak należy, że często w jednej rodzinie występowało kilka dysfunkcji jednocześnie.

Tabela: Powody przyznania pomocy w 2004 roku

Powód przyznania	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1 957	5 117
Sieroctwo	5	11
Bezdomność	228	256
Potrzeba ochrony macierzyństwa	140	628
Bezrobocie	1 939	5 739
Niepełnosprawność	987	2 132
Długotrwała choroba	1 635	3 917
Bezradność w spawach opiekuńczo-wychowawczych w tym rodziny wielodzietne rodziny niepełne	811 693 136	3 009 2 252 921
Alkoholizm	67	124
Narkomania	5	9
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	18	26
Inne (zdarzenie losowe)	1	2

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Powody przyznania pomocy w 2005 roku

Powód przyznania	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1 947	4 950
Sieroctwo	5	18
Bezdomność	252	264
Potrzeba ochrony macierzyństwa	272	1 427
Bezrobocie	1 895	5 348
Niepełnosprawność	995	1 981
Długotrwała choroba	1 708	3 777
Bezradność w spawach opiekuńczo-wychowawczych w tym rodzina wielodzietna rodzina niepełna	416 438 706	1 729 2 339 2 243
Alkoholizm	92	164
Narkomania	6	11
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	20	31
Inne (zdarzenie losowe)	4	9

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Powody przyznania pomocy w 2006 roku

Powód przyznania	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1 827	4 398
Sieroctwo	1	4
Bezdomność	223	239
Potrzeba ochrony macierzyństwa	201	1 033
Bezrobocie	1 736	4 593
Niepełnosprawność	990	1 892
Długotrwała choroba	1 706	3 552
Bezradność w spawach opiekuńczo-wychowawczych w tym rodziny wielodzietne rodziny niepełne	700 582 207	2 614 1 808 1 167
Alkoholizm	91	145
Narkomania	7	9
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	14	21
Inne (zdarzenie losowe)	5	9

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Wskazane tendencje, polegające na wzroście ubóstwa, utrzymują się od kilku ostatnich lat, mimo, że stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście Tychy w 2006 roku (9,1%) jest niższa od stopy w województwie śląskim (12,8%).

Bezrobocie ma bezpośredni wpływ na poziom bezpieczeństwa socjalnego i stąd dominującym czynnikiem przyznawania pomocy było ubóstwo. Problem ten jest zjawiskiem tym bardziej niepokojącym, że połączone jest nie tylko z bezrobociem, ale z wielodzietnością i niskim wykształceniem głowy gospodarstwa domowego. Wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

W porównaniu do roku poprzedniego w 2006 roku wzrosła liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą, a w szczególności w grupie wiekowej powyżej 50 lat, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela: Osoby niepełnosprawne objęte pomocą w latach 2004-2006

Wiek	2004	2005	2006
do 20 lat	284	181	170
20 – 35 lat	189	161	161
36 – 50 lat	478	431	401
pw. 50 lat	737	724	770
Ogółem	**1 688**	**1 497**	**1 502**

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Analizy danych dotyczących pomocy społecznej dokonano również dla wybranych obszarów rewitalizacji, co przedstawiają poniższe tabele.

Tabela: Struktura osób korzystających z pomocy społecznej – obszar rewitalizacji I, obejmujący ulice: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
liczba rodzin	216	245	240
liczba osób w rodzinach w tym: kobiet mężczyzn dzieci (0-18 lat)	1 193 626 567 477	1 258 640 618 496	1 237 639 598 465
liczba 1-osobow. gosp. domowych	52	71	81
liczba rodzin niepełnych	74	73	70
liczba rodzin wielodzietnych	70	68	62
rodziny z dochodem poniżej kryterium dochodowego	180	226	222
w tym: bez dochodu	30	40	44
liczba osób niepełnosprawnych	226	245	238
liczba osób bezrobotnych	460	466	443

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Struktura osób korzystających z pomocy społecznej – obszar rewitalizacji II, obejmujący ulice: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Dmowskiego

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
liczba rodzin	293	251	264
liczba osób w rodzinach w tym: kobiet mężczyzn dzieci (0-18 lat)	1 208 667 541 380	1 012 581 431 302	1 151 679 472 313
liczba 1-osobow. gosp. domowych	67	72	78
liczba rodzin niepełnych	124	96	89
liczba rodzin wielodzietnych	57	41	21
rodziny z dochodem poniżej kryterium dochodowego	249	236	220
w tym: bez dochodu	53	52	54
liczba osób niepełnosprawnych	289	248	244
liczba osób bezrobotnych	517	421	424

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Struktura osób korzystających z pomocy społecznej – obszar rewitalizacji III, obejmujący ulice: Jaśkowicką, Bielską, Stoczniowców

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
liczba rodzin	56	42	38
liczba osób w rodzinach w tym: kobiet mężczyzn dzieci (0-18 lat)	214 122 92 79	182 98 84 66	147 78 69 53
liczba 1-osobow. gosp. domowych	7	6	7
liczba rodzin niepełnych	26	13	10
liczba rodzin wielodzietnych	16	7	5
rodziny z dochodem poniżej kryterium dochodowego	47	37	32
w tym: bez dochodu	7	9	8
liczba osób niepełnosprawnych	42	35	37
liczba osób bezrobotnych	77	79	60

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Struktura osób korzystających z pomocy społecznej – obszar rewitalizacji IV, obejmujący ulice: Dmowskiego, Marszałka Piłsudskiego, Tischnera, Sikorskiego

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
liczba rodzin	78	83	72
liczba osób w rodzinach w tym: kobiet mężczyzn dzieci (0-18 lat)	405 218 187 149	400 217 183 155	330 177 153 111
liczba 1-osobow. gosp. domowych	7	10	13
liczba rodzin niepełnych	31	27	28
liczba rodzin wielodzietnych	21	17	16
rodziny z dochodem poniżej kryterium dochodowego	68	71	60
w tym: bez dochodu	12	14	14
liczba osób niepełnosprawnych	77	67	58
liczba osób bezrobotnych	173	150	128

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Struktura osób korzystających z pomocy społecznej – obszar rewitalizacji V, obejmujący ulice: Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Jordana, Władysława Jagiełły, Sikorskiego, Targiela, Beskidzką i Jezioro Paprocańskie

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
liczba rodzin	84	66	72
liczba osób w rodzinach w tym: kobiet mężczyzn dzieci (0-18 lat)	405 216 189 132	280 149 131 96	270 143 127 86
liczba 1-osobow. gosp. domowych	8	10	17
liczba rodzin niepełnych	36	26	25
liczba rodzin wielodzietnych	25	14	13
rodziny z dochodem poniżej kryterium dochodowego	54	57	54
w tym: bez dochodu	10	8	6
liczba osób niepełnosprawnych	87	62	70
liczba osób bezrobotnych	141	114	110

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Struktura osób korzystających z pomocy społecznej – obszar rewitalizacji VI, obejmujący swym zasięgiem osiedle fabryczne Czułów - Osada

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
liczba rodzin	21	25	25
liczba osób w rodzinach w tym: kobiet mężczyzn dzieci (0-18 lat)	95 39 60 41	100 49 51 42	97 49 48 42
liczba 1-osobow. gosp. domowych			
liczba rodzin niepełnych	8	7	8
liczba rodzin wielodzietnych	13	12	14
rodziny z dochodem poniżej kryterium dochodowego	19	16	22
w tym: bez dochodu	3	3	3
liczba osób niepełnosprawnych	18	19	17
liczba osób bezrobotnych	35	34	36

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Struktura osób korzystających z pomocy społecznej – obszar rewitalizacji VII, obejmujący ulice: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
liczba rodzin	96	91	86
liczba osób w rodzinach w tym: kobiet mężczyzn dzieci (0-18 lat)	449 260 189 191	376 219 157 146	370 214 156 146
liczba 1-osobow. gospodarstw			
liczba rodzin niepełnych	36	36	34
liczba rodzin wielodzietnych	36	23	19
rodziny z dochodem poniżej kryterium dochodowego	87	81	74
w tym: bez dochodu	19	21	20
liczba osób niepełnosprawnych	1 688	1 497	1 502
liczba osób bezrobotnych	2 960	2 702	2 582

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela: Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w obszarach rewitalizacji w latach 2004-2006

Obszar rewitalizacji	Liczba rodzin objętych pomocą w latach:		
	2004	2005	2006
I	216	245	240
II	293	251	264
III	56	42	38
IV	78	83	72
V	84	66	72
VI	21	25	25
VIII	96	91	86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego ośrodka Pomocy Społecznej

Jak wynika z powyższych danych najczęściej ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystały rodziny zamieszkujące obszar zawarty pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Dmowskiego oraz pomiędzy ulicami: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową czyli obszar II i I rewitalizacji.

Należy jednak zaznaczyć, jak podkreślono już wcześniej, wyznaczone obszary są najbardziej rozległe obszarowo i zamieszkiwane przez znaczną liczbę ludności. Szczególną uwagę należy jednak znowu zwrócić na osiedle „Osada", objęte rejonem VI – najmniejszym obszarowo.

Osiedle fabryczne Czułów - Osada jest dzielnicą o najbardziej widocznych kontrastach, jak również obszarem największego zagrożenia. Usytuowany w sąsiedztwie ruchliwej ulicy oraz lasów i stawów, czyni ten obszar atrakcyjny dla pijaków i grup o charakterze przestępczym, a przez to staje się miejscem niebezpiecznym. Niezagospodarowane, zaniedbane podwórka, brak placu zabaw, jednolita charakterystyczna „familokowa" architektura, tworzy swego rodzaju getto.

Rodziny zamieszkujące przedstawiony wyżej obszar rewitalizacji numer VI charakteryzują się dużą dysfunkcją, ze względu na występujące tam zjawiska: trudne warunki mieszkaniowe, biedę, bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, przemoc, niewydolność i zaniedbania wychowawcze oraz opiekuńcze, bierność, roszczeniowość, syndrom wyuczonej bezradności. Ludzie ci są skłóceni z rodzinną i z innymi ludźmi, zachowując przy tym dystans do otoczenia, które postrzegają jako wrogie. Wyraźnie dostrzegają różnice pomiędzy swoją sytuacją życiową, a sytuacją zamożniejszej części Czułowa. Wszystko to powoduje pewnego rodzaju izolację odczuwaną zarówno przez dorosłych jak i dzieci, które są dyskryminowane i lekceważone przez swoich rówieśników.

Według danych Fundacji, działającej w tym rejonie, w 2007 roku w 8 budynkach mieszkalnych zamieszkiwało 25 rodzin, w tym prawie wszystkie korzystały z pomocy społecznej, co wyróżnia ten obszar od pozostałych.

Fot. *Osiedle Czułów - Osada*

Reasumując powyższe dane dotyczące wszystkich obszarów zdegradowanych można stwierdzić, że najczęstszymi przyczynami biedy w mieście były:

- niskie dochody, ubóstwo,
- brak pracy,
- długotrwałe choroby,
- wielodzietność,
- brak odpowiedzialności za siebie i rodzinę.

Kluczowe problemy w zakresie sfery społecznej:

- Malejąca liczba ludności i niekorzystne prognozy demograficzne,
- Występujące zjawiska patologii społecznej spowodowane w szczególności dużą koncentracją blokowisk,
- Nieumiejętność przeciwstawienia się procesom marginalizacji grup społecznych (niepełnosprawni, dotknięci patologiami),
- Wzrastające poczucie braku bezpieczeństwa publicznego wśród społeczności lokalnej – wzrost liczby przestępstw,
- Zjawisko starzenia się populacji miasta, spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym,
- Wzrost przestępczości nieletnich,
- Pogłębiające się nierówności społeczne i poszerzanie obszarów ubóstwa, rosnące nierówności w sytuacji dochodowej i poziomie życia społeczności lokalnej,
- Tendencja wzrostowa liczby osób niepełnosprawnych we wszystkich przedziałach wiekowych,
- Wysoki odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy

5. Sfera gospodarcza

5.1. Bezrobocie

Zmiany na początku lat dziewięćdziesiątych spowodowały gwałtowny wzrost liczby osób pozbawionych pracy. Szybko wzrastające bezrobocie przerodziło się w zjawisko o skali masowej i spowodowało dramatyczną sytuację na krajowym rynku pracy. Najbardziej widocznym wskaźnikiem tych zmian było pojawienie się bezrobocia, które cechuje się:

- gwałtownym wzrostem,
- wyraźną selektywnością,
- zróżnicowaniem geograficznym,
- charakterem recesyjnym niektórych gałęzi przemysłu.

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych i wiąże się z pogorszeniem standardu życia osób dotkniętych tym zjawiskiem, problemem zagospodarowania wolnego czasu, izolacją społeczną, ograniczeniem lub zniechęceniem uczestnictwa w życiu kulturalnym i politycznym.

W Tychach stopa bezrobocia 2006 roku wynosiła 9,1% i była niższa od średniej krajowej (16%). Wśród bezrobotnych przeważają kobiety, które 2006 roku stanowiły 51,5% ogółu bezrobotnych. Składa się na to wiele przyczyn: mniejsza liczba zawodów wykonywanych przez kobiety, postrzeganie przez pracodawców w kategorii mniej dyspozycyjnych, czynniki kulturowe, przyzwalające na bezrobocie kobiet jako „strażniczek domowego ogniska", czy obniżający się preferowany wiek kobiet – młode, o wysokich kwalifikacjach i dużym doświadczeniu.
Poziom bezrobocia na terenie miasta i strukturę bezrobotnych przedstawia poniższa tabela i wykresy.

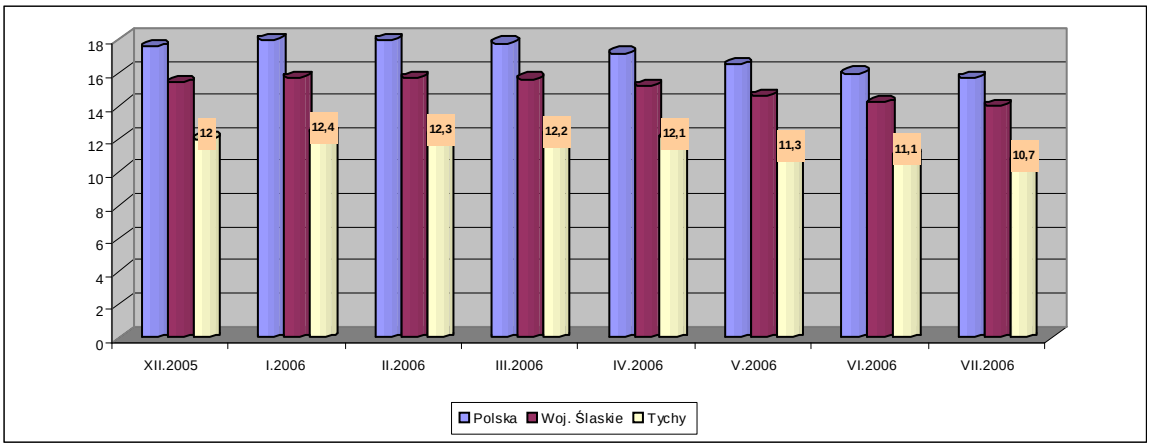
Tabela: Bezrobocie na terenie miasta Tychy w latach 2004 – 2006

Lp.	Wyszczególnienie	2004 rok	2005 rok	2006 rok
		Ogólna liczba osób	Ogólna liczba osób	Ogólna liczba osób
1.	**Zarejestrowani bezrobotni**	7 183	6 635	4 967
2.	**Zarejestrowani bezrobotni według wieku (w latach):**			
	18 – 24	1 816	1 350	773
	25 – 34	1 873	1 810	1 294
	35 – 44	1 268	1 113	806
	45 – 54	1 946	1 971	1 685
	55 i więcej	280	391	409
3.	**Zarejestrowani bezrobotni ogółem według czasu pozostawania bez pracy (w miesiącach):**			
	do 1 miesiąca	583	566	348
	1 – 3	1 162	1 268	958
	3 – 6	1 102	949	703
	6 – 12	1 095	1 038	715
	12 – 24	1 119	888	708
	powyżej 24	2 122	1 926	1 535
4.	**Zarejestrowani bezrobotni według poziomu wykształcenia:**			
	gimnazjalne i poniżej	1 618	1 592	1 214
	zasadnicze zawodowe	2 681	2 373	1 708
	średnie ogólnokształcące	301	647	479
	policealne i średnie zawodowe	1 732	1 509	1 111
	wyższe	551	514	455

*) dane, dotyczące absolwentów w roku 2004 zostały podane według stanu na dzień 31 maja 2004r.
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach

Stopa bezrobocia w analizowanym okresie, jak już podkreślono, wskazuje tendencję malejącą, co przedstawia poniższy wykres.

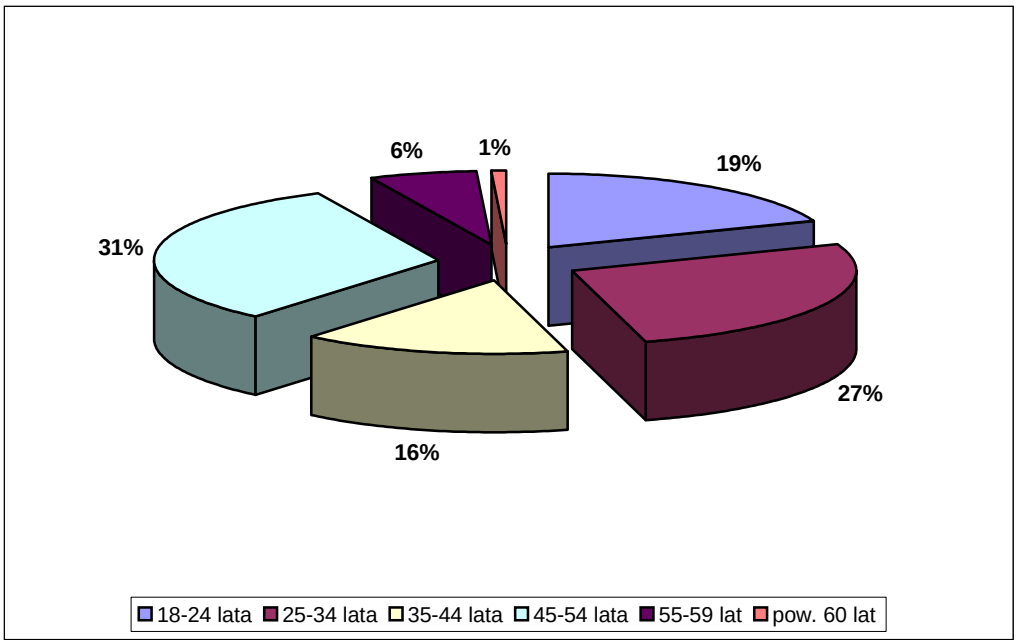
Wykres: Stopa bezrobocia w Tychach na tle Województwa Śląskiego i Polski w okresie od XII 2005 do VII 2006

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Katowicach

Najliczniejsza grupa bezrobotnych to osoby w wieku 54 lata, co przedstawia wykres.

Wykres: Struktura procentowa bezrobotnych według wieku w Tychach (stan na 30.06.2004)

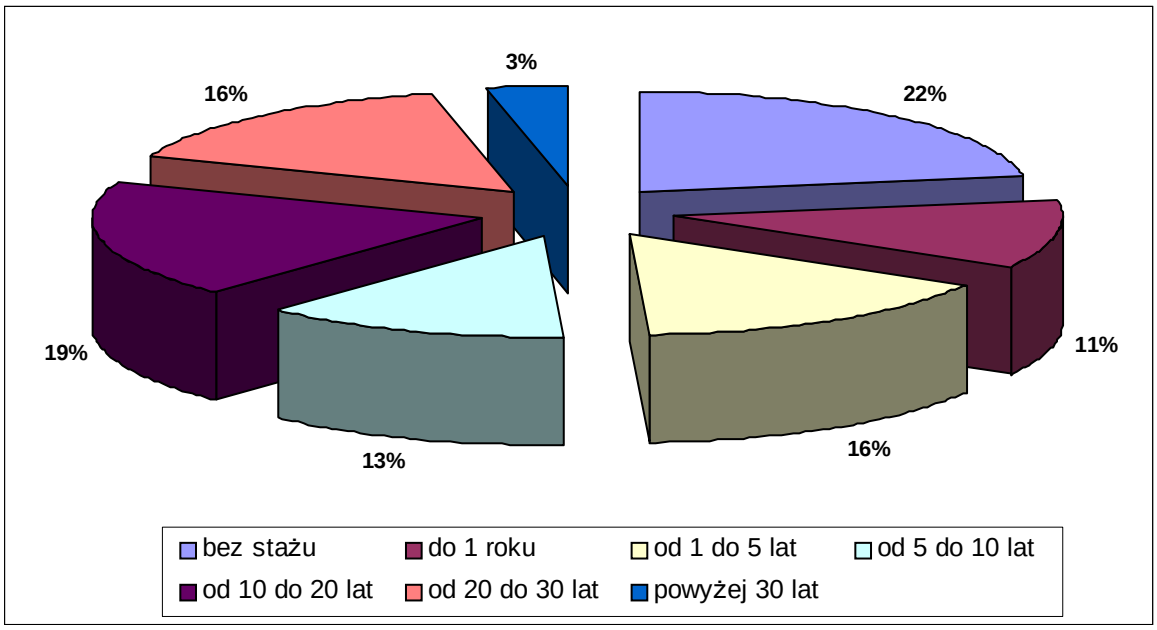

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach, osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowią ok. 42% ogółu zarejestrowanych.

Około 22% mieszkańców Tychów zarejestrowanych w Urzędzie Pracy nie posiada stażu pracy.

Wykres: Struktura procentowa bezrobotnych według stażu pracy (stan na 30.06.2004)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach

Analiza struktury bezrobotnych według wykształcenia wskazuje na największy udział osób z najniższym wykształceniem. Najmniej liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym – 10%.

Poniżej przedstawiono również dane dotyczące liczby osób bezrobotnych dla poszczególnych obszarów rewitalizacji.

Tabela: **Bezrobocie na terenie miasta i dla wyszczególnionych obszarów rewitalizacji w latach 2004-2006**

ROK 2004

REJON	liczba osób bezrobotnych
Tychy ogółem	**7 183**
Rejon I zawarty pomiędzy ulicami: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową	223
Rejon II zawarty pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kard. Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Piłsudskiego, Dmowskiego	520
Rejon III zawarty pomiędzy ulicami: Jaśkowicką, Bielską, Stoczniowców	75
Rejon IV zawarty pomiędzy ulicami: Dmowskiego, Piłsudskiego, Tischnera, Sikorskiego	376
Rejon V zawarty pomiędzy ulicami: Armii Krajowej, Piłsudskiego, Jordana, Jagiełły, Sikorskiego, Targiela, Beskidzką i Jezioro Paprocańskie	343
Rejon VI obejmujący osiedle fabryczne Czułów-Osada	33
Rejon VII zawarty pomiędzy ulicami: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową	93

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach

ROK 2005

REJON	liczba osób bezrobotnych
Tychy ogółem	**6 635**
Rejon I zawarty pomiędzy ulicami: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową	267
Rejon II zawarty pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kard. Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Piłsudskiego, Dmowskiego	601
Rejon III zawarty pomiędzy ulicami: Jaśkowicką, Bielską, Stoczniowców	86
Rejon IV zawarty pomiędzy ulicami: Dmowskiego, Piłsudskiego, Tischnera, Sikorskiego	388
Rejon V zawarty pomiędzy ulicami: Armii Krajowej, Piłsudskiego, Jordana, Jagiełły, Sikorskiego, Targiela, Beskidzką i Jezioro Paprocańskie	374
Rejon VI obejmujący osiedle fabryczne Czułów-Osada	42
Rejon VII zawarty pomiędzy ulicami: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową	110

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach

ROK 2006

REJON	liczba osób bezrobotnych
Tychy ogółem	**4 965**
Rejon I zawarty pomiędzy ulicami: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową	247
Rejon II zawarty pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kard. Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Piłsudskiego, Dmowskiego	554
Rejon III zawarty pomiędzy ulicami: Jaśkowicką, Bielską, Stoczniowców	68
Rejon IV zawarty pomiędzy ulicami: Dmowskiego, Piłsudskiego, Tischnera, Sikorskiego	371
Rejon V zawarty pomiędzy ulicami: Armii Krajowej, Piłsudskiego, Jordana, Jagiełły, Sikorskiego, Targiela, Beskidzką i Jezioro Paprocańskie	340
Rejon VI obejmujący osiedle fabryczne Czułów-Osada	43
Rejon VII zawarty pomiędzy ulicami: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową	84

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tychach

5.2. Uwarunkowania gospodarcze

Strategia rozwoju miasta Tychy do roku 2013 zakłada silną orientację na wzbogacanie jego struktury gospodarczej o nowe formy działalności (szczególnie w sferze usług). Do głównych sektorów zatrudnienia zalicza się nadal górnictwo oraz przemysł samochodowy (wraz z pokrewną działalnością gospodarczą). Aktualne kierunki kształcenia oraz potencjał innowacyjny miasta wskazują na wysoką zdolność ludności do kreowania przedsiębiorstw nowej generacji.
Poniższa tabela przedstawia liczbę nowych przedsiębiorstw wpisanych do ewidencji i wyrejestrowanych w Wydziale Działalności Gospodarczej w latach 2003 – 2006.

Tabela: **Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych i wyrejestrowanych w latach 2003 – 2006**

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
Liczba nowych przedsiębiorstw wpisanych do ewidencji	948	966	1 093	985
Liczba przedsiębiorstw wyrejestrowanych	898	1 255	1 145	1 087

Źródło: Wydział Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta Tychy

Tychy charakteryzują się relatywnie niskim poziomem zatrudnialności, co przedstawiono poniżej.

Tabela: Zatrudnialność (standard europejski = 0,70; poziom krajowy = 0,64; poziom regionalny = 0,57)

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ludność w wieku przedprodukcyjnym/ Ludność ogółem	0,23	0,22	0,19	0,17	0,19	0,18
Ludność w wieku produkcyjnym/ Ludność ogółem	0,65	0,66	0,68	0,69	0,68	0,69
Ludność w wieku poprodukcyjnym/ Ludność ogółem	0,12	0,12	0,12	0,13	0,12	0,13
Pracujący/ Ludność w wieku produkcyjnym (zatrudnialność)	0,43	0,41	0,38	0,27	0,27	0,29

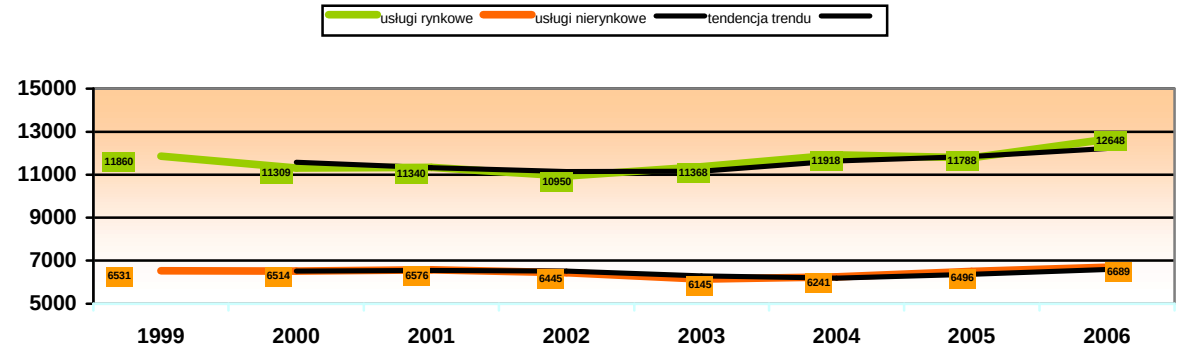
Źródło: opracowanie własne

Tworzenie dotychczasowych warunków rozwoju sektora usług rynkowych oraz rozwoju usług nierynkowych traktować należy jako podstawowe wyzwania strategiczne dla władzy publicznej oraz mieszkańców w sferze gospodarczej.

Poziom średniego zatrudnienia świadczy o tym, że nadal większość przedsiębiorstw handlowych w Tychach, tak jak i w całej Polsce to firmy małe. Według klasyfikacji statystycznej są to tzw. mikroprzedsiębiorstwa, w których zatrudnienie nie przekracza 9 osób. Takich firm jest w strukturze polskiego handlu aż 96%.

W 2007 roku przeprowadzono w Tychach analizę stanu i rozwoju sektora handlu i usług. Zgodnie ze sporządzonym raportem w sferze usługowej zatrudnienie w 2006 roku w porównaniu do 1999 w usługach rynkowych wzrosło o 6,6% (tj. o 788 osób) oraz w usługach nierynkowych wzrosło o 2,4% (tj. o 158 osób).

Wykres: Ilość pracujących w usługach rynkowych i w usługach nierynkowych w Tychach w latach 1999-2006

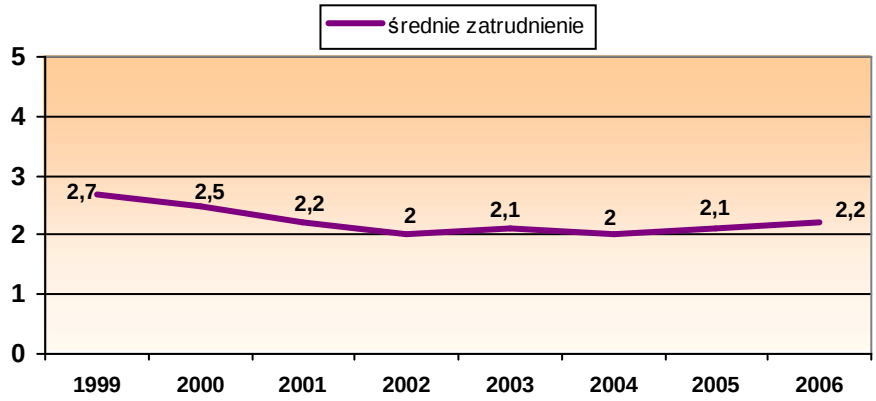
Źródło: „Raport Programu Badawczego UE Stanu i Rozwoju Sektora Handlu i Usług w Tychach"

Usługi rynkowe: hotele i restauracje, transport i gospodarka magazynowa i łączność, pośrednictwo finansowe, handel, obsługa nieruchomości wynajem, usługi komunalne, organizacje i zespoły eksterytorialne.

Usługi nierynkowe**:** administracja publiczna i obrona narodowa ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, edukacja, ochrona zdrowia i pomoc społeczna.

Średni stan zatrudniania w firmach działających w usługach rynkowych w Tychach w analizowanym okresie uległ zmniejszeniu z 2,7 osoby w 1999 roku do 2,2 osoby w 2006 roku.

Wykres: Średnia ilość pracujących w firmach w usługach rynkowych w Tychach w latach 1999-2006

Źródło: „Raport Programu Badawczego UE Stanu i Rozwoju Sektora Handlu i Usług w Tychach"

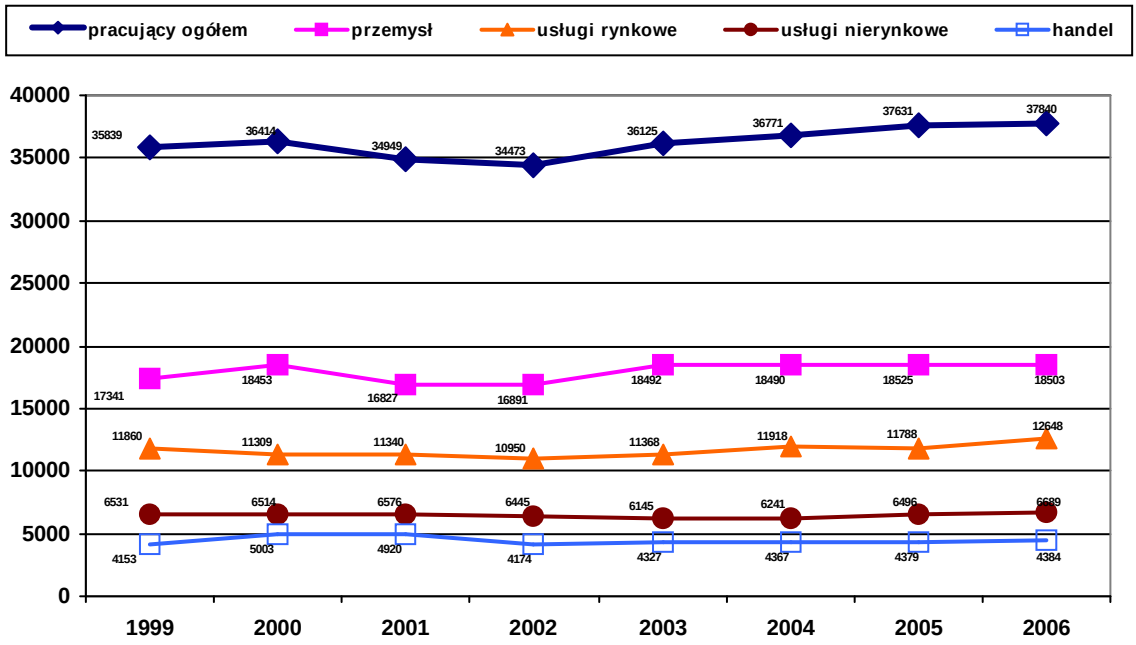
Niski poziom średniego zatrudnienia oznacza, że firmy usługowe w Tychach są małe i mimo, że ich liczba rośnie to zazwyczaj prowadzący te firmy zatrudniają mało pracowników.

Rynek pracy w latach 1999-2006 w handlu detalicznym w Tychach charakteryzował się 5,5% zwiększeniem miejsc pracy. Rynek pracy w usługach charakteryzował się wzrostem zatrudnienia w usługach rynkowych o 6,6%, przy jednoczesnym wzroście ilości firm w sekcji „Obsługa i doradztwo". Dynamika wzrostu wyniosła 49,5%. W sekcji „Usługi komunalne, społeczne, indywidualne" dynamika wzrostu wyniosła natomiast 35,4%. Jednocześnie w usługach rynkowych następował spadek średniego zatrudnienia w firmach z 2,7 osoby do 2,2 osoby. Stwierdzić zatem można, że w Tychach następował znaczny przyrost, ale i proces rozdrobnienia firm działających w usługach rynkowych. Przewidywać należy, że w najbliższych latach na rynku usług w Tychach w konsekwencji tak dużego wzrostu liczby firm, nastąpi ich rynkowa selekcja, co może w rezultacie spowodować upadek części działających przedsiębiorstw.

Handel detaliczny i usługi rynkowe są ważnym pracodawcą w Tychach. W sklepach detalicznych pracuje 4384 osoby, co stanowi 11,5% ogółu pracujących.

Poniższy wykres przedstawia zmiany zachodzące w ilości zatrudnionych w Tychach w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

Wykres: Rynek pracy w Tychach: pracujący ogółem, w przemyśle, w usługach rynkowych, w usługach nierynkowych, w handlu i w rolnictwie w latach 1999-2006

Źródło: „Raport Programu Badawczego UE Stanu i Rozwoju Sektora Handlu i Usług w Tychach"

Kategorie obejmują następujące sekcje wg PKD:

Przemysł: przetwórstwo, produkcja, wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, wodę, budownictwo, górnictwo

Usługi rynkowe: hotele i restauracje, transport i gospodarka magazynowa i łączność, pośrednictwo finansowe, handel, obsługa nieruchomości wynajem, usługi komunalne, organizacje i zespoły eksterytorialne.

Usługi nierynkowe: administracja publiczna i obrona narodowa ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, edukacja, ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Handel**:** handel detaliczny

Porównanie wielkości zatrudnienia na rynku pracy w Tychach w okresie od 1999 do 2006 roku w przemyśle, w usługach i w handlu wskazuje, że największy wzrost zatrudnienia odnotowano w przemyśle tj. 1162 osoby (największa dynamika wzrostu 6,7%). Na drugim miejscu były usługi rynkowe, gdzie nastąpił wzrost zatrudnienia o 788 osób, a dynamika wzrostu była nie wiele mniejsza niż w przemyśle i wynosiła 6,6%. W handlu, który był na trzecim miejscu przyrostu miejsc pracy, przybyło 231 miejsc pracy przy dynamice wzrostu 5,5%. W usługach nierynkowych nastąpił wzrost zatrudnienia o 158 osób przy dynamice wzrostu 2,4%.

Kluczowe problemy w zakresie niedorozwoju bazy ekonomicznej miasta:

- utrzymywanie się tendencji spadku ludności miasta (depopulacja),
- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- starzenie się ludności (wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym),
- relatywnie stały (niski) poziom zatrudnialności (58% standardu europejskiego, 67% poziomu krajowego, 75% poziomu regionalnego),
- wysoki odsetek osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy

6. Jakość życia w mieście

Niekorzystny obraz jakości życia, postrzeganej przez mieszkańców miasta wyznaczają:

- degradacja zasobów mieszkaniowych, tzw. blokowisk i infrastruktury,
- wyraźna selektywność,
- zróżnicowanie geograficzne.

W 2004 roku przeprowadzono badanie na próbie 1 150 osób i sporządzono raport pt. „Miasto Tychy i jego centrum w świadomości mieszkańców", który przedstawia w części obraz jakości życia postrzegany przez tyszan.

Na podstawie zebranych materiałów należy podkreślić następujące kwestie związane z procesem rewitalizacji.

Za pozytywną wizytówkę miasta Tychy uważane są głównie jego tereny zielone. Respondenci zwrócili uwagę przede wszystkim na Jezioro Paprocany, czyste oraz zadbane parki (ze szczególnym uwzględnieniem Parku Miejskiego). Podstawową wizytówką miasta Tychy jest również jego zaplecze gospodarcze. Respondenci zwrócili tu uwagę na liczne zakłady pracy – firmy światowych marek, których siedziby mieszczą się na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz fabrykę Fiata i Browar. Niemniej pozytywną wizytówkę miasta są niektóre z powstałych na jego terenie obiektów i budowli, które często stanowią charakterystyczne punkty odniesienia percepcji miejskiej przestrzeni.

Za najbardziej negatywną wizytówkę miasta Tychy, badani uznali działalność PKP. Ankietowania zwrócili szczególną uwagę na zaniedbany i nie odremontowany budynek głównego dworca PKP. Narzekali również na stan dworców: Tychy Zachodnie i Tychy Miasto. Akcentowali także fakt, braku wykorzystania kolejowego węzła komunikacyjnego, co niesie za sobą degradację i stopniowe niszczenie terenów podległych PKP.

Największą wadę Tychów badani upatrują w architekturze miasta. Głosy skupiały się głównie na braku centrum i rynku. Ponadto wskazywano na złą zabudowę architektoniczną, w tym występowanie w przestrzeni miejskiej dużej ilości betonowych osiedli z kilkunastopiętrowymi blokami. Pojawiło się tu również wiele odpowiedzi negatywnych odnoszących się do wyglądu zaniedbanych osiedli i starych dzielnic Tychów. Badani Tyszanie ogólnie nie czuli się w mieście bezpieczni, co tłumaczą faktem powszechnego występowania chuligaństwa, wandalizmu i przemocy.

II. ANALIZA SWOT

Siły	Słabości
1) Młoda społeczność lokalna wykazująca rosnące aspiracje edukacyjne i wzrost mobilności zawodowej, 2) Wzrastająca siła kapitałowa firm globalnych korzystających z udogodnień miejskich oraz wspieranych przez działalność KSSE Podstrefa Tyska, 3) Duże zapotrzebowanie na mieszkania, głównie ze strony ludzi młodych, 4) Walory położenia geograficznego (lasy, jezioro, poziom czystości środowiska), 5) Potrzeba uruchomienia nowych terenów rozwojowych, 6) Siedziba powiatu, sądu i prokuratury, 7) Tranzytowe położenie miasta, 8) Wdrażanie projektu pod nazwą „Gospodarka ściekowa w Tychach”	1) Postępująca dekapitalizacja istniejącej infrastruktury technicznej i transportowej, 2) Dekapitalizacja istniejących zasobów mieszkaniowych, 3) Niedostateczny poziom uzbrojenia terenów podmiejskich, 4) Wzrastające koszty funkcjonowania sieci placówek edukacyjnych różnych szczebli, 5) Brak centrum miasta, 6) Występowanie odhumanizowanych blokowisk (osiedla wielkoblokowe)
Szanse	**Zagrożenia**
1) Fundusze Unii Europejskiej na wyrównanie poziomu rozwoju: ekonomicznego, społecznego i przestrzennego regionu, 2) Atrakcyjność inwestycyjna, 3) Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy	1) Brak ścisłych powiązań między sektorem edukacyjnym a sektorem biznesu, 2) Istniejąca konkurencja historycznie ukształtowanych centrów miast w otoczeniu (metropolitalne Katowice oraz historyczna Pszczyna), 3) Narastanie patologii społecznych oraz zachowań „antyzdrowotnych”, 4) Brak środków na wkład własny do projektów wspomaganych funduszami Unii Europejskiej, 5) Brak perspektyw rozwoju dla młodych rodzin – emigracja do innych miejscowości na terenie Polski lub za granicę, 6) Miasto z krótką tradycją, 7) Odpływ wykształconych kadr, 8) Wyuczona bezradność części społeczeństwa

III NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW ROZWOJU REGIONU I MIASTA

1. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020

Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w priorytety i cele strategiczne określone w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020:

1. Priorytet: Edukacja, kultura, mobilność i aktywizacja zasobów ludzkich.

Priorytet ten zakłada troskę o materialne bogactwo kulturowe województwa, które tworzą charakterystyczne dla regionu zabytki.

2. Priorytet: Restrukturyzacja i rozwój gospodarki

3. Priorytet: Ochrona i kształtowanie środowiska oraz przestrzeni.

W celu podniesienia atrakcyjności regionu konieczna jest rewitalizacja terenów poprzemysłowych (w tym pogórniczych) i powojskowych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. Ważne jest również odnowienie i modernizacja infrastruktury urbanistycznej zdegradowanych centrów i dzielnic miast oraz struktury osadniczej obszarów wiejskich.

W obrębie wyznaczonych priorytetów dziedzinowych określono 4 cele strategiczne:

1. Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych w poczuciu bezpieczeństwa społecznego i publicznego,
2. Rozbudowa oraz unowocześnienie systemów infrastruktury technicznej,
3. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki,
4. Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

Z Lokalnym Programu Rewitalizacji w szczególności koresponduje cel czwarty, który realizowany będzie poprzez rewitalizację centrów miast i układów miejskich, tworzenie wielofunkcyjnych ośrodków wiejskich, rewitalizację terenów poprzemysłowych, przebudowę zdegradowanych lub przeludnionych dzielnic. Kierunki działań dla celu czwartego, które dotyczą Lokalnego Programu rewitalizacji są następujące:

Kierunek działań 2: Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic

Zasadniczym elementem podniesienia atrakcyjności miast regionu i głównym warunkiem wzrostu jakości życia staje się zagospodarowanie centrów oraz przebudowa dzielnic zdegradowanych, charakteryzujących się złym stanem technicznym i niskim standardem życia mieszkańców. Działania te powinny obejmować modernizacje struktury urbanistycznej, rozbudowę i dostosowanie istniejącej infrastruktury do zachodzących procesów suburbanizacji oraz stworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji.

Kierunek działań 3: Rewitalizacja terenów zdegradowanych

Głównym celem działań związanych z rewitalizacją będzie przystosowanie zdegradowanych terenów do pełnienia nowych funkcji, m.in.: gospodarczych, społecznych, rekreacyjnych, edukacyjnych, a w konsekwencji ich rewaloryzacja i poprawa warunków życia mieszkańców. Działania w tym zakresie w istotny sposób przyczyniają się również do podniesienia atrakcyjności regionu.

2. Strategia rozwoju miasta Tychy: „Tychy 2013”

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Tychy jest spójny z niżej wymienionymi priorytetami, zawartymi w Strategii rozwoju miasta Tychy: „Tychy 2013”, przyjętej uchwałą nr 0150/XIV/270/03 Rady Miasta Tychy z dnia 27 listopada 2003 roku:

Priorytet A:

Rozwój przedsiębiorczości i konkurencyjności miasta,

Priorytet B:

Rozwój społeczeństwa informacyjnego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,

Priorytet C:

Rozwój infrastruktury ochrony środowiska miejskiego.

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy, przyjęte uchwałą Rady Miasta, określa politykę przestrzenną miasta, która zmierza w szczególności do zapewnienia:

- realizacji zasad zrównoważonego rozwoju w postaci zmian zagospodarowania przestrzennego,
- możliwości rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców gminy oraz przedsiębiorstw, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony osób trzecich,
- ekonomicznej efektywności realizacji zadań publicznych, zwłaszcza oszczędności w kosztach realizacji infrastruktury komunalnej, jaką można osiągnąć przez właściwe planowanie urbanistyczne,
- wzrostu kapitału urbanistycznego, będącego źródłem dochodów budżetu gminy,
- ładu i harmonii w strukturze użytkowania oraz zagospodarowania przestrzeni.

4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy

Rada Miasta Tychy w dniu 25 marca 2004 roku podjęła uchwałę nr 0150/XVIII/388/04 w sprawie odstąpienia od realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i przystąpiono do opracowania planów miejscowych dla wytypowanych terenów w obszarze całego miasta, których uaktywnienie wiąże się z zaspokojeniem potrzeb wspólnoty samorządowej oraz inwestorów zewnętrznych, zgodnie ze złożonymi wnioskami, jak również w powiązaniu z kolejnymi edycjami Wieloletnich Programów Inwestycyjnych.

5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Tychach na lata 2003 – 2007

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Tychach na lata 2003 – 2007, przyjęta uchwałą Rady Miasta Tychy, to dokument, który opisuje katalog problemów społecznych w mieście oraz określa kompleksowy system działań, organizacji i instytucji pomocowych, mających na celu pomoc i wsparcie mieszkańcom, którzy znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

Celem Strategii jest wyznaczenie głównych kierunków działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom miasta odpowiedniej jakości życia. Jakość życia oznacza to wszystko, co składa się na zdolność prowadzenia normalnego życia, osiągania poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości oraz możliwość wykorzystania zdolności intelektualnych i psychofizycznych w dążeniu do realizacji celów osobistych, a także szansę samourzeczywistnienia.

Wspomniana wyżej Strategia oraz Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Tychy są dokumentami wzajemnie uzupełniającymi się i odnoszącymi do tych rejonów miasta, gdzie kumulują się zjawiska dezorganizacji społecznej różnego typu.

W strategii rozwiązywania problemów społecznych podkreśla się tworzenie kompleksowego systemu działań, organizacji instytucji pomocowych w celu powstrzymywania pojawienia się nowych obszarów problemowych, tak aby każdy mieszkaniec, który znajdzie się w trudnej sytuacji życiowej, miał szansę uzyskać pomoc i wsparcie. Podejmowane i planowane przedsięwzięcia są skoncentrowane na tych kategoriach mieszkańców i rejonach miasta, które są w największym stopniu zagrożone.

Natomiast Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje konkretne działania społeczne, techniczne, ekonomiczne, poprawę funkcjonalną i estetyczną przestrzeni publicznych w wybranych zdegradowanych dzielnicach miasta.

CZĘŚĆ II

ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA TYCHY

Program przekształceń i humanizacji blokowisk
Rehabilitacja i rewitalizacja dzielnic zdegradowanych

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

1. Uwarunkowania formalne Lokalnego Programu Rewitalizacji

Przesłanki dotyczące programowania wydatków w zakresie mieszkalnictwa współfinansowanego środkami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego są zawarte w Rozporządzeniu (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. Uszczegółowieniem zapisów wyżej wymienionego dokumentu są przepisy wykonawcze ujęte w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1080/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r.

Stąd jednym z priorytetów polityki rozwoju regionalnego jest wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją. Do tematyki rewitalizacji odnoszą się strategie rozwoju województw i programy Unii Europejskiej, zwłaszcza obowiązujący dotychczas Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. W ramach RPO przewiduje się dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych w ramach Priorytetu VI Zrównoważony rozwój miast Działania 6.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Celem Działania 6.2 „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych" jest wielofunkcyjne wykorzystanie zdegradowanych obszarów zlokalizowanych na terenach miejskich. Przewidziane jest wsparcie dla obszarów zdegradowanych, a w szczególności powstałych w wyniku przemian rynkowych terenów poprzemysłowych oraz niszczejących i tracących atrakcyjność, centrów i dzielnic miast podlegających procesowi suburbanizacji. Projekty realizowane w ramach Działania 6.2 muszą wynikać z Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Zadania ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji to w większości zadania postulowane przez różne podmioty, dotyczące różnych sfer życia miasta. Ujęte w programie rewitalizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczą lat 2007-2013 i mają charakter jedynie propozycji, a ich realizacja będzie zależeć od możliwości finansowych i technicznych inwestora.

W strukturze miasta istnieją obszary problemowe, które niewykorzystane przynoszą straty ekonomiczne i wpływają na estetykę miast. Zdegradowane i zaniedbane dzielnice oraz wieloletnie zaniedbanie zasobów mieszkaniowych znacząco obniżają potencjał miasta. Skutkami tych problemów są również problemy społeczne, takie jak: zubożenie społeczeństw, wzrost przestępczości i patologii, bezrobocie, brak aktywności oraz emigracja ludzi przedsiębiorczych i wykształconych.

Z uwagi na szeroki zakres potrzeb miasta Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Tychy został sporządzony metodą planowania partnerskiego.

Końcowymi beneficjentami dla Działania *6.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych* jest społeczność lokalna, mieszkająca i działająca w zdegradowanych obszarach miejskich, a w szczególności:

- jednostki samorządu, ich związki i stowarzyszenia,
- podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia,
- podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z Prawem Zamówień Publicznych,
- szkoły wyższe,
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,

- organizacje pozarządowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, spółki mieszkaniowe,
- porozumienia podmiotów reprezentowane przez lidera,
- podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie zgodne z zapisami Ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Okres realizacji aktualizacji Programu przewidziany jest na lata 2007 – 2013, co ma ścisły związek z okresem planowania budżetowego w Unii Europejskiej.

Przedstawiona aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy jest kontynuacją działań podejmowanych przez Miasto w ostatnich latach w zakresie rewitalizacji zasobów mieszkaniowych.

2. Polityka miasta w zakresie rewitalizacji

Akty prawa miejscowego, dotyczące polityki mieszkaniowej i rewitalizacji

Rewitalizacja zasobów mieszkaniowych jest jednym z aspektów polityki władz miasta ostatnich lat. Kluczowe problemy wynikające z dużej koncentracji „blokowisk" w mieście, dekapitalizacja miejskich zasobów mieszkaniowych, brak zagospodarowania przestrzeni publicznych w obiekty i urządzenia służące rekreacji oraz potrzebom komunikacyjnym, utrzymywanie się negatywnych nastrojów społecznych, wynikających z poczucia zagrożenia związanego z zamieszkiwaniem w budynkach z wielkiej płyty, znajdują odzwierciedlenie w podejmowanych działaniach i aktach prawa miejscowego.

W dniu 14 grudnia 2000 roku uchwałą nr 0150/553/2000 Rady Miasta Tychy przyjęto dokument pod nazwą „Strategia i polityka mieszkaniowa miasta Tychy na lata 2000 – 2004 z prognozą na rok 2010" z misją ujętą jako: „Dążenie do rozwoju budownictwa mieszkaniowego jako ukierunkowanego procesu na wzrost jakości życia mieszkańców miasta poprzez stworzenie właściwych warunków zamieszkania dla różnych grup i potrzeb społecznych", która była sukcesywnie i z powodzeniem realizowana przez miasto.

W treści wymienionego dokumentu podkreślono, że na przestrzeni lat podjęto w mieście szereg uchwał okołomieszkaniowych, stanowiących instrumenty wykonawcze dla osiągnięcia zamierzonych efektów. Przyjęty pakiet uchwał tworzył kierunki i cele realizowanej polityki. W roku 1997 przystąpiono do realizacji programu, przyjmując następujące kierunki działań:

1) rozwój budownictwa jednorodzinnego poprzez powołanie Tyskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego, którego celem jest budowa mieszkań na wynajem o umiarkowanych czynszach,
2) rozwój budownictwa wielorodzinnego poprzez kupno, budowę lub zagospodarowanie pełnostandardowych mieszkań komunalnych,
3) rozwój zorganizowanego budownictwa jednorodzinnego poprzez utworzenie spółki „WOLF-TYCHY" i budowa ekologicznego osiedla mieszkaniowego.

Realizowana strategia wskazywała władzom miasta kierunek działań związany ze stworzeniem takich warunków zamieszkania, które gwarantują mieszkańcom wysoki poziom bezpieczeństwa socjalnego i publicznego z przyjętą wizją sformułowaną jako cyt. „Tworzenie warunków dla dynamicznego i harmonijnego rozwoju gospodarczego miasta poprzez zorganizowane budownictwo mieszkaniowe w celu otwarcia szans i perspektyw dla ludzi młodych" i realizację następujących celów rozwoju:

- rozwój zorganizowanego budownictwa wielorodzinnego, polegającego na stworzeniu warunków dla budowy mieszkań w układzie czynszowym i lokatorskim spółdzielczym, a także własnościowym,

których inwestorem będą towarzystwa budownictwa społecznego i spółdzielnie mieszkaniowe, działające na terenie miasta,

- rozwój komercyjnego zorganizowanego budownictwa jednorodzinnego w układzie rezydencjonalnym: grupowym i indywidualnym,
- rewitalizacja istniejących zasobów mieszkaniowych w celu poprawy stanu technicznego budynków wielorodzinnych oraz uzyskanie efektu estetycznego wraz ze stworzeniem bezpiecznych i rezydencjonalnych warunków zamieszkania,
- przeciwdziałanie groźbie eksmisji i likwidacja problemu bezdomności w kierunku stworzenia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców miasta,
- dążenie do wykreowania zrównoważonego rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

Zagadnienia związane z rewitalizacją znalazły również odzwierciedlenie w przyjętych działaniach do realizacji, wśród których należy wymienić:

- budowę mieszkań na osiedlu „Balbina" w ramach Tyskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego,
- tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa komercyjnego wielorodzinnego i jednorodzinnego,
- dynamiczne zarządzanie istniejącymi zasobami mieszkaniowymi przez zarządców spółdzielczych i komunalnych w celu poprawy istniejących warunków mieszkaniowych.

Warto podkreślić, że aspekty rewitalizacji zostały przedstawione w przyjętych kartach przedsięwzięć, a w szczególności w działaniu określonym jako „Badanie techniczne stanu i renowacja istniejących zasobów mieszkaniowych: komunalnych i spółdzielczych pod względem stanu konstrukcyjnego, termomodernizacji budynku oraz rewitalizacji zagospodarowania terenu wokół wielorodzinnych budynków mieszkalnych", polegającym na uzyskaniu szczegółowych informacji o stanie technicznym budynków zrealizowanych w systemie W-70, poprawie warunków zamieszkania w „blokowiskach" oraz stworzeniu bezpiecznych i rezydencjonalnych warunków zamieszkania.

W związku z dezaktualizacją przedstawionego wyżej dokumentu w dniu 29 czerwca 2006 roku Rada Miasta Tychy przyjęła uchwałą kolejny dokument pod nazwą „Strategia mieszkaniowa miasta Tychy na lata 2006-2013".

Strategia mieszkaniowa miasta Tychy to plan niezbędnych działań oraz przedsięwzięć inwestycyjnych, określonych w oparciu o uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rynku nieruchomości. Nie rozwiązuje ona problemu mieszkaniowego w mieście, ale pozwala na:

- lepsze wykorzystanie posiadanych przez miasto zasobów terenowych,
- identyfikację potrzeb rynku mieszkaniowego, w tym rodzaju i formy budownictwa (to jest: budownictwo socjalne, TBS, jednorodzinne, wielorodzinne),
- podjęcie działań planistycznych zgodnie z wyznaczonymi kierunkami rozwoju przestrzennego miasta,
- zainicjowanie działań promocyjnych dla pozyskania nowych inwestorów,
- stworzenie warunków dla rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego,
- ubieganie się o fundusze strukturalne,
- racjonalne i ekonomicznie uzasadnione prowadzenie sieci infrastruktury technicznej.

W celu zaspokojenia potrzeb oraz określenia preferencji mieszkaniowych wymagane jest stworzenie odpowiednich warunków dla prowadzenia inwestycji w zakresie rozwoju mieszkalnictwa, to jest realizacji odpowiedniej polityki i programów, do których w Tychach należą:

- program gospodarowania zasobem mieszkaniowym,

- program rozwoju zasobów mieszkaniowych,
- program przygotowania gruntów pod budownictwo,
- program modernizacji i renowacji zasobów mieszkaniowych.

Pożądanym kierunkiem działań w zakresie strategii mieszkaniowej jest:

- podnoszenie standardu istniejących obiektów, w tym: działania remontowe, modernizacyjne i rewitalizacyjne,
- zwiększanie istniejących zasobów poprzez dogęszczanie zabudowy i nadbudowy,
- wyznaczenie terenów inwestycyjnych, w tym nowych kierunków przestrzennego rozwoju miasta.

Powiększenie istniejącego zasobu możliwe jest dzięki:

- nadbudowie obiektów,
- zmianie sposobu użytkowania pomieszczeń niemieszkalnych na mieszkalne.

Aktualny stan komunalnego zasobu mieszkaniowego jest efektem 50-letniego okresu eksploatacji, w tym poziomu wykonawstwa. Jedynym kierunkiem dla znacznej części zasobów komunalnych jest kontynuacja szerokiego programu remontowego i rewitalizacji. Zahamuje on dalszą dekapitalizację majątku oraz w dłuższej perspektywie wpłynie na podniesienie jego standardu.

Zabudowa mieszkaniowa wzniesiona z wielkiej płyty jest zróżnicowana pod względem architektonicznym i urbanistycznym, a do czynników, które miały wpływ na to zróżnicowanie zaliczyć należy:

- okres budowy,
- zmiany normatywu technicznego projektowania mieszkań,
- tendencje w architekturze mieszkaniowej,
- poziom wykonawstwa,
- strukturę własnościową.

Strategia zwraca uwagę na fakt, iż ze społecznego punktu widzenia mieszkanie stanowi podstawowe dobro, dające człowiekowi poczucie bezpieczeństwa biologicznego, ekonomicznego i społecznego. Brak zaspokojenia wyżej wymienionych potrzeb prowadzi w konsekwencji do społecznego niezadowolenia, którego odbiorcami w pierwszej fazie są przedstawiciele lokalnej władzy samorządowej.

Z uwagi na charakter zabudowy w mieście i przedstawione w części diagnostycznej niniejszego opracowania problemy związane z osiedlami w prowadzonej przez Miasto polityce szczególną uwagę przywiązuje się do stanu technicznego budynków.

Wskazana kwestia stanu technicznego, a tym samym odpowiednia jakość życia i zamieszkiwania została podkreślona w podjętej uchwale nr 0150/V/129/07 Rady Miasta Tychy z dnia 29 marca 2007 roku z późniejszymi zmianami, dotyczącej wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Tychy.

W § 2 wyżej wspomnianego dokumentu zapisano, że konieczne i celowe uznaje się przeprowadzenie w większości budynków, stanowiących własność i współwłasność Miasta, napraw głównych w takim zakresie, aby ze względu na ich stan techniczny budynki te mogły zostać zaliczone do I kategorii budynków w zakresie stanu technicznego.

W kolejnym § 11 wprowadzono podział budynków na IV kategorie stanu technicznego z wyszczególnieniem następującej oceny: dobry, średni, dostateczny, zły. Zgodnie z zapisami uchwały szczegółowej ocenie podlegają następujące elementy: konstrukcja, instalacje, w tym elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna, centralnego ogrzewania, gazowa, pokrycie dachowe, kominy, malowanie klatek schodowych, chodniki, śmietniki itp.

3. Wybrane obszary zdegradowane – do rewitalizacji

Program rewitalizacji koncentruje się wokół obszaru centralnego miasta, w którym ogniskują się zarówno wszystkie główne problemy miasta, jak i jego rozwojowe szanse. Część ta obejmuje następujące osiedla: „A", „B", „D", „K", „H", „U", „M", „N ", „W", "Z". Ponadto w programie ujęto obszary położone poza częścią centralną, lecz bardzo ważne z punktu widzenia potrzeb, działań istotnych w skali miasta. Należą do nich: osiedle fabryczne Czułów „Osada" i obszar rewitalizacji VII, obejmujący ulice: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową. Dokładną lokalizację obszarów rewitalizowanych przedstawiono na załączonych mapach.

Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy obejmie obszary wytypowane do rewitalizacji, których granice wyznaczono na podstawie danych zawartych w I części Programu, jak również wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji, które dokonały stosownej analizy wskazanych rejonów i występujących tam zjawisk społecznych, a następnie zaproponowały ich wyszczególnienie i objęcie rewitalizacją.

Przy określeniu obszaru rewitalizacji wzięto w szczególności pod uwagę:

- poziom degradacji terenów,
- poziom degradacji infrastruktury technicznej budynków,
- poziom bezrobocia, ubóstwa i przestępczości oraz trudne warunki mieszkaniowe,
- przedsiębiorczość mieszkańców.

Istotnym problemem w mieście jest również zagospodarowanie obszarów zajmowanych przez budynki wielorodzinne („blokowisk"), zamieszkałe przez rodziny podlegające procesowi ubożenia. Obszar ten charakteryzuje się niskim wskaźnikiem rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, nie sprzyjając również rozwojowi działalności kulturalnej, rekreacyjnej, a także edukacyjnej. Tereny te w znacznym stopniu wymagają utworzenia stref bezpieczeństwa, poprawy, poprzez uzupełnienie tkanki urbanistycznej, pustych przestrzeni publicznych, zmiany układów ciągów komunikacyjnych oraz zagospodarowania ich w harmonii z sąsiadującym otoczeniem. Istotnym problemem dla tego obszaru jest również eliminacja konstrukcji budynków zawierających azbest.

Przyjęte obszary do rewitalizacji (obszary zdegradowane), zagrożone degradacją fizyczną i wykluczeniem społecznym, spełniają warunki określone w art. 47 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. i zostały wskazane na podstawie przyjętych kryteriów (analizą objęto całe miasto oraz wybrane obszary):

O wyborze danego obszaru zdecydowały w szczególności poniższe cechy:

- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- niekorzystne trendy demograficzne,
- wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego,
- niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Uzasadnienie wyboru danego obszaru przedstawiono w poniższym zestawieniu tabelarycznym

Obszar	Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów	Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji
I	Obszar zawarty jest pomiędzy ulicami: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową	– w części obszaru do rewitalizacji około 40% ludności stanowią osoby w wieku powyżej 45 lat i w następnych latach przewiduje się wzrost liczby osób w starszym wieku, – występowanie nasilających się problemów społecznych (np. zubożenie społeczeństwa i wzrost korzystających ze świadczeń MOPS), – w części teren historycznej zabudowy miejskiej, – występowanie wielu zdegradowanych obiektów o dużym znaczeniu architektonicznym i historycznym, – zły stan techniczny obiektów publicznych, – na wyznaczonym obszarze funkcjonują wspólnoty mieszkaniowe, które nie posiadają wystarczających środków na prowadzenie niezbędnych inwestycji i remontów, – obszar nie posiada odpowiedniej ilości urządzeń małej architektury, takich jak place zabaw, miejsca na odpoczynek i rekreację, – niszczejący i tracący atrakcyjność obszar, podlegający suburbaniazcji
II	Obszar zawarty jest pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Dmowskiego	– teren nieekonomicznie wykorzystywanej przestrzeni o dużym potencjale gospodarczym i inwestycyjnym, – wielorodzinna zdegradowana zabudowa mieszkaniowa, – brak odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni publicznej, – występowanie nasilających się problemów społecznych (na wskazanym obszarze znaczna liczba mieszkańców zalega z opłatami czynszowymi ponad 3 miesiące według danych TSM „Oskard”), – na wyodrębnionym obszarze w rejonie wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej znaczna ilość osób korzysta z dodatku mieszkaniowego, – występujące zjawiska przestępczości i narkomanii, – zły stan techniczny obiektów oświatowych, – obszar nie posiada odpowiedniej ilości urządzeń małej architektury (np. place zabaw), – tereny „blokowisk” – niezadowalający stan budynków, – brak dostosowania budynków do obowiązujących przepisów prawnych w zakresie izolacyjności cieplnej

Obszar	Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów	Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji
III	Obszar zawarty jest pomiędzy ulicami: Jaśkowicką, Bielską, Stoczniowców	– tereny „blokowisk" – niezadowalający stan techniczny budynków, – brak dostosowania budynków do obowiązujących przepisów prawnych w zakresie właściwej izolacyjności cieplnej, – wielorodzinna zdegradowana zabudowa mieszkaniowa wielokondygnacyjna i wielosegmentowa, – budynki zrealizowane w systemie W-70, które nie odpowiadają normom cieplnym, zaniedbane pod względem estetycznym (w tym zniszczone elewacje), – obszar odznaczający się znaczną młodością struktury demograficznej, co wymaga pobudzenia aktywności i stymulowania współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego (w przypadku braku podjęcia działań rewitalizacyjnych, rejon zagrożony jest wykluczeniem społecznym i wzrostem patologii społecznych), – narastający problem bezrobocia wśród ludzi młodych
IV	Obszar zawarty jest pomiędzy ulicami: Dmowskiego, Marszałka Piłsudskiego, Tischnera, Sikorskiego	– tereny „blokowisk" – niezadowalający stan techniczny budynków, – wielorodzinna zdegradowana zabudowa mieszkaniowa, – obszar wymagający aktywizacji i wsparcia inwestycyjnego, – tereny miejskie o słabej dynamice rozwoju, stanowiącej barierę w harmonijnym rozwoju miasta, – obszar odznaczający się znaczną młodością struktury demograficznej, co wymaga pobudzenia aktywności i stymulowania współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego (w przypadku braku podjęcia działań rewitalizacyjnych, rejon zagrożony jest wykluczeniem społecznym i wzrostem patologii społecznych), – narastający problem bezrobocia wśród ludzi młodych, – zubożenie społeczeństwa – według danych TSM „Oskard" na terenie osiedla „Urszula" 11,1% gospodarstw domowych korzysta z dodatku mieszkaniowego oraz 6,1% mieszkań zalega z opłatami czynszowymi ponad 3 miesiące, – teren osiedla „Urszula" należy do tzw. „pierwszej strefy zagrożenia" i występują na nim zjawiska patologiczne, w tym alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, – wzrost ilości dewastacji, aktów wandalizmu oraz drobnej przestępczości spowodowane m.in. obecnością niepracującej młodzieży, – brak miejsc i obiektów do uprawiania sportu, – niski standard obiektów publicznych (w tym o funkcjach kulturalnych), – degradacja funkcjonalna i techniczna pod względem dostępności obiektów dla ludzi starszych i niepełnosprawnych

Obszar	Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów	Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji
V	Obszar zawarty jest pomiędzy ulicami: Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Jordana, Władysława Jagiełły, Sikorskiego, Targiela, Beskidzką i Jezioro Paprocańskie	– obszar odznaczający się znaczną młodością struktury demograficznej, co wymaga pobudzenia aktywności i stymulowania współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego (w przypadku braku podjęcia działań rewitalizacyjnych, rejon zagrożony jest wykluczeniem społecznym i wzrostem patologii społecznych), – narastający problem bezrobocia wśród ludzi młodych, – wielorodzinna zdegradowana zabudowa mieszkaniowa, – tereny „blokowisk", – niezadawalający stan publicznej infrastruktury technicznej (drogi, chodniki i parkingi nie odpowiadają normom, a tym samym nie zapewniają prawidłowej obsługi wyznaczonego osiedla), – brak odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni publicznej
VI	Obszar obejmuje swym zasięgiem osiedle fabryczne Czułów - Osada	– teren historycznej zabudowy miejskiej, – występowanie nasilających się problemów społecznych (np. zubożenie społeczeństwa i wzrost korzystających z pomocy społecznej), – występowani zdegradowanych obiektów, – występujące zjawiska patologii wśród mieszkańców, – wielorodzinna zdegradowana zabudowa mieszkaniowa, – obszar wymagajacy aktywacji i wsparcia inwestycyjnego

Obszar	Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów	Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji
VII	Obszar zawarty jest pomiędzy ulicami: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową	– tereny „blokowisk" – niezadowalający stan techniczny budynków, – brak dostosowania budynków do obowiązujących przepisów prawnych w zakresie właściwej izolacyjności cieplnej, – budynki zrealizowane w systemie „wielkiej płyty", które nie odpowiadają normom cieplnym, zaniedbane pod względem estetycznym (w tym zniszczone elewacje), – niezadawalający stan publicznej infrastruktury technicznej (drogi, chodniki i parkingi nie odpowiadają normom, a tym samym nie zapewniają prawidłowej obsługi wyznaczonego osiedla), – zubożenie społeczeństwa – według danych TSM „Oskard" na przedmiotowym terenie 7,4% gospodarstw domowych korzysta z dodatku mieszkaniowego

Z uwagi na to, że Program posiada formułę otwartą i w razie potrzeby istnieje możliwość rozszerzenia oddziaływania Programu na inne obszary miasta - w aktualizacji Programu ujęto dwa nowe obszary (Obszar VI oraz Obszar VII).

W nawiązaniu do powyższego wyszczególniono następujące obszary do rewitalizacji:

Obszar I

Obszar I zawarty jest pomiędzy ulicami: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową.

Obszar II

Obszar II zawarty jest pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Dmowskiego.

Obszar III

Obszar III zawarty jest pomiędzy ulicami: Jaśkowicką, Bielską, Stoczniowców.

Obszar IV

Obszar IV zawarty jest pomiędzy ulicami: Dmowskiego, Marszałka Piłsudskiego, Tischnera, Sikorskiego.

Obszar V

Obszar V zawarty jest pomiędzy ulicami: Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Jordana, Władysława Jagiełły, Sikorskiego, Targiela, Beskidzką i Jezioro Paprocańskie.

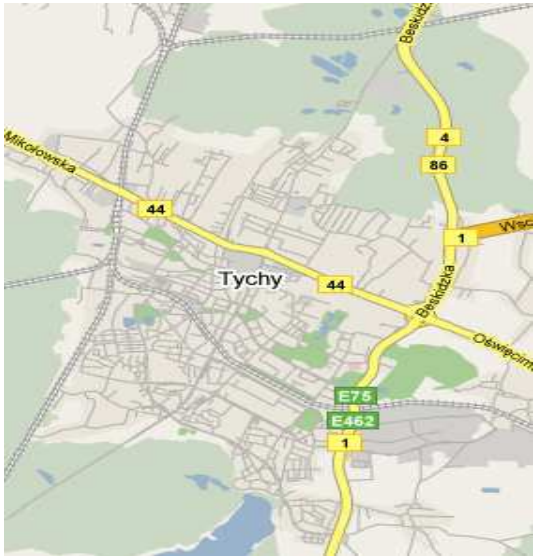
Obszar VI

Obszar VI obejmuje swym zasięgiem osiedle fabryczne Czułów - Osada.

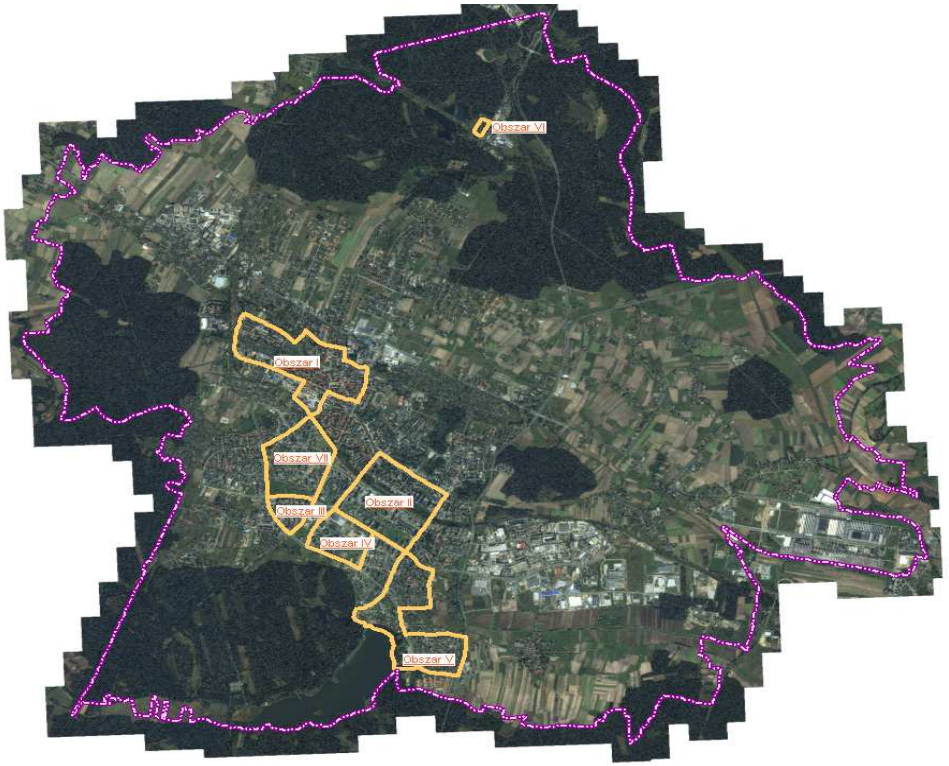
Obszar VII

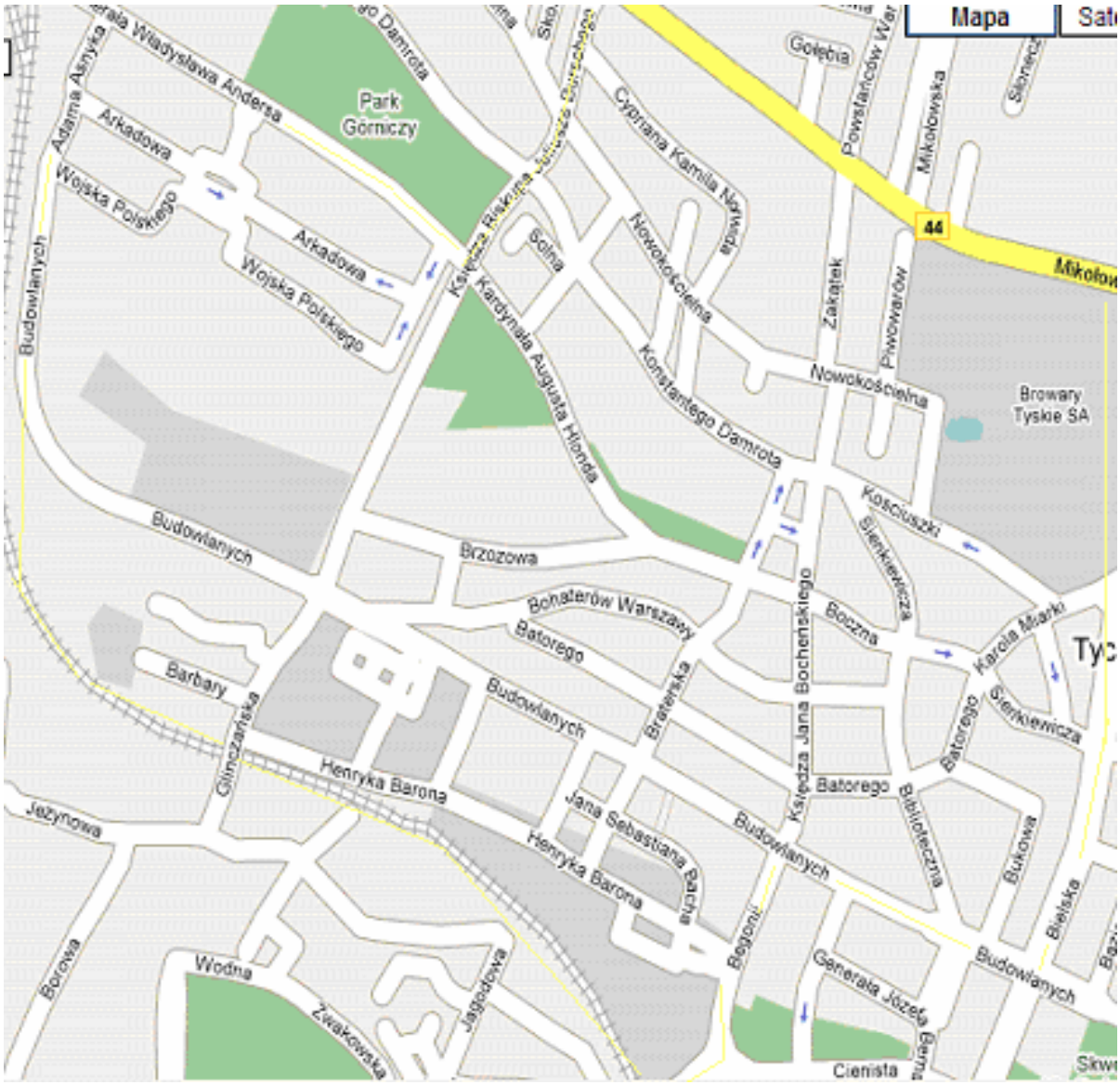
Obszar VII zawarty jest pomiędzy ulicami: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową.

Obszary wytypowane do rewitalizacji przedstawiono na mapie kolorem żółtym.
Kolejne mapy wskazują lokalizację poszczególnych obszarów.

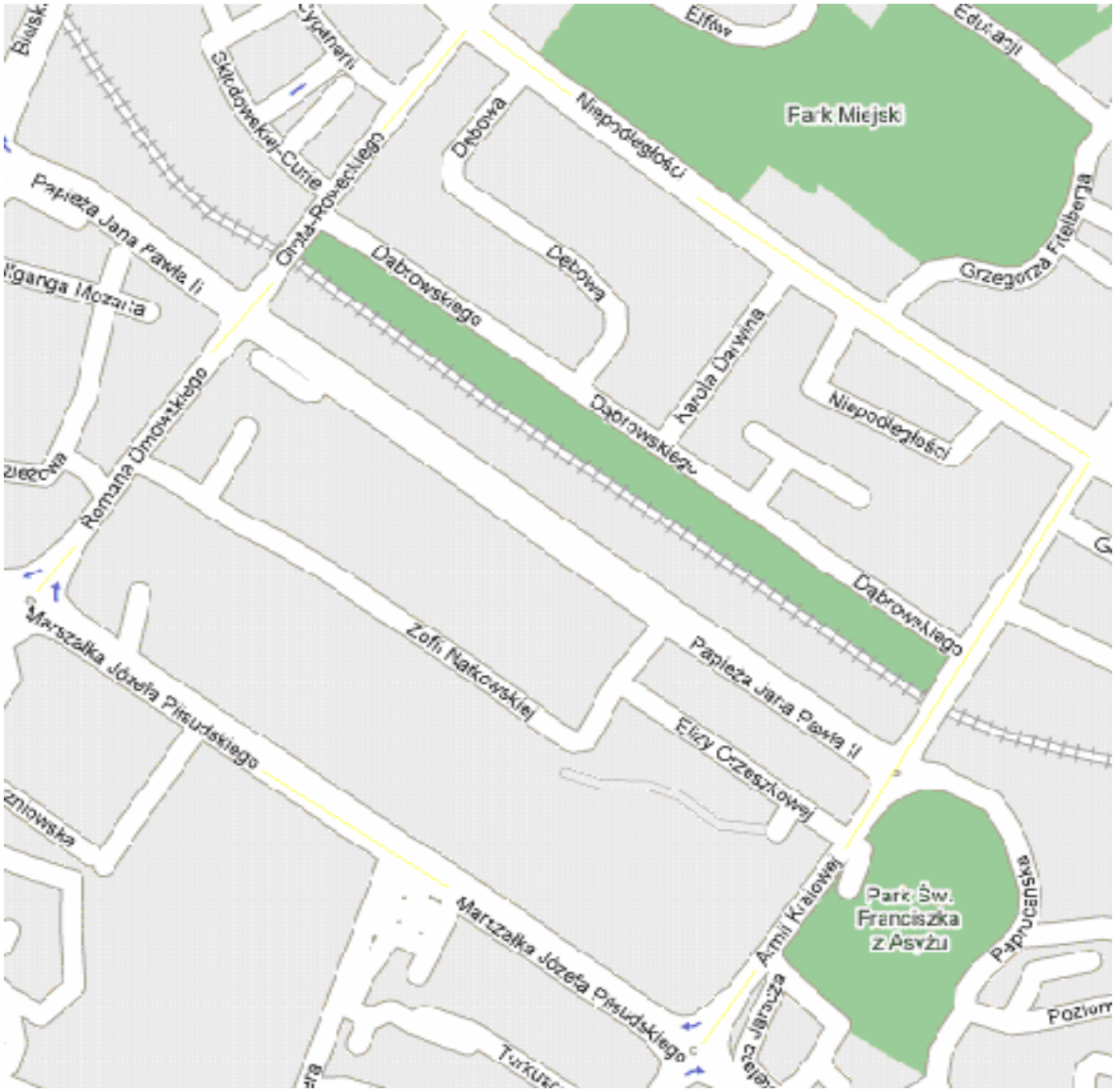

Wytypowane obszary do rewitalizacji na terenie miasta Tychy

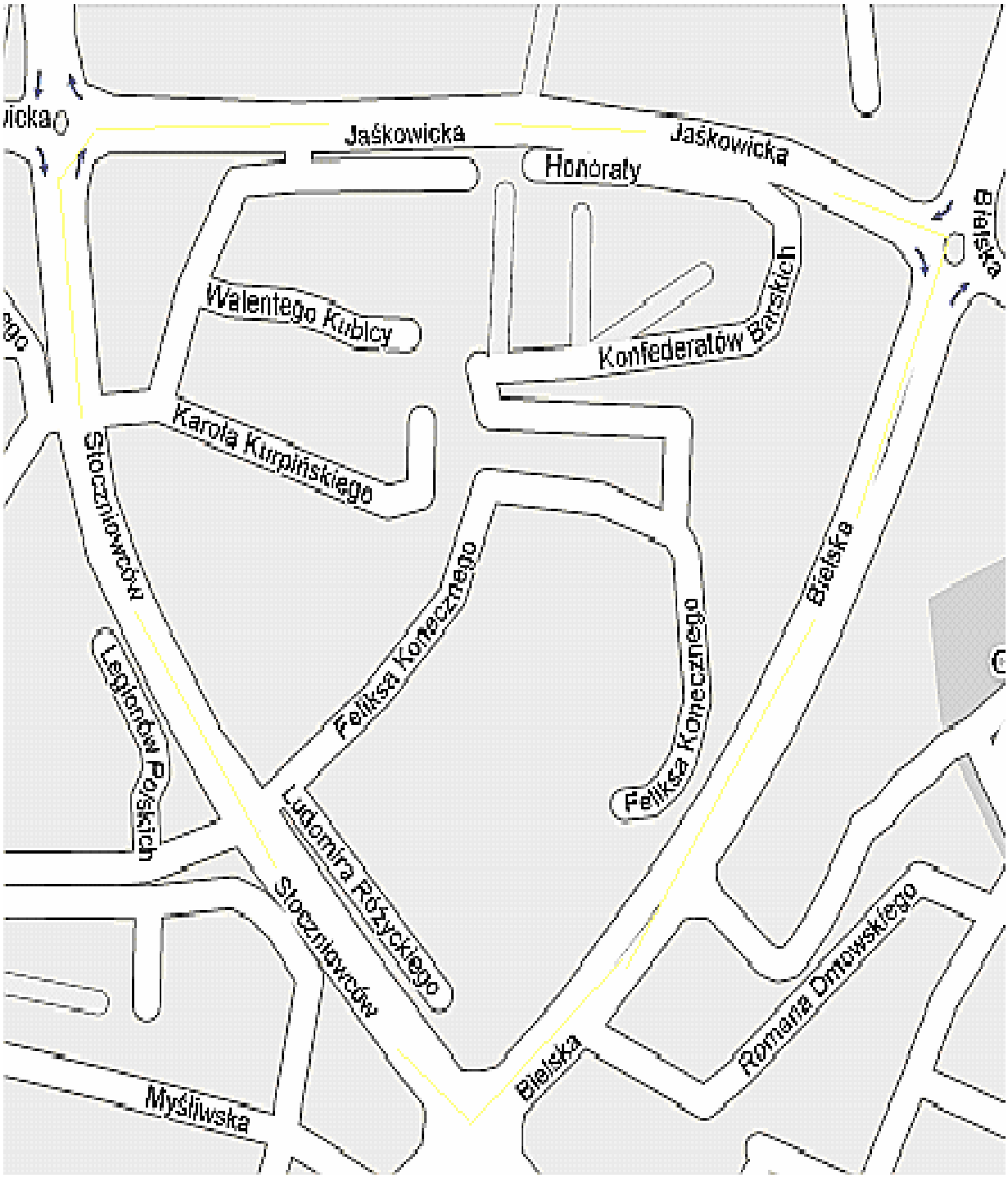

Obszar I zawarty jest pomiędzy ulicami: Budowalnych, Asnyka, Generała Andersa, Burschego, Mikołowską, Bielską, Begonii i ograniczony linią kolejową

Obszar II zawarty jest pomiędzy ulicami: Grota Roweckiego, Niepodległości, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Dmowskiego

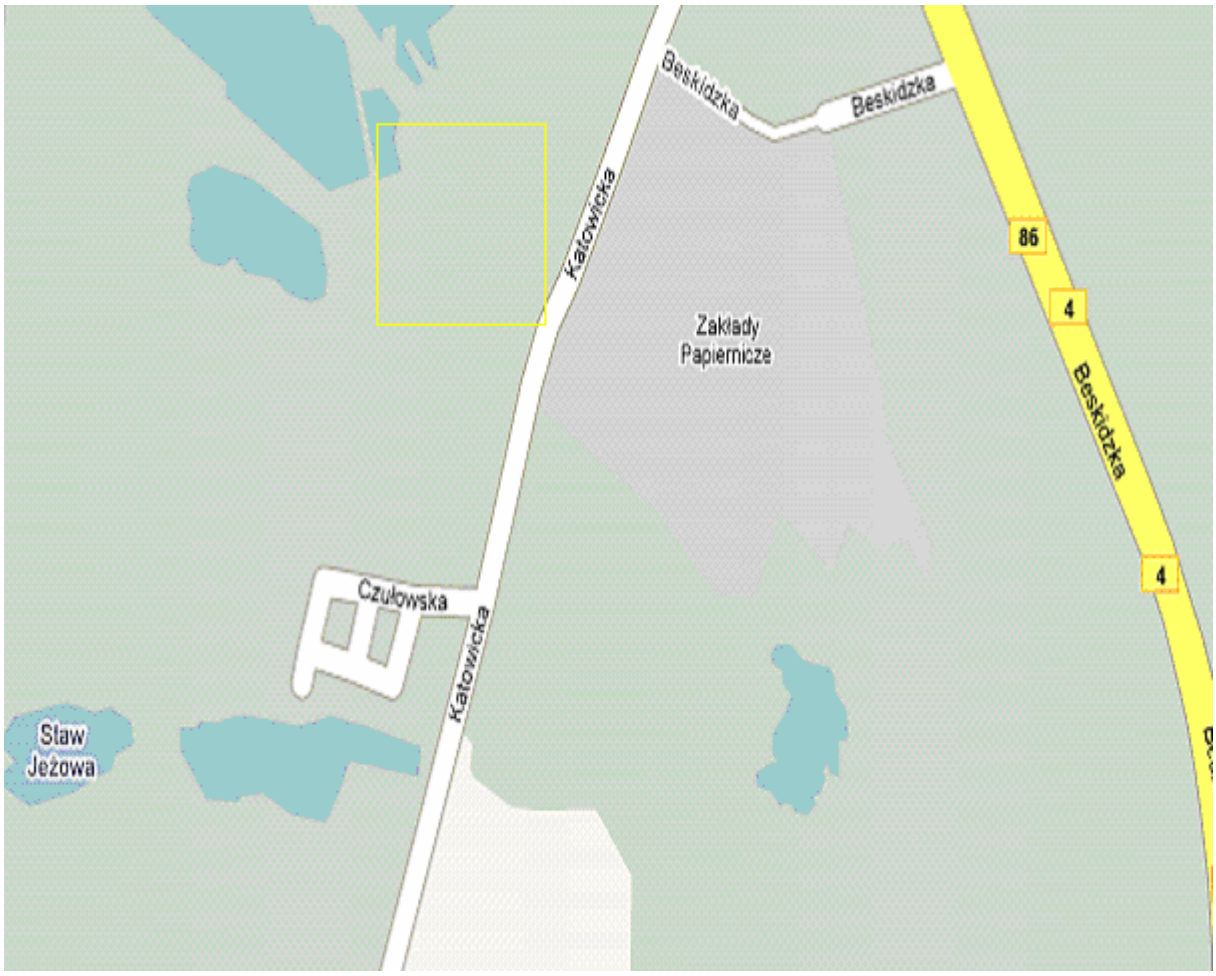
Obszar III zawarty jest pomiędzy ulicami: Jaśkowicką, Bielską, Stoczniowców

Obszar IV zawarty jest pomiędzy ulicami: Dmowskiego, Marszałka Piłsudskiego, Tischnera, Sikorskiego

Obszar V zawarty jest pomiędzy ulicami: Armii Krajowej, Marszałka Piłsudskiego, Jordana, Władysława Jagiełły, Sikorskiego, Targiela, Beskidzką i Jezioro Paprocańskie

Obszar VI obejmuje swym zasięgiem osiedle fabryczne Czułów - Osada

Obszar VII zawarty jest pomiędzy ulicami: Harcerską, Jaśkowicką, Bielską i ograniczony linią kolejową

II. CELE I DZIAŁANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA TYCHY

1. Cele Programu

Cele Programu Rewitalizacji sformułowane zostały w oparciu o wyniki analizy stanu obecnego w mieście i w obszarach rewitalizacji.

Rozpoznany obraz oczekiwań rozwojowych pokrywa się z wizją pożądanego stanu miasta, przedstawioną w obowiązującej strategii rozwoju: „Tychy 2013": **„Tychy są miastem realizującym rozwój trwały i zrównoważony"**, której strukturę wyznacza układ trzech wartości podstawowych:

- przedsiębiorczość,
- wiedza,
- środowisko.

Rozpoznanie i analiza układu oczekiwań wzajemnych pozwoliła na sformułowanie misji o następującej treści, ujętej w wyżej wymienionej strategii:

„Zintegrowani wewnętrznie oraz mobilni społecznie i zawodowo mieszkańcy miasta tworzą warunki dla rozwoju tyskiego środowiska przedsiębiorczości, wzrostu uczestnictwa w korzyściach funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego oraz powszechnego dostępu do lokalnego systemu udogodnień miejskich w sposób zapewniający Tychom trwały i zrównoważony rozwój".

Potrzeba rewitalizacji poszczególnych osiedli w Tychach polega na nadaniu im nowego oblicza, zgodnie z potrzebami mieszkańców, stosownym zagospodarowaniu przestrzeni publicznych na osiedlu, podniesieniu poziomu estetycznego oraz realizacji obiektów i urządzeń służących rekreacji oraz potrzebom komunikacyjnym.

Celem głównym programu jest podnoszenie wartości substytucji miejskiej i nadanie jej nowych funkcji: gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych oraz podniesienie wartości tkanki mieszkaniowej. Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje działania w sferze przestrzeni, urządzeń technicznych, społeczeństwa i gospodarki, zmierzające do wyprowadzenia danego obszaru z sytuacji kryzysowej oraz stworzenie warunków do jego dalszego rozwoju.

2. Zrealizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne i ich powiązanie z planowanymi projektami

„Uruchomienie Centrum Inicjatyw Gospodarczych - Hala Targowa wraz z infrastrukturą przy al. Marszałka Piłsudskiego 10 w Tychach"

Projekt polegał na stworzeniu kompleksowego, nowoczesnego, ponadlokalnego centrum handlowo-usługowego jako aktywnej formy przeciwdziałania bezrobociu w Tychach oraz regionie i został zrealizowany w okresie od 03.04.2002 roku do 15.09.2002 roku (utworzone Centrum zostało przekazane do użytkowania dnia 18 listopada 2002 roku, a jego otwarcie nastąpiło 7 kwietnia 2003 roku).

Projekt został sfinansowany dotacją Unii Europejskiej w wysokości 1 858 750zł, dotacją z budżetu państwa oraz środkami budżetu gminy.

Główną przesłanką do podjęcia działań i wystąpienia o współfinansowane unijne była konieczność uporządkowania istniejącego w centrum miasta targowiska, które nie spełniało żadnych norm i było negatywną wizytówką miasta.

W wyniku realizacji projektu powstała hala targowa o wysokim standardzie i powierzchni użytkowej 9 002m^2, pasaże handlowe o powierzchni 4 536 m2, 342 sztuki modułów handlowych, stanowiska handlowe dla 166 podmiotów oraz parking.

Po 4 latach działalności Centrum można już mówić o wymiernych korzyściach z podjętych wówczas działań.

W Centrum Inicjatyw Gospodarczych prowadzona jest działalność handlowa i usługowa. CIG jest nie tylko miejscem działalności handlowo-usługowej, ale również pełni znaczącą rolę w powstawaniu nowych i rozwoju istniejących małych i średnich przedsiębiorstw z terenu miasta i regionu. Uruchomienie przedsięwzięcia pozwoliło z jednej strony stworzyć nowe miejsca pracy, z drugiej wpłynąć na poprawę standardu prowadzonych usług handlowych. Uruchomienie CIG wraz z Halą Targową pozwoliło stworzyć ok. 1040 miejsc pracy dla nowo tworzących się i istniejących małych oraz średnich przedsiębiorstw oraz wpłynęło na zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej poprzez poprawę jakości świadczonych usług. Poprzez realizację powyższego przedsięwzięcia stworzono warunki do budowy centrum, dzięki czemu można w perspektywie najbliższych 10 lat stworzyć trwałe miejsca pracy dla Tyszan i mieszkańców okolicznych powiatów.

LHASA („Large Housing Areas Stabilisation Action")

INTERREG III B projekt LHASA to projekt prowadzony przez gminę Marzahn-Hellersdorf wraz z dziesięcioma partnerami w ośmiu miastach i siedmiu krajach obszaru europejskiego CADSES.

Główną ideą LHASA II było znalezienie ogólnej koncepcji oraz wprowadzenie praktycznych rozwiązań dla trwałego rozwoju dużych obszarów mieszkaniowych z włączeniem aspektów fizycznych, ekologicznych, społecznych i gospodarczych.

Pakiet roboczy 1:

„Rozwój miejski oraz ulepszenie centrów dużych terenów mieszkalnych"

W kilku miastach partnerskich opracowano bardzo twórcze oraz konstruktywne struktury i okazało się, iż kwestia rozwoju centralnego oraz poprawa dużych osiedli mieszkaniowych będzie w przyszłości wyzwaniem dla rozwoju każdego miasta partnerskiego LHASA II, a w szczególności dla nowych europejskich partnerów.

Miasto Tychy uznało w ramach projektu, iż istnieją konkretne potrzeby zdefiniowania przyszłego rozwoju centrum.

Tychy posiadają przestrzennie umiarkowaną wizję przyszłego centrum. Obecnie wyzwaniem jest realizacja tej wizji. W celu przeprowadzenia rzeczywistego planowania koniecznym jest szczególne zorientowanie się w potencjałach ekonomicznych i społeczno- ekonomicznych miast oraz terenów sąsiadujących z centrum miasta. Wiedza o planowaniu miejskim w ścisłym związku z polityką nieruchomości będzie niezbędną koniecznością w celu osiągnięcia rzeczywistego i umiarkowanego centrum. Zintegrowana przestrzennie gospodarka nieruchomościami powinna dążyć do realizowania lokalnych możliwości i orientacji na potencjalnych inwestorów.

„Rewitalizacja terenów poprzemysłowych - budowa Wielofunkcyjnego Budynku Usługowego na osiedlu „Balbina" w Tychach"

W latach 2003-2005 zrealizowano z powodzeniem projekt, polegający na modelowym przekształceniu zdegradowanego terenu poprzemysłowego w strefę aktywności społeczno-gospodarczej na osiedlu Balbina".

Zagospodarowanie istniejących obszarów poprzemysłowych jest od wielu lat celem polityki społeczno-gospodarczej miasta Tychy wobec sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Z uwagi na podejmowane przedsięwzięcia związane z tworzeniem nowych miejsc pracy, Tychy posiadają w regionie jednocyfrową stopę bezrobocia.

Po powstaniu Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i Podstrefy Tyskiej, w 2001 roku przystąpiono do uruchomienia strefy aktywności gospodarczej w centralnej części miasta.

W pierwszym etapie wyznaczony obszar został uzbrojony w podstawową infrastrukturę techniczną (energię elektryczną, gaz, sieć wodociągową i kanalizacyjną), na realizację której pozyskano środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W kolejnym etapie, współfinansowanym już ze środków Unii Europejskiej, przystąpiono do rewitalizacji zdegradowanego obszaru poprzemysłowego, po dawnej Fabryce Domów, z jednoczesnym tworzeniem nowych miejsc pracy dla osób zwalnianych z przemysłu ciężkiego.

Projekt miał charakter pilotażowy dla pozostałych miast i gmin województwa śląskiego, obrazując możliwości zagospodarowania zdegradowanych przez przemysł terenów.

Jego innowacyjność polegała na efektywnym wykorzystaniu terenów poprzemysłowych po dawnej Fabryce Elementów Budowlanych, produkującej półfabrykaty dla krajowego budownictwa mieszkaniowego, do rozwoju strefy działalności społeczno-gospodarczej. Należy podkreślić, że omawiane przedsięwzięcie było pierwszym w mieście i regionie, modelowym przykładem, podejmującym działania rewitalizacyjne.

Podstawowym celem projektu w pełni zrealizowanym było uruchomieniu strefy aktywności społeczno-gospodarczej, zmierzającej do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw poprzez wybudowanie Wielofunkcyjnego Budynku Usługowego dla MŚP. W budynku utworzono centrum działalności MŚP, pełniącego funkcje promujące i stymulujące rozwój usług lokalnych na terenie dzielnicy oraz ponadlokalnych na terenie miasta i w regionie.

Wielofunkcyjny Budynek Usługowy zlokalizowany został na terenie zdegradowanym i nieuzbrojonym, zajmowanym uprzednio przez jedną z tzw. „Fabryk Domów", w których wytwarzano elementy prefabrykowane dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego. Rewitalizacja tego obszaru oraz wyposażenie w pełną infrastrukturę techniczną zwiększyła atrakcyjność dla inwestorów oraz znacząco poprawiła stan środowiska w centralnej części miasta.

Teren wokół budynku usługowego został zagospodarowany i wyposażony w elementy małej architektury, podkreślające reprezentacyjny charakter obiektu oraz placu ogólnomiejskiego, a także zapewniające funkcjonalność i estetykę obiektu.

Przedstawiony projekt, polegający na rewitalizacji poprzemysłowego terenu powiązany jest bezpośrednio z zaplanowanymi przedsięwzięciami, ujętymi w Programie: „Budowa placu zabaw na placu miejskim im. Grażyny Bacewicz na osiedlu BALBINA", „Budowa parku spacerowego wraz z boiskiem wielofunkcyjnym na osiedlu BALBINA".

Kontynuacja prac poprzez realizację przedstawionych projektów pozwoli na kompleksową rewitalizację terenu pomiędzy osiedlami: „A", „B", „C" i „H". W wyniku tego procesu powstanie

nowa część miasta z przyjaznymi dla mieszkańców warunkami zamieszkania, miejscami pracy i otoczeniem, wyposażonym w odpowiednią infrastrukturę.

Szczególne znaczenie w aspekcie rewitalizacji miały zrealizowane projekty wynikające z przedstawionego w innej części opracowania dokumentu pn. „Strategia i polityka mieszkaniowa miasta Tychy na lata 2000 – 2004 z prognozą na rok 2010", do których należą w szczególności:

- budowa zespołu budynków mieszkalnych na osiedlu mieszkaniowym „Balbina" przez Tyskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.,
- budowa budynków mieszkalnych na terenie miasta przez innych inwestorów takich jak: spółdzielnie mieszkaniowe i spółki inwestorskie,
- adaptacja przestrzeni „wysokich strychów", zlokalizowanych w budynkach, stanowiących współwłasność miasta Tychy na pełnostandardowe lokale mieszkalne przez indywidualnych inwestorów.

Przedstawione w przygotowanym Programie projekty do realizacji stanowią w większości kontynuację wcześniejszych działań rewitalizacyjnych w mieście.

3. Kontynuacja działań rewitalizacyjnych w mieście w kolejnym okresie programowania

Beneficjentów środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w niniejszym Programie można podzielić na dwie grupy, wyszczególnione w oparciu o źródło finansowania projektów i możliwości wydatkowania środków z budżetu miasta:

- Urząd Miasta oraz beneficjenci zależni od gminy (zgodnie ze statutem lub umową spółki),
- pozostali beneficjenci niezależni finansowo od miasta (w tym spółdzielnie mieszkaniowe).

W aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy uwzględniono 31 projektów zaproponowanych przez potencjalnych beneficjentów środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Przekształcenia obszarów kryzysowych dotyczą:

- osiedli mieszkaniowych (tzw. blokowisk),
- miejskich terenów poprzemysłowych (byłych osiedli przyfabrycznych),
- dawnych zasobów mieszkaniowych zlokalizowanych w „starych" częściach miasta.

Opis projektów został zamieszczony w załączniku i kartach projektów.

4. Karty projektów

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Tychy sporządzono metodą planowania partnerskiego przy współudziale potencjalnych beneficjentów środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zaangażowane podmioty podjęcie działań rewitalizacyjnych przygotowały karty projektów we własnym zakresie (przy szerokim udziale społeczności lokalnej) – zgodnie ze swoimi potrzebami i po rozpoznaniu problemów występujących w danym obszarze zdegradowanym. Fiszki projektowe spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych obejmują w szczególności przedsięwzięcia dotyczące poprawy infrastruktury technicznej osiedli, budynków (unieszkodliwienie azbestu), infrastruktury społecznej.

Należy zaznaczyć, że problemy zostaną uszczegółowione na etapie przygotowania aplikacji i wymaganych załączników. Tym samym w większości przypadków zostaną uzupełnione o „miękkie"

działania społeczne, konkretne wskaźniki produktu i rezultatu (wartości nie zawsze możliwe do określenia na etapie wstępnej koncepcji projektu). W części fiszek pominięto również szczegółowe uzasadnienie, a tym samym odniesienie do kryteriów i wskaźników wyznaczenia obszarów wsparcia, gdyż treści te zawiera diagnoza.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, karta projektu wymagała tylko systematycznych informacji o proponowanym projekcie, ograniczając wstępne koszty opracowania dokumentacji projektu.

W dalszej części opracowania (załączniki) przedstawiono kolejno 31 kart projektów.

ZAŁĄCZNIK

KARTA PROJEKTU NR 1

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Miasto Tychy**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**„Osada równych szans". Kompleksowa rehabilitacja i rewitalizacja starej dzielnicy mieszkaniowej „Osada"**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Osiedle fabryczne "Osada" przy ul. Katowickiej
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Własność miasta
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2007-2013
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	Koszty możliwe do określenia po opracowaniu dokumentacji projektowej i kosztorysów inwestorskich
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne beneficjenta
9.	**Opis zadania/projektu**	Zaniedbane i zdegradowane dzielnice w mieście stanowią poważny problem społeczny i przestrzenno-architektoniczny. Istnieje potrzeba podjęcia działań naprawczych tak, aby w konsekwencji doprowadzić do stanu w miarę wyrównanych warunków życia ludności. Istotą projektu jest przeciwdziałanie procesom upadku dzielnicy i kreowanie działań służących poprawie jakości życia. Skuteczność działań oparta jest na uwzględnieniu potrzeb i możliwości mieszkańców. W ramach projektu zostaną podjęte działania o charakterze technicznym i społecznym, wzajemnie się uzupełniające. 1. Działania techniczne W ramach działań technicznych przewiduje się: - remont wraz z modernizacją budynków, - wymianę instalacji wewnętrznych w budynkach (wodnej, kanalizacyjnej), - budowę (wymianę) sieci wodociągowej, - budowę kotłowni, - zagospodarowanie terenu wokół budynków. Zakres rzeczowy przedsięwzięcia w części technicznej projektu przedstawia się następująco: 1) wykonanie szeregu działań modernizacyjnych: a) zmiana sposobu ogrzewania budynków poprzez budowę lokalnej kotłowni ekologicznej dla potrzeb centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, b) wykonanie docieplenia stropodachu poprzez: - remont połaci dachowej w zakresie położenia pianki poliuretanowej w nieruchomościach przy ul. Katowickiej 225, 229, 233, 237 (powierzchnia ok. 1 200m^2), - ocieplenie stropodachu warstwą wełny mineralnej w nieruchomościach przy ul. Katowickiej 223, 227 (powierzchnia ok. 640m^2), c) wymianę stolarki okiennej, d) wymianę stolarki drzwiowej, e) wykonanie wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania z montażem grzejników w ośmiu budynkach, 2) wymianę zewnętrznej sieci wodociągowej – ok. 550 mb, 3) wymianę wewnętrznej instalacji wodociagowo-kanalizacyjnej w ośmiu nieruchomościach: - sieć wodociagowa – ok. 560 mb, - sieć kanalizacyjna – ok. 400 mb. 2. Działania społeczne Ograniczenie marginalizacji społecznej mieszkańców dzielnicy „Osada" należy rozpocząć od działań animacji społecznej, kształtującej właściwe stosunki w środowisku zamieszkania. Z uwagi na rosnącą patologię wśród dzieci i młodzieży zamieszkującej dzielnicę planuje się integrację z resztą społeczeństwa poprzez sport i rekreację. Powyższe uzupełnione będzie przez budowę stosownej infrastruktury sportowej: boiska wielofunkcyjnego i placu zabaw.

		Projekt zakłada powstrzymanie procesu marginalizacji, rozwój społeczny poprzez stworzenie i wskazanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, w tym: sport, promocję zdrowego stylu życia, motywowanie uczestników do poszukiwania autorytetów. Budowa wielofunkcyjnego boiska pozwoli „wejść" różnego rodzaju specjalistom, z programami edukacyjnymi, trenerskimi, mającymi na celu rozwój zainteresowań, aktywizację obu części osiedla i zniesienie barier.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Przedsięwzięcie planowane jest w północnej części miasta Tychy, w dzielnicy Czułów, w której zlokalizowana jest odizolowana strefa „familoków", pełniących funkcję mieszkań socjalnych. Dzielnica znajduje się przy ruchliwej ulicy Katowickiej, wyprowadzającej ruch do sąsiadujących Katowic. Poziom życia ludności osiedla jest bardzo niski. Wynika to nie tylko z uwarunkowań obiektywnych stwarzanych przez środowisko materialne dzielnicy, lecz także z przyczyn subiektywnych, do których zaliczyć należy niski poziom potrzeb i zasobów oraz niewłaściwe ich wykorzystanie. Większość mieszkańców nie przywiązuje zbyt dużej wagi do estetyki i czystości zarówno samych mieszkań, jak i klatek schodowych czy najbliższego otoczenia bloku. Kontrastem dla tej części dzielnicy Czułów jest sąsiadująca po wschodniej stronie zabudowa domków jednorodzinnych, izolująca się od mieszkańców „Osady". W sześciu budynkach znajduje się kilkadziesiąt mieszkań o jednakowym standardzie. Na zewnątrz budynku znajdują się komórki gospodarcze i ubikacje. Brak jest gazu, instalacji c.o., a woda doprowadzana jest tylko do korytarzy. Nasycenie infrastrukturą jest niedostateczne. Dzielnicę zwaną „Osada" zamieszkuje 270 osób, w tym prawie wszyscy korzystają z pomocy społecznej. W większości rodzin dochód nie przekracza kryterium pomocy społecznej. Są to rodziny dysfunkcyjne, ze względu trudne warunki mieszkaniowe, biedę, bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, przemoc, niewydolność i zaniedbania wychowawcze oraz opiekuńcze, bierność, roszczeniowość, syndrom wyuczonej bezradności. Mieszkańcy „Osady" stanowią ubogą część mieszkańców całego osiedla. Pozostali to zamożne, mieszkające w ekskluzywnych domach rodziny. Odmienność tych dwóch światów powoduje stale rosnące napięcie w środowisku. W jednym z budynków w lokalu o powierzchni ok. 55m² (2 pokoje, kuchnia i łazienka) działa świetlica, do której uczęszczają dzieci w wieku 6-15 lat. Z jej oferty korzysta 25 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które nie zapewniają właściwych warunków wychowania i opieki. Powyższe nie jest jednak wystarczającym działaniem na rzecz przeciwdziałania marginalizacji tej części społeczności lokalnej. Do czynników ograniczających rozwój i sprzyjających wykluczeniu społecznemu należy również zdekapitalizowana infrastruktura techniczna, społeczna i drogowa. Rewitalizacja terenu wpłynie na: – aktywizację społeczną bezrobotnych i wykluczonych społecznie mieszkańców dzielnicy, – podniesienie standardu życia poprzez stworzenie infrastruktury na odpowiednim poziomie, – wsparcie procesów restrukturyzacji przemysłu w regionie poprzez wspomaganie kreowania nowych miejsc pracy, – zniesienie barier dzielących mieszkańców, – rozwój zainteresowań wśród młodzieży, – powstrzymanie procesów degradacji środowiska. Efektem projektu będzie zmiana stylu życia większości młodych ludzi, wyłonienie się talentów sportowych, co stanowi dla nich szansę zmiany życia na lepsze. Zniwelują się różnice pomiędzy dwiema częściami osiedla. O wartości młodego człowieka będą stanowiły jego osobiste osiągnięcia. Adekwatne poczucie własnej wartości jest jednym z elementów wspierających zmniejszenie się zachowań agresywnych. Zagospodarowania czasu wolnego spowoduje spadek liczby młodzieży „wałęsającej się", w tym spadek przestępczości w rejonie oraz wzrost aktywności mieszkańców, zmiana w myśleniu o spędzaniu czasu wolnego.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po sporządzeniu dokumentacji projektowej

KARTA PROJEKTU NR 2

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Miasta Tychy**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	Rewitalizacja centrum miasta Tychy
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Teren zawarty pomiędzy ulicami: Niepodległości, Grota-Roweckiego, Marszałka Piłsudskiego, Armii Krajowej. Obszar stanowią niezabudowane tereny centralnej części miasta.
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Własność miasta
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2010 - 2013
6.	**Szacunkowy koszt projektu**	Koszt projektu uzależniony jest od przyjętych rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych i projektowych
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki beneficjentów
8.	**Opis zadania/projektu**	Obszar planowanego „Centrum" stanowią niezabudowane tereny centralnej części miasta, położone wewnątrz czworoboku ulic miejskich, przeciętego osiowo: wykopem kolejowym (kierunek wschód-zachód) i osią zieloną (na kierunku północ-południe). Obie osie (zielona i wykopu kolejowego) krystalizują układ przestrzenny i wpływają na kompozycję urbanistyczną. Tereny „Centrum" charakteryzują się spadkami w kierunku południowym, południowo-zachodnim i południowo-wschodnim. Obszar „Centrum" posiada pełne uzbrojenie w infrastrukturę techniczną, stwarzającą możliwość zaopatrzenia nowej zabudowy. Terenom tym przypisano następujące przeznaczenie: – tereny zabudowy centrotwórczych usług komercyjnych i publicznych, – tereny urządzonych przestrzeni publicznych, – tereny komunikacji. Nieokreślony i standardowy obraz przestrzenny oraz mało atrakcyjne zainwestowanie przedmiotowych terenów nie sprzyjają obecnie wytworzeniu wyraźnych powiązań z miastem pod względem funkcjonalnym. Potencjał powiązania obszaru „Centrum" z układem osadniczym miasta i otoczeniem są uzależnione od jego akceptowanej społecznie przestrzennej i programowej atrakcyjności. Na podstawie opracowania pod tytułem „Ocena atrakcyjności obszaru centralnego miasta Tychy. Studium ekonomiczno-przestrzenne" autorstwa Akademii Ekonomicznej w Katowicach proponuje się realizację na obszarze projektowanego „Centrum" ogólnomiejskiego niżej wymienionych funkcji centralnych: – kulturowa, naukowo-edukacyjna, – administracyjna, – zarządzania i usług finansowych, – handlowa i usługowa, – komunikacji społecznej, – komunikacyjna, – rekreacyjna i organizacji wolnego czasu, – wyspecjalizowanych usług zdrowotnych.
9.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem budowy „Centrum" jest: 1) silna koncentracja ludzi i działań na przedmiotowym obszarze, 2) duża liczba powiązań pomiędzy różnymi typami działalności, 3) spójność instytucji, 4) łączenie skrajnych potrzeb, 5) stworzenie atrakcyjnego miejsca dla zaspokajania potrzeb społecznych dla takich użytkowników centrum jak: – konsumenci dóbr materialnych i niematerialnych, – podmioty gospodarcze prowadzące działalność na przedmiotowym terenie, – podmioty gospodarcze powiązane pośrednio z działalnością „Centrum", – władze lokalne z instrumentami kształtującymi politykę

Wartości wskaźników produktu i rezultatu możliwe do określenia po sporządzeniu opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 3

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Miasto Tychy**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Rewitalizacja Placu św. Anny**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	osiedle ,,A”
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Własność miasta
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2009 rok
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	1 800 000 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne beneficjenta
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Szacunkowy koszt określony na podstawie analizy własnej
9.	**Opis zadania/projektu**	Inwestycja obejmuje modernizację istniejącego Placu św. Anny z założeniem częściowego wydzielenia terenu pod zieleniec i plac zabaw, który pozwoli na zorganizowanie atrakcji dzieciom na świeżym powietrzu z równoczesnym podnoszeniem ich sprawności fizycznej. Program modernizacji Placu św. Anny obejmować będzie: - modernizację drogi o powierzchni około - 1600 m^2, - modernizację chodników o powierzchni około – 1550 m^2, - modernizację placu o powierzchni około – 1400 m^2, - przebudowę sieci wodociągowej fi 150, - przebudowę kanalizacji deszczowej, - przebudowę kanalizacji sanitarnej, - przebudowę oświetlenia, - konserwację i udrożnienie istniejącej fontanny, - budowę placu zabaw, - utworzenie zieleńca z drzewami i krzewami ozdobnymi oraz ławkami - około 1000 m^2.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich**	Realizacja projektu wpłynie na: 1) poprawę funkcjonalności ruchu kołowego, pieszego, estetyki przestrzeni i bezpieczeństwa poprzez modernizację dróg, chodników, budowę i modernizację oświetlenia oraz pozostałej infrastruktury, 2) zagospodarowanie części placu dla celów wypoczynku poprzez budowę parkowego miejsca spotkań mieszkańców oraz placu zabaw dla dzieci.

Wartość wskaźników produktów i rezultatów do określenia po sporządzeniu opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 4

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Miasto Tychy**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Rewitalizacja obiektu po Zespole Szkół Municypalnych – „Mediateka”**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Zespół Szkół Municypalnych w Tychach, usytuowany po południowej stronie al. Marszałka Piłsudskiego.
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Działka w całości stanowi własność Miasta Tychy
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2007-2013
6.	**Szacunkowy koszt projektu**	Koszt projektu uzależniony jest od przyjętych rozwiązań i programu funkcjonalnego obiektu
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki inwestorów (beneficjentów)
8.	**Opis zadania/projektu**	Celem przedmiotowego przedsięwzięcia jest adaptacja części istniejącego budynku Zespołu Szkół Municypalnych dla potrzeb Mediateki - nowoczesnej biblioteki głównej w Tychach , obsługującej mieszkańców miasta i okolicznych powiatów. Obiekt zlokalizowany jest przy al. Piłsudskiego – ważnej arterii komunikacyjnej miasta, w sąsiedztwie lokalnych centrów handlowo-usługowych (Real, Tesco, Centrum Inicjatyw Gospodarczych–Hala Targowa, PKO BP), ośrodków dydaktyczno-wychowawczych (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum, filia Politechniki Śląskiej) oraz sportowych. Projekt wychodzi naprzeciw potrzebom nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego XXI wieku. Inwestycja zakłada stworzenie systemu komputerowego, umożliwiającego szybkie oraz łatwe udostępnianie zbiorów w postaci cyfrowej oraz papierowej. System będzie dostępny za pośrednictwem portalu internetowego, publikującego m.in.: aktualności i felietony z zakresu kultury, sztuki, nauki, rozrywki. Zakres rzeczowy projektu przewiduje: montaż kilkudziesięciu punktów komputerowych, wyposażonych w internet oraz programy użytkowe najpopularniejszych środowisk operacyjnych, stanowisk odsłuchu muzyki oraz literatury, a także aneksy - czytelników, książki mówionej dla niewidzących, czasopism, salki dyskusyjne, dział zbiorów regionalnych (Regionalia), punkt informacji i obsługi użytkowników, kawiarnię, szatnię, pomieszczenia dla MŚP oraz ochrony i monitoringu. Wybrane pomieszczenia posiadać będą klimatyzację. Wszystkie zbiory zabezpieczone będą systemem elektromagnetycznym i technologią radiową (RFID). Płynny obieg zbiorów zapewnią całodobowe, bezobsługowe punkty zwrotu zasobów. Przedmiot inwestycji stworzy ciekawe miejsce dla organizowania pokazów, wernisaży, koncertów lokalnych zespołów muzycznych czy spotkań (np. „kafejka językowa”). Obiekt Mediateki spełniać będzie międzynarodowe standardy IFLA-UNESCO, stosowane w najbardziej rozwiniętych krajach świata. Realizacja projektu stworzy na zdegradowanym terenie miejskim modelowy ośrodek infrastruktury kultury. Inwestycja rozszerzy ofertę spędzania wolnego czasu mieszkańców aglomeracji śląskiej. Przedmiotowe przedsięwzięcie stworzy dogodne warunki pogłębiania wiedzy, zdobywania wykształcenia, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, co poprawi zdolności adaptacyjne mieszkańców do zmian społeczno-gospodarczych. Inwestycja pozwoli zwiększyć dostęp do informacji o zasobach i wydarzeniach kulturalnych w regionie oraz podniesie rozpoznawalność oferty kulturalnej regionu. Mediateka będzie wspierać inicjatywy z zakresu pielęgnowania dziedzictwa kulturowego, tradycji, historii, lokalnych obyczajów, jak również poznawanie innych kultur oraz języków. Obecnie miasto i sąsiednie powiaty nie posiadają

		ośrodka umożliwiającego przetwarzanie i szybkie przyswajanie wiedzy oraz oferującego interaktywny dostęp do kultury i sztuki.
9.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem zadania jest stworzenie nowoczesnego centrum o charakterze publicznym, podnoszącego znaczenie kultury oraz tożsamości regionalnej jako istotnych czynników rozwoju w dobie XXI wieku. Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia stymulować będzie proces tworzenia nowoczesnego społeczeństwa, otwartego i kreatywnego - przyczyniając się do wzrostu wartości zasobów ludzkich. Z realizacji projektu na terenie leżącym w bliskim sąsiedztwie ścisłego centrum miasta, a zarazem nieuporządkowanym i niewykorzystanym w pełni wynikają szczegółowe cele społeczne, ekologiczne i ekonomiczne. Do celów społecznych należy: • tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy, • budowa infrastruktury wspierającej społeczeństwo informacyjne i rozwój kultury, • rozwój infrastruktury aktywizującej lokalną i regionalną przedsiębiorczość. Do celów ekologicznych należą: • powstrzymanie procesów degradacji środowiska – przede wszystkim powierzchni ziemi w pobliżu centralnej części miasta Tychy, • przystosowanie terenów niezagospodarowanych pod działalność gospodarczą. Do celów ekonomicznych należy: • poprawa warunków rozwoju i wzrost udziału usługowego sektora MŚP w gospodarce lokalnej i regionalnej, • zwiększenie wpływów do budżetu miasta poprzez opłaty i podatki od firm i osób zatrudnionych, • efektywne gospodarowanie i zarządzanie majątkiem miasta.
10.	**Wskaźniki monitorowania**	***Planowane produkty:*** - zrewitalizowana przestrzeń w postaci medateki - 5075,0 m², - wielofunkcyjne stanowiska komputerowe wyposażone w szybki internet - 50 szt., - profilowane aneksy dla czytelników - 7 szt., - serwer mieszczący portal oraz bazę zbiorów - 1 szt., - wielofunkcyjne sale spotkań, widowisk, prezentacji - 5 szt., - całodobowe, bezobsługowe punkty zwrotu mediów - 4 szt., - jednostki zbiorów multimedialnych (CD, DVD, książki itp.) - 100 000 szt. ***Planowane rezultaty:*** – zarejestrowani użytkownicy - 70 000 osób, – dzienna liczba użytkowników - 2500 osób, – liczba dzienna odwiedzin portalu „Mediateki” - 5000 wejść – nowe miejsca pracy - 30 szt.

KARTA PROJEKTU NR 5

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Miasto Tychy**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	Rewitalizacja kompleksu wypoczynkowego „Paprocany" w Tychach oraz Huty Paprockiej
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Tychy dzielnica Paprocany
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Własność miasta
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2007 – 2013
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	Koszty możliwe do określenia po opracowaniu projektu technicznego i kosztorysów inwestorskich
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny (budżet miasta, środki inwestorów)
8.	**Opis zadania/projektu**	Inwestycja polega na modernizacji i rozbudowie istniejącego Ośrodka Wypoczynkowego „Paprocany", zlokalizowanego nad Jeziorem Paprocańskim w otoczeniu lasów kobiórskich w bezpośrednim sąsiedztwie „użytku ekologicznego", stanowiącego integralną część kompleksu lasów pszczyńskich. Przedsięwzięcie jest jednym z działań zintegrowanego modelu dla gmin, instytucji, inwestorów prywatnych, zmierzających do planowanego rozwoju Regionalnego Obszaru Rekreacyjno-Turystycznego (RORT), zlokalizowanego na południu miasta Tychy i części terenów powiatu pszczyńskiego. Ideą tworzenia wyżej wymienionego RORT jest zapewnienie przestrzennej ciągłości terenów rekreacyjnych miasta Tychy i powiatu pszczyńskiego z równoczesnym wykorzystaniem potencjału wynikającego z walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Regionalny Obszar Rekreacyjno-Turystyczny obejmuje obecnie następujące elementy: – kompleks wypoczynkowy „Paprocany" na terenie miasta Tychy, objęty omawianym projektem, – istniejący zespół terapeutyczno-rekreacyjny „Piramida", zrealizowany przez inwestora prywatnego, – istniejące trasy konne i rowerowe (biegowe w zimie), łączące kompleks wypoczynkowy „Paprocany" z Zameczkiem Myśliwskim w Promnicach, Zespołem Pałacowym w Pszczynie, przyrodniczym Parkiem Pszczyńskim i Puszczą Pszczyńską. Wspomniane ścieżki rowerowe, przebiegające również przez „Paprocany" są częścią regionalnego projektu i regionalnej trasy rowerowej pn. „Rowerem po Śląsku", obejmującego przejazd pomiędzy Katowicami, Tychami i Pszczyną. W sezonie turystycznym ze szlaku korzysta około 30 000 osób (Tyszan i mieszkańców okolicznych gmin). Trasa przebiegająca z kompleksu wypoczynkowego „Paprocany" do Pszczyny ma charakter turystyczno-rekreacyjny. Przebieg uwzględnia walory krajoznawczo-rekreacyjne, zarówno dla mieszkańców gmin, jak i turystów przyjezdnych. Ośrodek jest naturalnym zapleczem wypoczynkowym, koncentrującym funkcje turystyczne, rekreacyjne i stanowi atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czasu (rekreacja wodna, żeglarstwo, windsurfing, kajakarstwo) dla turystów, w tym również z okolicznych gmin i powiatów (lędzińsko-bieruńskiego, mikołowskiego i pszczyńskiego). Otoczenie stanowią obszary leśne Tychów i Kobióra wraz z licznymi ścieżkami rowerowymi i spacerowymi, o czym wspomniano wyżej. Atrakcyjność lokalizacji zwiększa Jezioro Paprocańskie, stanowiące od wielu lat miejsce rekreacji mieszkańców okolicznych miejscowości.

		Położenie ośrodka i dogodny dojazd oraz powiązanie z licznymi trasami spacerowymi i rowerowymi przyszłego Zespołu Pszczyńskich Parków Krajobrazowych predestynuje ośrodek do pełnienia funkcji regionalnej. Omawiany kompleks posiada zaplecze hotelowe, gastronomiczne, infrastrukturę rekreacyjno-sportową na otwartym powietrzu oraz zaplecze techniczno-logistyczne, umożliwiające organizację różnego rodzaju imprez masowych o zasięgu regionalnym. Obecny stan techniczny infrastruktury turystycznej we wskazanym miejscu jest jednak niewystarczający i nieadekwatny do rosnących potrzeb mieszkańców miasta i regionu. Zachodzi zatem konieczność rewitalizacja wszystkich istniejących obiektów i urządzeń oraz budowy nowych. Zaniechanie realizacji przedmiotowej inwestycji spowoduje niewykorzystanie potencjału rekreacyjno-turystycznego zgromadzonego w regionie i mieście, a „opcja zerowa" skutkować będzie dalszą degradacją istniejącej infrastruktury. W celu wykreowania głównego kompleksu rekreacyjno-turystycznego dla mieszkańców miasta i regionu oraz racjonalnego wykorzystania terenu w założeniach koncepcyjnych przyjęto kierunki przekształceń (kompozycyjne, programowe, inwestycyjne), odnoszące się do przestrzeni wokół Jeziora Paprocańskiego, istniejącego ośrodka wypoczynkowego oraz otaczających lasów. Głównymi atrybutami dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej wskazanego terenu są: ✓ walory przyrodnicze (istniejący drzewostan, kompleksy leśne, jezioro, ptactwo wodne), ✓ walory krajobrazowe (widoki na otwartą przestrzeń i taflę jeziora), ✓ mikroklimat kształtowany przez kompleksy leśne i jezioro, ✓ bezpośrednie sąsiedztwo usług turystycznych i wypoczynkowych, wzbogacających funkcjonowanie ośrodka wypoczynkowego, tj. Promnice, Huta Paprocka, „Piramida", ✓ tradycyjnie kojarzenie obszaru z wypoczynkiem, turystyką i rekreacją, wpisanego w świadomość mieszkańców regionu, ✓ możliwość dalszego rozwoju funkcji wypoczynkowych (sporty wodne, plażowanie, wędkowanie, biwakowanie), ✓ dobra dostępność komunikacyjna w zakresie transportu indywidualnego i miejskiego. Biorąc pod uwagę zróżnicowane predyspozycje ośrodka wypoczynkowego dla celów rekreacji i wypoczynku, sposób zagospodarowania podporządkowano istniejącym walorom terenu i przyjęto następujące obszary działań strategicznych, objętych planowanym projektem: 1) przebudowa centralnej strefy wejściowej, w tym utworzenie wejść z głównych kierunków ciążenia, przebudowa i rozbudowa istniejącego parkingu przy istniejącym kompleksie terapeutyczno-rekreacyjnym „Piramida", budowa całorocznego obiektu wielofunkcyjnego i wyburzenie istniejących pawilonów, 2) powiększenie przestrzeni ośrodka wypoczynkowego i parku w kierunku południowym, powiązanie z terenami boisk sportowych, w tym budowa zaplecza magazynowo-socjalnego, budowa stanicy wodnej z molem i wypożyczalnią sprzętu sportowego, 3) ukształtowanie przestrzeni dla plenerowych imprez masowych, w tym budowa placu i dojazdu dla potrzeb sezonowej estrady, budowa i poszerzenie funkcji sąsiadującego ośrodka sportowego o funkcje gastronomiczne (pawilon gastronomiczny), przeniesienie placu zabaw w rejon lasu sosnowego, ukształtowanie terenu i zieleni, 4) wzmocnienie funkcji kąpieliska, w tym przebudowa linii brzegowej i budowa plaży piaszczystej dla potrzeb kąpieliska, budowa systemu przebieralni, natrysków i wc, budowa sezonowej kawiarenki na wodzie z molem, przebudowa i remont głównej osi spacerowej, 5) rewitalizacja parku, w tym utworzenie bulwaru spacerowego nad rzeką Gostynką i ścieżek spacerowych w rejonie ulic Nad Jeziorem, budowa pomostów drewnianych jako miejsc widokowych i wędkowania, budowa dodatkowych parkingów i stanowisk małej gastronomii, adaptacja zabudowań Huty Paprockiej na funkcje gastronomiczno-hotelowe,

		6) pielęgnacja i przebudowa zieleni, w tym sanacja i pielęgnacja drzewostanu zabytkowego, przebudowa i rekompozycja nasadzeń z lat 60, nowe nasadzenia zieleni wzdłuż parkingów i ulicy Sikorskiego.
9.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem projektu jest podniesienie atrakcyjności turystycznej miasta oraz regionu poprzez zakończenie procesu tworzenia w latach 2008-2013 tzw. Regionalnego Obszaru Rekreacyjno-Turystycznego (RORT), obejmującego teren między Jeziorem Paprocańskim w Tychach, Pszczyną i uzdrowiskiem Goczałkowice Zdrój. Podniesienie jakości infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej poprzez realizację zadania niewątpliwie przyczyni się do wzrostu konkurencyjności miasta i regionu. W wyniku realizacji inwestycji powstanie obszar turystyczno-rekreacyjny o znaczeniu regionalnym, zaspokajający potrzeby w zakresie turystyki, sportu i rekreacji. Projekt przyczyni się do zwiększenia znaczenia RORT jako miejsca koncentracji działalności turystycznej i rekreacyjnej oraz poprawy atrakcyjności regionu dla turystów, inwestorów i mieszkańców. Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na rozszerzenie oferty w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu, aktywnych form turystyki oraz pozwoli na uzupełnienie bazy rekreacyjno-turystycznej w południowej części aglomeracji górnośląskiej. Ponadto projekt przyczyni się do osiągnięcia niżej wymienionych celów: ▪ wzrost znaczenia turystyki jako czynnika stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy regionu z uwzględnieniem potrzeby zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, ▪ ułatwienie dostępu do obiektów rekreacyjnych i turystycznych poprzez uzupełnienie elementów Regionalnego Obszaru Rekreacyjno-Turystycznego, obejmującego sąsiadujące ze sobą tereny o walorach turystycznych i rekreacyjnych, ▪ zwiększenie turystyki regionalnej poprzez podniesienie konkurencyjności regionalnego produktu turystycznego, jakim jest Regionalny Obszar Rekreacyjno-Turystyczny, ▪ ożywienie gospodarcze rozwój nowych form aktywności, tworzenie nowych miejsc pacy.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po sporządzeniu dokumentacji projektowej

KARTA PROJEKTU NR 6

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Rada Osiedla Stare Tychy**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Program rewitalizacji dzielnicy Stare Tychy i osiedla „B”**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Obszar dzielnicy Stare Tychy ograniczony ulicami: - od północy: Mikołowska, - od południa: Budowlanych, - od wschodu: al. Bielska, - od zachodu: ul. Burschego
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Własność prywatna, gminna, własność wspólnot mieszkaniowych
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2008 – 2013
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	Możliwy do określenia po opracowaniu stosownych koncepcji i projektów
7.	**Źródła finansowania projektu**	Środki budżetu miasta, Środki inwestorów (właścicieli prywatnych posesji, wspólnot mieszkaniowych), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
8.	**Opis zadania/projektu**	Podtrzymywanie tradycji i rozwój ośrodka Starotyskiego, jako cele rozwoju miasta, pojawiły się w wielu opracowaniach planistycznych. Miały one genezę w społecznym zapotrzebowaniu na utworzenie historycznej przestrzeni miejskiej, atrakcyjnego miejsca spotkań i organizacji życia publicznego. Dzielnica Stare Tychy, która powinna być wizytówką miasta wymaga odpowiedniego zagospodarowania i gruntownej odnowy zdegradowanej infrastruktury i budynków. Zagospodarowanie i zmiana funkcji pozwoli na przywrócenie starej części miasta roli integracyjnego centrum kulturalnego przy zachowaniu jej walorów historycznych.
9.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Główne cele: 1) stworzenie miejsca pełniącego funkcje integracyjne i reprezentacyjne miasta, 2) wzrost przedsiębiorczości mieszkańców i obniżenie stopy bezrobocia poprzez stworzenie stałych miejsc pracy, 3) zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnej i bogatej oferty rekreacyjnych zajęć pozalekcyjnych (odpowiednia ilość i standard obiektów). Osiągnięcie powyższych celów wymaga: – gruntownej renowacji istniejących budynków (głównie ich elewacji) i infrastruktury, – zachowania (w przypadku planowania zabudowy) odpowiedniej skali zabudowy wraz z infrastrukturą, – wykorzystania i podniesienia walorów użytkowych i krajobrazowych „terenów zielonych” wzdłuż Potoku Tyskiego, – wprowadzenia brakujących w tej części miasta funkcji, – korekty istniejącego układu komunikacyjnego, – stworzenia kameralnych przestrzeni i miejsc. Główne zadania: 1) odnowienie elewacji, fasad i dachów budynków (w pierwszej kolejności położonych przy Rynku i ulicach: Damrota, Kościuszki, Sienkiewicza i Placu Wolności), 2) poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, pieszego, estetyki przestrzeni i bezpieczeństwa poprzez modernizację dróg i chodników, budowę i modernizację oświetlenia i pozostałej infrastruktury, 3) zagospodarowanie pustych przestrzeni (w tym terenów zielonych wzdłuż potoku) poprzez: budowę galerii handlowo-usługowej o charakterze

		kulturalno-rozrywkowym, budowę fontanny i amfiteatru, modernizację istniejącego boiska sportowego i wzbogacenie jego funkcji (np.: stoły do tenisa, tor dla młodzieży jeżdżącej na rolkach, rowerach, itp.), utworzenie miejsc do wypoczynku (ławki, skwery), 4) remont i modernizacja obiektów użyteczności publicznej w tym: szkół, przedszkoli i powstałych obiektów sportowych. Zgodnie z opiniami mieszkańców dzielnicy, członków Rady Osiedla Stare Tychy, zarządu wspólnot mieszkańców, jak i wielu Tyszan zamieszkujących inne, często oddalone od Starych Tychów dzielnice, istnieje wyraźna potrzeba stworzenia na Rynku i w jego okolicach miejsca o charakterze integracyjnego centrum kulturalnego o zasięgu ogólnomiejskim. Bezpośrednie sąsiedztwo Rynku stanowią obiekty i instytucje o istotnym dla całego miasta historycznym i kulturalnym (najstarszy w mieście kościół, najstarsza szkoła, Browary Książęce z Muzeum Miejskim i Muzeum Piwowarstwa, Pałac Książęcy, jedyny w Tychach teatr, kino, od niedawna również główna siedziba Miejskiego Centrum Kultury i inne). Powyższe obiekty wraz z niezagospodarowanymi na tym terenie przestrzeniami stanowią niejako naturalną „otoczkę" lokalizacji takiego centrum, przy okazji oferując doskonałe warunki przestrzenne dla jego rozbudowy. Brak miejsca integracji nie sprzyja rozwojowi najważniejszych funkcji miasta, poczuciu tożsamości jego mieszkańców, tworzeniu się społeczności lokalnej. Zwiększa natomiast poczucie anonimowości, braku związków emocjonalnych z miejscem zamieszkania. Stąd też rewitalizacja Rynku i jego okolic, prowadząca do powstania reprezentacyjnego w mieście miejsca, spełniającego wszystkie funkcje „prawdziwego" rynku, winna się stać priorytetem rozwoju miasta na najbliższe lata. Ponadto powstanie centrum będzie sprzyjać rozwojowi lokalnych (miejskich) przedsiębiorstw i przedsiębiorczości wśród mieszkańców (nowe miejsca pracy), ograniczając liczne patologie społeczne związane z brakiem pracy, czy też możliwościami atrakcyjnego spędzania czasu wolnego w przypadku dzieci i młodzieży.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po opracowaniu stosownych opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 7

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Tyskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. 43 – 100 Tychy, ul. Budowlanych 59 tel.: (32) 227 03 70 w. 36 fax.: (32) 219 00 20**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Budowa placu zabaw na placu miejskim im. Grażyny Bacewicz na osiedlu BALBINA**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Tychy, osiedle Balbina, ul. Bacha – ul. Brzechwy – ul. Kochanowskiego – ul. Barona, działki nr 4788/33, 4790/33
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	własność, udział 1/1
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2008 r. – 2013 r.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	**Razem: 1 647 000,83 zł**
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Kosztorys inwestorski (do aktualizacji)
9.	**Opis zadania/projektu**	Teren zadania/projektu o powierzchni 4 662,00 m^2 jest podzielony funkcjonalnie na dwie części otoczone ciągami pieszymi i rowerowymi. Część północna jest przeznaczona na realizację wydzielonego ogrodzeniem placu zabaw dla dzieci. W części południowej planuje się lokalizację rekreacyjnego placu osiedlowego. Obydwie części łączą tożsame elementy małej architektury i oświetlenia oraz obsadzenia zielenią pielęgnowaną. Zakłada się, że obszar placu o funkcji rekreacyjnej, wraz z wydzielonym placem zabaw dla dzieci, otoczony zostanie pasami chodników i dróg rowerowych. Plac o funkcji rekreacyjnej ma nawierzchnię utwardzoną (płyty kamienne) i bezpośrednio łączy się z wydzielonymi kolorem i materiałem (kostka betonowa) ciągami pieszymi okalającymi plac. Drogi rowerowe są wytyczone w terenie obrzeżnym projektowanego placu i akcentowane kolorem kostki brukowej. Przewiduje się wprowadzenie regularnych obsadzeń drzewami ozdobnymi (klon, grab) oraz wprowadzenie zieleni niskiej (jałowiec, krzewy liściaste) jako oprawę placu, skarp i terenów obrzeżnych. Układ zieleni ma na celu wydzielenie placu i stworzenie wnętrza urbanistycznego o właściwym mikroklimacie i nasłonecznieniu. Pasy nasadzeń, zwłaszcza żywopłotów i roślin zimnozielonych mają za zadanie optycznie i akustycznie wydzielić poszczególne obszary projektowanego placu od otaczającej zabudowy i okalających dróg. Projekt składa się z trzech powiązanych komunikacyjnie i funkcjonalnie części: placu zabaw dla dzieci, właściwego placu pełniącego funkcję przestrzeni publicznej oraz otaczających ciągów pieszych i rowerowych. Plac zabaw został zaprojektowany jako wydzielona ogrodzeniem przestrzeń, dodatkowo optycznie odgrodzona od otaczających budynków i dróg przestrzeniami zieleni pielęgnowanej z drzewami i żywopłotem. Wejście na plac zabaw jest realizowane poprzez dwie zamykane bramy (od północy i południa). Plac będzie zamykany w godzinach nocnych i będzie dozorowany poprzez system kamer. Na placu umieszczone będą zestawy zabawowe, piaskownica oraz tzw. „kamień” (mała fontanna w obiegu zamkniętym). Plac zabaw pokryty będzie miękką posadzką gumową, zabezpieczającą małych użytkowników przed urazami i upadkami z urządzeń. Południową część placu zajmuje otwarta przestrzeń publiczna, której ramy stanowią tereny zieleni pielęgnowanej ze strony wschodniej i zachodniej oraz nasypy terenowe będące górkami saneczkowymi od południa.

		Na placu zaprojektowano system iluminacji z użyciem kilku rodzajów opraw oświetleniowych. Oprawy oświetleniowe stanowią integralną część architektury placu i mają ogromny wpływ na odbiór jego przestrzeni w godzinach wieczornych. Zasadniczą przestrzeń publiczną placu otaczają powierzchnie zieleni pielęgnowanej, a za nimi ciągi komunikacji pieszej. Ich nawierzchnia jest wykonana z kostki betonowej w dwu kolorach: szarym (ciągi piesze) oraz czerwonym (drogi rowerowe).
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Wśród mieszkańców osiedla zdecydowanie największą grupę stanowią ludzie młodzi, którzy posiadają dzieci lub planują rodzicielstwo w najbliższym czasie. Realizacja zadania jest z myślą o najmłodszych mieszkańcach osiedla. Zarówno obecnych jak i przyszłych. Na osiedlu obecnie nie ma wydzielonego placu, gdzie – szczególnie w okresie wolnym od nauki szkolnej – dzieci mogłyby spędzać wolny czas. W związku z tym wolny czas spędzają na terenach zielonych usytuowanych wokół istniejących budynków, co prowadzi do jej zniszczenia. Brak placu zabaw w powiązaniu z brakiem czasu przez rodziców dla dzieci powoduje, że dużo czasu spędzają na ulicy w towarzystwie starszych kolegów. To prowadzi to demoralizacji najmłodszych mieszkańców naszego Osiedla. Powstanie placu zabaw stworzy optymalne warunki do rekreacji i odpoczynku dla najmłodszych mieszkańców osiedla.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po opracowaniu stosownych opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 8

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Tyskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. 43 – 100 Tychy, ul. Budowlanych 59 tel.: (32) 227 03 70 w. 36 fax.: (32) 219 00 20**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Budowa parku spacerowego wraz z boiskiem wielofunkcyjnym na osiedlu BALBINA**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Tychy, osiedle Balbina, ul. Barona, działki o nr: 4795/33, 3927/25, 3928/25, 1153/25
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	4795/33, własność, udział 1/1, 3927/25, 3928/25, 1153/25
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2007 r. – 2009 r.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	2007 – 800 000,00 zł, 2008 – 800 000,00 zł, 2009 – 800 000,00 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Kosztorys inwestorski
9.	**Opis zadania/projektu**	Park osiedlowy to wydłużony pas terenu o wymiarach ok. 40 x 180 m, przeznaczony na rekreację mieszkańców osiedla. Kompozycja parku osiedlowego oparta jest na trzech głównych elementach przestrzenno – funkcjonalnych: ⇒ łąka z placem okrągłym, zimą pełniącym funkcję lodowiska, ⇒ wzgórze parkowe wraz z altanami, ⇒ promenada z wydzielonymi miejscami wypoczynku. Trzy place wejściowe są zlokalizowane na zakończeniach ulic dojazdowych do osiedla BALBINA. W osiach dróg dojazdowych umieszczono bramy, które są symbolicznymi wejściami do strefy parkowej. Przewiduje się udostępnienie betonowych powierzchni bram artystom, którzy stworzą graffiti we wskazanej tonacji kolorystycznej. Plac o ozdobnej nawierzchni z kostki granitowej i betonowej uzupełniony amfiteatralnymi siedziskami od strony wschodniej, będzie służył do zabaw ruchowych, organizacji festynów, pokazów i imprez. Jego konstrukcja umożliwia wykorzystanie go jako ślizgawki osiedlowej w okresie zimy. Promenada jest głównym ciągiem pieszym zespołu, przebiegając wzdłuż całego założenia parkowego łączy wszystkie wejścia do parku. Posiada wydzielony pas ruchu rowerowego. Wzdłuż promenady zlokalizowano wydzielone żywopłotami i drzewami aneksy cichego wypoczynku wyposażone w miejsca do siedzenia. Wzgórze parkowe to główny element krajobrazowy parku. Powstało poprzez rozbudowę i wzmocnienie utworzonego wcześniej na granicy torów kolejowych zwałowiska ziemi i gruzu. Jest to teren spacerowy, gęsto obsadzony zielenią, z licznymi placykami i dwoma altanami. Elementy małej architektury: ⇒ trybuna – zespół siedzisk ułożonych amfiteatralnie w trzech rzędach w formie półkola wokół wschodniej części placu okrągłego, ⇒ altana – 2 identyczne altany w konstrukcji stalowej, usytuowane na szczycie skarpy parkowej. Boisko sportowe o wymiarach 22 x 44 m będzie przystosowane do gry zarówno w piłkę nożną, koszykówkę, jak i siatkówkę. Od strony północno – wschodniej ulokowano trybuny. Ponadto przewiduje się „skatepark”, czyli wydzielony obszar przeznaczony do akrobatycznej jazdy na wrotkach, rowerach BMX, rolkach czy deskorolkach.

10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Zadanie będzie realizowane na nowym osiedlu mieszkaniowym BALBINA. Po zrealizowaniu projektu powstaną optymalne warunki do rekreacji i odpoczynku w tej niewielkiej przestrzeni publicznej. Zrealizowanie projektu sprawi, że mieszkańcy osiedla oraz mieszkańcy pobliskich osiedli będą mogli spędzać wolny czas w odpowiednich warunkach, w otoczeniu zieleni. Będzie również możliwe organizowanie festynów, imprez masowych. Ponadto powstanie parku spacerowego wraz z boiskiem sprawi, że nieruchomości na terenie osiedla staną się bardziej atrakcyjne, co w perspektywie sprzedaży mieszkań wybudowanych ze środków KFM jest istotne dla rozwoju miasta.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po opracowaniu stosownych opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 9

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Wspólnota mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Bocznej 3-9 w Tychach 43 – 143 Lędziny ul. Pokoju 106 tel.: (032) 326 66 40, (032) 326 66 41**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację istniejącego docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów – ul. Boczna 3-9**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Budynek wielorodzinny Tychy, ul. Boczna 3-9
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2095 roku. Budynek – współwłasność właścicieli lokali tworzących Wspólnotę mieszkaniową
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2010 – 2013 - dokumentacja techniczna, realizacja przedsięwzięcia
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	370 000,00 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Kalkulacja robót, kosztorys inwestorski
9.	**Opis zadania/projektu**	Zadanie obejmuje budynek wielorodzinny Wspólnoty mieszkaniowej, w którym zlokalizowane są lokale mieszkalne, posiadający docieplenie ścian zewnętrznych wełną mineralną w całości pokryte na ruszcie drewnianym płytami azbestowo-cementowymi „ACEKOL". Istniejące docieplenie budynku wykonane jest według nieaktualnych norm, niespełniając tym samym standardów w przedmiotowym zakresie, jak również powodując zagrożenie dla środowiska w związku z coraz częściej stwierdzonymi odspojeniami z elewacji pojedynczych płyt oraz ich pęknięciami i ubytkami. Zadanie zakłada przygotowanie inwestycji poprzez opracowanie dokumentacji technicznej, a następnie demontaż wraz z utylizacją zabudowanej wełny mineralnej, rusztu drewnianego, płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" oraz jednoczesne odtworzenie docieplenia ścian zewnętrznych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie normami. Wykonanie zadania wpłynie bezpośrednio na ochronę środowiska oraz powinno spowodować zmniejszenie zapotrzebowania obiektu na ciepło.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem zadania jest poprawa stanu technicznego i estetyki nieruchomości w obszarze rewitalizowanego obszaru miejskiego. Wykonanie zadania w sposób zasadniczy powinno wpłynąć na zmniejszenie kosztów utrzymania budynku w zakresie obsługi eksploatacyjnej oraz bezspornie spowoduje poprawę w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska. Ponadto realizacja zadania spowoduje powstanie nowych miejsc pracy dla podmiotów gospodarczych wykonujących tego rodzaju prace. Uzyskanie zewnętrznej pomocy finansowej z Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej pozwoli wykonać przedmiotowe zadanie, bez której mieszkańcy – właściciele lokali we Wspólnocie mieszkaniowej nie będą w stanie doprowadzić budynku do prawidłowego stanu.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	Planowane produkty: - liczba budynków - 1szt., - powierzchnia użytkowa - 2 475,20 m^2, - powierzchnia elewacji - 1 482,00 m^2, Planowane rezultaty: - liczba zabezpieczonych obiektów przed zagrożeniami - 1szt., - utworzenie nowych miejsc pracy - 10 pracowników w okresie 10-12 miesięcy zatrudnionych przy przebudowie elewacji, - poprawa stanu technicznego obiektu oraz stanu środowiska.

KARTA PROJEKTU NR 10

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa „OSKARD” 43-100 Tychy ul. H. Dąbrowskiego 39 tel.: (032) 32-32-100 do 04 fax: (32) 227-84-01 e-mail: oskard@oskard.tychy.pl**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Remont pawilonów wolnostojących, w których zlokalizowane są placówki funkcjonujące w systemie oświatowym: Przedszkole nr 19 al. Niepodległości 154 i Przedszkole nr 22 ul. Dąbrowskiego 85 wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Tychy – dzielnica Śródmieście. Przedszkole nr 19, al. Niepodległości 154, Przedszkole nr 22, ul. Dąbrowskiego 85
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2075 roku Budynki – własność TSM „OSKARD”
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	**2008 - 2011** – dokumentacja projektowa i realizacja (przedszkole 1 + teren), **2008 - 2011** – dokumentacja projektowa i realizacja (przedszkole 2 + teren)
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	**2008 - 2011** 630 700,00 zł, **2008 - 2011** 552 200,00 zł, **Całkowity koszt: 1 182 900,00 zł**
7.	**Źródła finansowania projektu**	Fundusze strukturalne (EFRR) Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	- Biuletyn cen robót budowlano-inwestycyjnych, wydawnictwo „Promocja” – ośrodek wdrożeń ekonomiczno-organizacyjnych budownictwa, SEKOCENBUD poziom cen II półrocze 2004 roku, - Wyceny indywidualne, - Przy aktualizacji III/2007 r. przyjęto 10 % wzrost cen materiałów i robocizny
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres projektu obejmuje następujące działania: 1. Remont technicznej infrastruktury i budynków przedszkoli, 2. Zagospodarowanie terenu przyległego do przedszkoli. Remont przedszkoli będzie obejmował remont elewacji polegający m.in. na docieplenia, wymianie ślusarki okiennej i drzwiowej, wymianie wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania i wodno-kanalizacyjnej. Zagospodarowanie terenu przyległego do przedszkoli będzie polegało na przebudowie małej architektury, dostosowując place zabaw dla dzieci zgodnie z działalnością programową przedszkoli oraz przebudowie ogrodzeń w celu zabezpieczenia placów zabaw przed dewastacjami.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich**	***CEL GENERALNY*** – przywracanie ładu przestrzeni publicznej i podnoszenie wartości substancji miejskiej oraz przywracanie jej funkcji gospodarczych, edukacyjnych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych. ***CELE SZCZEGÓŁOWE*** – ✓ Poprawa stanu technicznego infrastruktury i budynków oraz warunków funkcjonowania przedszkoli, ✓ Zagospodarowanie przestrzeni wokół przedszkoli, ✓ Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni miejskiej. Osiedle „D” wybudowane zostało w latach 60-tych i 70-tych ubiegłego stulecia. Po ponad 40 latach istnienia osiedli zachodzi proces „odmładzania osiedli”. Już trzecie i czwarte pokolenie korzysta z istniejących tam przedszkoli. Na terenie tym daje zauważyć się kolejną zmianę pokolenia, coraz częściej mieszkania są zasiedlane przez ludzi młodych, których dzieci już są bądź w najbliższych latach będą w wieku przedszkolnym. Według danych z września 2004 roku placówki te znajdują się w grupie przedszkoli, do których uczęszcza największa liczba uczniów w mieście.

		W związku z tym przedszkola wymagają polepszenia warunków funkcjonowania poprzez prace remontowe. Przeprowadzone prace pozwolą zapobiec degradacji technicznej infrastruktury i budynków. Poprawa estetyki zarówno budynków jak i terenów zewnętrznych wpłynie na utrzymanie dużego zainteresowania tymi placówkami, a tym samym na utrzymanie miejsc pracy. Stworzenie dzieciom odpowiednich warunków do nauki i zabawy będzie miało korzystny wpływ na ich dalszy rozwój i wybór form spędzania wolnego czasu oraz rozwijanie wśród dzieci kultury. Nowoczesne place zabaw powstałe przy przedszkolach stanowiłyby uzupełnienie istniejącej i nadal rozbudowywanej na tym terenie bazy sportowo - rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży. Głównym problemem społecznym osiedla znajdującego się na obszarze wskazanym do rewitalizacji jest przestępczość i narkomania wśród młodzieży. Coraz częściej dochodzi do dewastacji klatek schodowych i piwnic budynków, których sprawcami jest zarówno młodzież jak i dzieci. Jednym z czynników sprzyjających występowaniu patologii społecznych i wzrastającej przestępczości jest bezrobocie, a co za tym idzie zubożenie społeczeństwa. Na terenie tym 11,6 % gospodarstw domowych korzysta z dodatku mieszkaniowego z Urzędu Miasta. Ponadto zamieszkują tam rodziny wspierane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Świadczenia MOPS-u to zarówno zasiłki celowe, okresowe jak i zasiłki oddłużeniowe, czyli pomoc w zakresie przeciwdziałania groźbie eksmisji. Zubożenie społeczeństwa jest jedną z głównych przyczyn zalegania z opłatami czynszowymi. Na wskazanym do rewitalizacji obszarze 6,2% mieszkań zalega z opłatami czynszowymi ponad 3 miesiące, a całkowite zadłużenie czynszowe wynosi 135% miesięcznych naliczeń czynszowych. Na wskazanym terenie działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych należy połączyć z działaniami technicznymi (remontami) w zakresie utrzymania istniejących placówek oświatowych dla dzieci.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**a) Produkty:** - Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjne/ społeczne - **2 szt. ,** - Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjne/społeczne **- 1452 m^2,** **b) Rezultaty:** - Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami - **2 szt.,** - Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - **10 szt. / rok,** - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/ edukacyjnej - **230 osób/rok.**

KARTA PROJEKTU NR 11

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa „OSKARD” 43-100 Tychy ul. H. Dąbrowskiego 39 tel.: (032) 32-32-100 do 04 fax: (32) 227-84-01 e-mail: oskard@oskard.tychy.pl**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**„N”asze „O”siedla przyjazne ludziom i środowisku – zastępowanie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Południowa część miasta Tychy, osiedla mieszkaniowe „N” i „O” Budynki wielorodzinne mieszkalne przy: 1. ul. Nałkowskiej 3-11, 2. ul. Nałkowskiej 13-17, 3. ul. Nałkowskiej 4-4b, 4. ul. Orzeszkowej 5-13, 5. al. Piłsudskiego 37-43, 6. al. Piłsudskiego 45-51, 7. al. Piłsudskiego 67-69, 8. al. Piłsudskiego 73-75, 9. ul. Armii Krajowej 4-10, 10. ul. Armii Krajowej 14-16, 11. ul. Dmowskiego 17-23, 12. al. Jana Pawła II 30-34
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2075 roku, Budynki – własność TSM „OSKARD”
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	**2010 - 2013**
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	**2010** 66 000,00 zł, **2011** 232 000,00 zł, **2012** 360 000,00 zł, **2013** 300 000,00 zł, **Całkowity koszt 958 000,00 zł**
7.	**Źródła finansowania projektu**	Fundusze strukturalne (EFRR) Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	- Biuletyn cen robót budowlano-inwestycyjnych, wydawnictwo „Promocja” – ośrodek wdrożeń ekonomiczno organizacyjnych budownictwa, SEKOCENBUD poziom cen IV kwartał 2006 roku. - Wyceny indywidualne
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres projektu obejmuje następujące działania: I. W budynku - ul. Nałkowskiej 3-11 1) demontaż płyt azbestowo - cementowych elewacyjnych, 2) utylizacja zdemontowanych płyt, 3) demontaż rusztu drewnianego, 4) utylizacja zdemontowanego rusztu, 5) wykonanie docieplenia budynku metodą „lekką-mokrą”, II. W budynkach - ul. Nałkowskiej 3-11, - ul. Nałkowskiej 4-4b, - ul. Orzeszkowej 5-13, 1) demontaż płyt azbestowo - cementowych obudowy szybów dźwigowych, 2) utylizacja zdemontowanych płyt, 3) naprawa konstrukcji stalowej, 4) montaż płyt HPL, III. W budynkach - ul. Nałkowskiej 3-11, - ul. Nałkowskiej 13-17, - ul. Nałkowskiej 4-4b,

		- ul. Dmowskiego 17-23, - al. Piłsudskiego 37-43, - al. Piłsudskiego 45-51, - al. Piłsudskiego 73-75, - al. Piłsudskiego 67-69, - al. Jana Pawła II 30-34, - ul. Orzeszkowej 5-13, - ul. Armii Krajowej 4-10, - ul. Armii Krajowej 14-16, 1) demontaż azbestowych rur zsypowych, 2) utylizacja zdemontowanych rur zsypowych, 3) montaż rur zsypowych z PCV lub kamionki, 4) prace remontowe i wykończeniowe w komorach zsypu oraz wyposażenie tych komór zgodnie z wymaganiami określonymi w „Warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie”.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	***CEL GENERALNY*** – przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych oraz przywracanie ładu przestrzeni publicznej i podnoszenie wartości substancji miejskiej. ***CELE SZCZEGÓŁOWE*** – ✓ Likwidacja azbestowych elementów budynków, ✓ Poprawa stanu technicznego budynków oraz warunków zamieszkiwania, ✓ Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców, ✓ Ochrona środowiska, ✓ Wspieranie aktywności gospodarczej i poprawa jakości podmiotów gospodarczych. Osiedla „N” i ”O” są zlokalizowane w Obszarze II wytypowanym do rewitalizacji. Na terenie tych osiedli podobnie jak na większości tyskich osiedli występują problemy społeczne. Kluczowymi problemami w zakresie sfery społecznej są między innymi: - występujące zjawiska patologii społecznej spowodowane w szczególności dużą koncentracja blokowisk, - wzrost sfery ubóstwa, - wzrastające poczucie braku bezpieczeństwa publicznego wśród społeczności lokalnej. Wskazane problemy społeczne wynikają z pogarszającej się sytuacji życiowej i materialnej wielu rodzin. Na terenie tym 7,2 % gospodarstw domowych korzysta z dodatku mieszkaniowego z Urzędu Miasta. Zamieszkują tam również rodziny wspierane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu trudnej sytuacji życiowej. Powody trudnej sytuacji życiowej występujące na tym obszarze i wskazywane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Tychy to przede wszystkim bezrobocie, niskie dochody, rodziny niepełne, co niejednokrotnie przekłada się na zachowanie dzieci i młodzieży, którym brakuje wzorców do naśladowania. Przestępczość oraz brak poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców to bardzo często sygnalizowane problemy. Bardzo ważne jest prowadzenie działań zmierzających do ich ograniczenia. Poza aspektami społecznymi i gospodarczymi należy rozpatrywać również problemy techniczne na terenie tych osiedli. Rozwiązywanie problemów społecznych należy połączyć z działaniami inwestycyjnymi zmierzającymi do poprawy stanu technicznego budynków na rewitalizowanych obszarach. Jednym z działań, jakie niezwłocznie należy podjąć to zastępowanie azbestowych elementów budynków materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka. Elementy z azbestu zastosowane w tych budynkach a zwłaszcza te, które narażone są bezpośrednio na uszkodzenia tj. płyty obudowy szybów dźwigów, płyty elewacyjne stanowią bardzo duże zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i środowiska, ponieważ z uszkodzonych powłok wydostaje się pył azbestowy. Rozwiązania, tymczasowe takie jak malowanie płyt i naprawa uszkodzeń, należy zastępować całkowitą likwidacją elementów azbestowych w sposób niezagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczeniu środowiska.

		Planowane prace spowodują poprawę stanu technicznego tkanki mieszkaniowej i warunków zamieszkiwania. Realizacja projektu przyczyni się również do ożywienia gospodarczego. We wskazanych budynkach znajdują się lokale użytkowe, których atrakcyjność wzrośnie w wyniku rewitalizacji tego obszaru. Podniesienie standardu budynków, a tym samym całych osiedli zapobiegnie ich marginalizacji społecznej, przestrzennej i gospodarczej. Natomiast likwidacja elementów azbestowych to działanie związane bezpośrednio z ochroną środowiska i zwiększające bezpieczeństwo zamieszkiwania.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**a) Produkty** - Liczba budynków z których usunięty został azbest - **12 szt.,** - Powierzchnia budynków z których został usunięty azbest - **85696 m^2,** **b) Rezultaty** - Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji - **4720 osób.**

KARTA PROJEKTU NR 12

1.	**Podmiot wnioskujący/ realizator projektu i beneficjant Środków z Unii Europejskiej**	**Spółdzielnia Mieszkaniowa "KAROLINA"** **43 - 100 Tychy ul. Konecznego 28** **tel/fax (0 32) 219-42-78** **e-mail: karolina@netblok.pl**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Zastępowanie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka - przebudowa elewacji na osiedlu „K”**
3.	**Miejsce realizacji projektu - lokalizacja zadania/projektu**	**Budynki:** 1. Kurpińskiego 8 – 12, 2. Kubicy 1 – 9, 3. Kubicy 25 - 27, 4. Konecznego 2 – 4, Różyckiego 1 – 3, 5. Różyckiego 5 – 11, 6. Konecznego 20 – 28 7. Konecznego 40 – 42 8. Kubicy 29 - 45 9. Kubicy11 - 23 10. Konecznego 6 - 14 11. Konecznego 30 -38
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Prawo użytkowania wieczystego gruntu Budynki - własność Spółdzielni
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektowego**	2007 – 2013 r.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	**Lata/ Koszt zł** Budynek: **2008** Kubicy 25 - 27 356 000,00 **2009** Różyckiego 5 - 11 580 000,00 **2010** Konecznego 2 – 4 i Różyckiego 1 - 3 346 000,00 **2011** Kurpińskiego 8 – 12, Kubicy 1 - 9 374 000,00 **2012** Konecznego 20 - 28 430 000,00 **2010** Konecznego 40 -42 200 000,00 **2011** Kubicy 29 - 45 115 000,00

		2012 Kubicy 11 - 23 120 000,00 **2013** Konecznego 6 -14 342 000,00 **2013** Konecznego 30 -38 340 000,00
		Razem **3 203 000,00**
7.	**Źródła finansowania projektu ze wskazaniem wielkości wkładu własnego**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki własne Spółdzielni
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Kosztorysy inwestorskie
9.	**Opis zadania/projektu**	Projektem objęte są budynki stanowiące własność spółdzielni, w których zlokalizowane są lokalne mieszkalne i lokale użytkowe. W budynkach tych znaczna część ścian posiada ocieplenie z wełny mineralnej zabezpieczonej płytami azbestowo-cementowymi. Ocieplenie to wykonane jest według starych norm i nie spełnia obowiązujących wymogów w tym zakresie. Przekłada się to na koszty utrzymania obiektów, w tym lokali użytkowych. Ponadto następuje stopniowa degradacja elewacji, co ma wpływ na zanieczyszczenie środowiska, a także stanowi poważne zagrożenie odpadania płyt. Projekt zakłada demontaż płyt azbestowo – cementowych, demontaż ocieplenia z wełny mineralnej oraz rusztu i utylizację tych materiałów. W to miejsce zostanie odtworzone docieplenie według obowiązujących norm i pokrycie tego ocieplenia powłokami przyjaznymi dla zdrowia i środowiska naturalnego. Spowoduje to również zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło, a tym samym pośrednio wpłynie na ochronę środowiska.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania /projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem zadania jest rewitalizacja obszarów miejskich - w tym przebudowa elewacji zabezpieczonych płytami azbestowo-cementowymi. Realizacja zadania pozwoli na zmniejszenie kosztów eksploatacji, poprawę zdrowotności mieszkańców i ochronę środowiska. Elementy z azbestocementu zastosowane w tych budynkach narażone są na bezpośrednie uszkodzenia i działanie warunków atmosferycznych, co stanowi zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i zagrożenie dla środowiska, gdyż z uszkodzonych powłok wydostają się włókna azbestu. Doraźne rozwiązanie polegające na malowaniu płyt i remoncie uszkodzeń winno się zastępować ich całkowitą likwidację w sposób nie zagrażający zdrowiu mieszkańców i ochronie środowiska. W całych zasobach znajduje się 16 500,00 m^2 elewacji z płyt azbestowo-cementowych i istnieje realne zagrożenie ich odpadania z uwagi na stan rusztu mocującego te płyty. Bez pomocy zewnętrznych dotacji mieszkańcy i użytkownicy lokali nie są w stanie pokryć kosztów rewitalizacji elewacji.
11.	**Wskaźnik monitorowania**	**Planowane produkty:** - 11 budynków, - powierzchnia utylizowanych elewacji - 16 500m^2, **Planowane rezultaty:** - powierzchnia użytkowa mieszkań – 44 737,49m^2, - liczba lokali użytkowych – 23, - powierzchnia użytkowa lokalu użytkowego – 1118,0m^2, - liczba mieszkańców w budynkach poddanych rewitalizacji – 2 175 osoby, - ilość mieszkań - 772

KARTA PROJEKTU NR 13

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Pracownicza Spółdzielnia Mieszkaniowa „STELLA” 43-100 Tychy ul. Hierowskiego 29 tel. (032) 218 37 31 tel/fax (032) 218 14 90 e-mail: stella@stella.tsi.net.pl**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Rewitalizacja pieszych ciągów komunikacyjnych poprzez wymianę nawierzchni na osiedlach: „K”, „H”, „K-1”, „Ł-1”, „DMM”**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	1. Tychy – osiedle „K” – chodniki przy ulicach: Konfederatów Barskich, Konecznego 16-18, 2. Tychy – osiedle „H” – chodniki przy ulicy Kopernika 20-26, 3. Tychy – osiedle „Ł-1” – chodniki przy ul. Kopernika 34-60, 4. Tychy – osiedle „Ł-2” – chodniki przy ul. Rolnej 5-60, 5. Tychy – osiedle DMM – chodniki przy ul. Hierowskiego 23-35
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Prawo wieczystego użytkowania gruntów, Budynki – własność Spółdzielni
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	**2008 - 2010**
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	**Rok/ Koszt w PLN** **2008** 400 000,00 **2009** 400 000,00 **2010** 500 000,00 **Razem** 1 300 000,00
7.	**Źródła finansowania projektu ze wskazaniem wielkości wkładu własnego**	środki własne Spółdzielni, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	W oparciu o ceny rynkowe ustalone w drodze przetargu w trakcie dotychczasowych realizacji
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres rzeczowy: - demontaż istniejącej nawierzchni (częściowo asfaltowej – ok. 2 000 m^2), - demontaż obrzeży i krawężników, - utylizacja elementów z demontażu, - uzupełnienie podbudowy, - regulacja studzienek, - ułożenie krawężników i obrzeży oraz nawierzchni z kostki betonowej.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Realizacja zadania pozwoli na znaczącą poprawę stanu technicznego ciągów pieszych zlokalizowanych na osiedlach mieszkaniowych, co w sposób widoczny wpłynie na ich estetykę i bezpieczeństwo. Aktualnie wskazane obiekty są w bardzo złym stanie technicznym, a koszty ich rewitalizacji przekraczają możliwości finansowe mieszkańców.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po sporządzeniu opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 14

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Pracownicza Spółdzielnia Mieszkaniowa „STELLA” 43-100 Tychy ul. Hierowskiego 29 tel. (032) 218 37 31 tel/fax (032) 218 14 90 e-mail: stella@stella.tsi.net.pl**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Budowa parkingów osiedlowych dla samochodów osobowych na osiedlach: „K”, „H”, „Ł-1”**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	1. Tychy – osiedle „H” – parkingi przy ulicach: Honoraty 41-45, 59-65, Żwakowskiej 7-11, 2. Tychy – osiedle „Ł-1” – parkingi przy ul. Kopernika 34-36, 60, 3. Tychy – osiedle „K” – parkingi przy ul. Konfederatów Barskich 1-3, 2-8, 5-15
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Prawo wieczystego użytkowania gruntów
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	**2007 - 2011**
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	**Budynki przy ulicach:** — **Rok/ Koszt w PLN** Kopernika 60, Honoraty 59-65 (I etap) — **2007** — 280 000,00 Konfederatów Barskich 5-15, Honoraty 59-65 (II etap) — **2008** — 360 000,00 Kopernika 34-36, Żwakowska 7-11 — **2009** — 360 000,00 Honoraty 41-45, Konfederatów Barskich 1-3 — **2010** — 400 000,00 Konfederatów Barskich 2-8 — **2011** — 180 000,00 **Razem 1 580 000,00**
7.	**Źródła finansowania projektu**	środki własne Spółdzielni, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	W oparciu o ceny rynkowe i podobne realizacje
9.	**Opis zadania/projektu**	Wykonanie nowych parkingów o nawierzchni z kostki betonowej wraz z drogami dojazdowymi o następujących parametrach technicznych: - powierzchnia zabudowy ok. 9 500 m^2, - ilość miejsc parkingowych ok. 250 szt.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Realizacja zadania w znaczący sposób poprawi warunki korzystania z nieruchomości oraz dostęp do lokali użytkowych zlokalizowanych w budynkach poprzez zwiększenie ilości miejsc parkingowych i udrożnienie ciągów komunikacyjnych.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po sporządzeniu opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 15

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa „OSKARD" Tychy, ul. H. Dąbrowskiego 39 tel.: (032) 32-32-100 do 04 fax: (32) 227-84-01 e-mail: oskard@oskard.tychy.pl**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Przebudowa pawilonu wolnostojącego przy ul. Uczniowskiej 7, w którym zlokalizowana jest placówka kulturalno-oświatowa oraz lokale usługowo-handlowe wraz z zagospodarowaniem przyległego do pawilonu terenu rekreacyjnego oraz boiska wielofunkcyjnego na osiedlu „Urszula" w Tychach**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Strona południowa miasta Tychy, osiedle mieszkaniowe „Urszula" ul. Uczniowska 7 / ul. Dmowskiego 31-33. Pawilon - nieruchomość wolnostojąca, służąca prowadzeniu przez Spółdzielnię działalności gospodarczej i kulturalno-oświatowej.
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2075 roku, Budynek – własność TSM „OSKARD"
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	**2007 - 2008** dokumentacja projektowa, studium wykonalności, **2008 - 2010** realizacja
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	**2007 - 2008** 300 000,00 zł, **2008 - 2010** 5 500 000,00 zł, **Całkowity koszt: 5 800 000,00 zł**
7.	**Źródła finansowania projektu**	Fundusze strukturalne (EFRR), Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	- Biuletyn cen robót budowlano-inwestycyjnych, wydawnictwo „Promocja" – ośrodek wdrożeń ekonomiczno organizacyjnych budownictwa, SEKOCENBUD poziom cen II półrocze 2004 roku, - Wyceny indywidualne, - Przy aktualizacji III/2007 r. przyjęto 10 % wzrost cen materiałów i robocizny.
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres projektu obejmuje następujące działania: 1. Przebudowę i remont pawilonu na osiedlu „Urszula", 2. Zagospodarowanie terenów przyległych do pawilonu oraz boiska wielofunkcyjnego na osiedlu „Urszula". Przebudowa pawilonu będzie polegała na zabudowaniu pustych przestrzeni parteru i piętra, a następnie zagospodarowaniu ich na cele kulturalno-oświatowe oraz usługowo-handlowe. W ramach przebudowy placówka kulturalno-oświatowa znajdująca się obecnie na parterze zostanie „przeniesiona" na piętro pawilonu. Nowo zabudowaną część parteru planuje się przeznaczyć na lokale użytkowe oraz komunikację (pasaż). Pomieszczenia, w których obecnie znajduje się placówka kulturalno-oświatowa zostaną powiększone poprzez zabudowanie wolnych przestrzeni parteru i przeznaczone na lokale użytkowe. W ramach przebudowy piętra zostaną zaadaptowane istniejące oraz utworzone dodatkowe pomieszczenia na cele kulturalno-oświatowo-wychowawcze, co spowoduje zwiększenie powierzchni placówki kulturalno-oświatowej do ok. 600 m^2. W nowych pomieszczeniach placówki powstanie m.in. salka konferencyjno-wykładowa, sala „fittnes", siłownia, kawiarenka internetowa. Ponadto remont pawilonu będzie obejmował: wymianę instalacji c.o., wymianę ślusarki okiennej i drzwiowej, remont i docieplenie elewacji, remont pokrycia dachowego, wykonanie obudowy zewnętrznych klatek schodowych i galerii oraz roboty wykończeniowe w nowych pomieszczeniach placówki kulturalno-oświatowej i lokali użytkowych. W ramach projektu w pawilonie zostanie zamontowany dźwig dla osób niepełnosprawnych. W ramach zagospodarowania terenu zewnętrznego zostanie wykonany podjazd dla osób niepełnosprawnych do biblioteki zlokalizowanej na parterze budynku

		mieszkalnego przy ul. Dmowskiego 31-33, zostaną rozbudowane (ok. 20 miejsc) parkingi oraz wyremontowane chodniki. Przewidziana jest również budowa nowych chodników i oświetlenia zewnętrznego. Na terenie od strony wschodniej pawilonu zostanie wybudowana scena do imprez plenerowych, zostaną ustawione tablice betonowe dla grafitti, logo osiedla- rzeźba w kształcie litery „U" z zegarem. Na terenie od strony południowej pawilonu zostanie przebudowane boisko wielofunkcyjne z wykonaniem nawierzchni tartanowej oraz nowej widowni.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	***CEL GENERALNY*** – przywrócenie ładu przestrzeni publicznej i podnoszenie wartości substytucji miejskiej oraz przywracanie jej funkcji gospodarczych, edukacyjnych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych. ***CELE SZCZEGÓŁOWE:*** ✓ stworzenie (powiększenie) ogólnodostępnej placówki o charakterze kulturalno-oświatowo-wychowawczym, ✓ animacja życia kulturalnego na rewitalizowanym obszarze na bazie powstałej (rozbudowanej) infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej, ✓ poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej rewitalizowanego terenu, ✓ stworzenie punktu dostępu do Internetu (przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu), ✓ stworzenie dodatkowych lokali usługowo-handlowych, ✓ wzrost zatrudnienia. Wyboru obszaru, który ma zostać poddany rewitalizacji dokonano na podstawie analizy zagrożeń, problemów społecznych, gospodarczych występujących na terenie tyskich osiedli. Bezpieczeństwo, na tyskich osiedlach ulega ciągłemu pogorszeniu. Bardzo istotnym elementem wpływającym na rosnącą ilość przestępstw jest sytuacja społeczno-ekonomiczna. Zubożenie społeczeństwa oraz bezrobocie to czynniki sprzyjające występowaniu patologii społecznych i wzrastającej przestępczości. Stopień patologii społecznych i stan bezpieczeństwa są zróżnicowane na poszczególnych osiedlach jednak wszędzie zjawiska te wymagają podejmowania działań zmierzających do ich ograniczenia. Osiedle „Urszula" to osiedle zamieszkiwane głównie przez rodziny, których członkowie wcześniej znajdowali zatrudnienie w kopalniach czy byłym FSM. Zachodzące zmiany gospodarcze powodowały pogorszenie sytuacji na rynku pracy oraz wzrost bezrobocia i ubóstwa. Na terenie tym 11,1% gospodarstw domowych korzysta z dodatku mieszkaniowego z Urzędu Miasta. Ponadto zamieszkują tam rodziny wspierane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Świadczenia MOPS-u to zarówno zasiłki celowe, okresowe jak i zasiłki oddłużeniowe, czyli pomoc w zakresie przeciwdziałania groźbie eksmisji. Zubożenie społeczeństwa jest jedną z głównych przyczyn zalegania z opłatami czynszowymi. Na wskazanym do rewitalizacji obszarze 6,1% mieszkań zalega z opłatami czynszowymi ponad 3 miesiące, a całkowite zadłużenie czynszowe wynosi 109% miesięcznych naliczeń. Pogarszające się warunki życia wielu rodzin i bezrobocie powodują pogłębianie się patologii społecznych i zagrożenie wzrostem przestępczości. Teren tego osiedla należy do tzw. „pierwszej strefy zagrożenia" i występują na nim zjawiska patologiczne takie jak alkoholizm, narkomania (mieszkańcy korzystający z pomocy Ośrodka „Trzeźwość Życia"), przemoc w rodzinie. Niepokojąco wzrasta ilość dewastacji, aktów wandalizmu oraz drobnej przestępczości, co powodowane jest m.in. obecnością niepracującej młodzieży. Zagrożenie stanowi zarówno młodzież bezrobotna jak i szkolna, która często nie potrafi lub nie ma możliwości zorganizowania sobie czasu wolnego. Istniejąca obecnie placówka kulturalno-oświatowa (Klub Osiedlowy „Uszatek") posiada zbyt małą bazę, aby w pełni zaspokoić kulturalne oczekiwania mieszkańców oraz aby w wystarczającym zakresie zorganizować czas wolny dzieciom i młodzieży. Stworzenie na tym terenie większej placówki o charakterze kulturalno-oświatowo-wychowawczym przyczyni się do ożywienia życia społecznego i kulturalnego, zwiększenia ilości organizowanych zajęć i imprez oraz do wzrostu zatrudnienia. Na zwiększenie ilości imprez kulturalnych oraz zajęć dla dzieci i młodzieży bezpośredni wpływ będzie miało także zagospodarowanie terenów na rewitalizowanym obszarze (teren przyległy do pawilonu). Przeznaczenie pomieszczeń po Klubie Osiedlowym na lokale użytkowe oraz utworzenie dodatkowych lokali w zabudowanych przestrzeniach parteru przyczyni

		się do rozwoju działalności gospodarczej i zatrudnienia. Remont tych pomieszczeń i całego pawilonu zwiększy atrakcyjność budynku i zainteresowanie lokalami nowych użytkowników. Kawiarenki internetowe, które powstaną w nowej placówce kulturalno-oświatowej przyczynią się do upowszechnienia dostępu do Internetu, a tym samym do rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Dużym problemem społecznym jest także wykluczenie osób niepełnosprawnych z życia społecznego, co bardzo często spowodowane jest barierami architektonicznymi. Montaż windy w przebudowywanym pawilonie spowoduje, że projektowana placówka kulturalno-oświatowa jak i lokale użytkowe znajdujące się na piętrze pawilonu staną się dostępne dla osób niepełnosprawnych.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**a) Produkty:** Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej - **1 szt.,** Powierzchnia budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej - **2200 m^2,** Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym ok. - **2000 m^2,** Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej - **600 m^2**, **b) Rezultaty:** Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - **13 szt./rok,** Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej - **10000 osób,** Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektu - **2 szt.,** Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana - **1800 m^2,** Liczba nowych punktów usługowych na terenach rewitalizowanych **- 3 szt.**

KARTA PROJEKTU NR 16

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa „OSKARD" Tychy, ul. H. Dąbrowskiego 39 tel.: (032) 32-32-100 do 04 fax: (32) 227-84-01 e-mail: oskard@oskard.tychy.pl**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**„URSZULA" bez azbestu – zastępowanie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Strona południowa miasta Tychy, osiedla mieszkaniowe „Urszula". Budynki wielorodzinne mieszkalne przy: ul. Ujejskiego 22-28, ul. Ujejskiego 8-14, ul. Dmowskiego 45-51/ul. Ujejskiego 11, ul. Ustronna 14-18, ul. Ustronna 20-26, ul. Ustronna 28-34/ul. Uczniowska 42-50, ul. Uczniowska 26-30, ul. Uczniowska 32-38, ul. Uczniowska 6-22, ul. Dmowskiego 31-33 ul. Uczniowska 9-29
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2075 roku, Budynki – własność TSM „OSKARD"
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	**2008 - 2013**
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	**2008** 1 371 400,00 zł, **2009** 1 039 800,00 zł, **2010** 1 289 800,00 zł, **2011** 971 800,00 zł, **2012** 1 343 920,00 zł, **2013** 1 039 600,00 zł, **Całkowity koszt: 7 056 320,00 zł**
7.	**Źródła finansowania projektu**	Fundusze strukturalne (EFRR), Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	- Biuletyn cen robót budowlano-inwestycyjnych, wydawnictwo „Promocja" – ośrodek wdrożeń ekonomiczno organizacyjnych budownictwa, SEKOCENBUD poziom cen IV kwartał 2006 roku. - Wyceny indywidualne.
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres projektu obejmuje następujące działania: I. W budynkach: - ul. Uczniowska 9-29 - ul. Ujejskiego 22-28, - ul. Ujejskiego 8-14, - ul. Dmowskiego 45-51/ul. Ujejskiego 11, - ul. Ustronna 14-18, - ul. Ustronna 20-26, - ul. Ustronna 28-34/Uczniowska 42-50, - ul. Uczniowska 26-30, - ul. Uczniowska 32-38, - ul. Uczniowska 6-22, Zakres rzeczowy: 1) demontaż płyt azbestowo-cementowych elewacyjnych, 2) utylizacja zdemontowanych płyt, 3) demontaż rusztu drewnianego,

		4) utylizacja zdemontowanego rusztu, 5) demontaż wełny mineralnej, 6) utylizacja zdemontowanej wełny mineralnej, 7) wykonanie docieplenia budynków metodą „lekką-mokrą”, II. W budynkach: - ul. Dmowskiego 45-51/ul. Ujejskiego 11, - ul. Uczniowska 32-38, - ul. Uczniowska 6-22, Zakres rzeczowy: 1) demontaż płyt azbestowo-cementowych obudowy szybów dźwigowych, 2) utylizacja zdemontowanych płyt, 3) naprawa konstrukcji stalowej, 4) montaż płyt HPL, III. W budynku - ul. Dmowskiego 31-33: 1) demontaż azbestowych rur zsypowych, 2) utylizacja zdemontowanych rur zsypowych, 3) zaślepienie otworów po demontażu rur zsypowych.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	***CEL GENERALNY*** – przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych oraz przywracanie ładu przestrzeni publicznej i podnoszenie wartości substancji miejskiej. ***CELE SZCZEGÓŁOWE*** – ✓ Likwidacja azbestowych elementów budynków, ✓ Poprawa stanu technicznego budynków oraz warunków zamieszkiwania, ✓ Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców, ✓ Zwiększenie estetyki przestrzeni miejskiej (rewitalizowanego obszaru), ✓ Ochrona środowiska. Osiedle „Urszula” jest jednym z „młodszych” tyskich osiedli, bo wybudowane zostało w latach 80-tych XX wieku, ale i ono wymaga rewitalizacji. Osiedle to zostało już wskazane do rewitalizacji jako Obszar IV Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy. Osiedle „Urszula” to osiedle zamieszkiwane głównie przez rodziny, których członkowie wcześniej znajdowali zatrudnienie w kopalniach czy byłym FSM. Zachodzące zmiany gospodarcze spowodowały pogorszenie się sytuacji na rynku pracy, a tym samym warunków życia wielu rodzin. Powody trudnej sytuacji życiowej występujące na tym obszarze to przede wszystkim bezrobocie, niskie dochody, długotrwała choroba, rodziny niepełne oraz niepełnosprawność. Pogarszające się warunki życia wielu rodzin i bezrobocie powodują pogłębianie się patologii społecznych i zagrożenie wzrostem przestępczości. Dochodzi do dewastacji klatek i piwnic budynków oraz aktów wandalizmu. Poza problemami społecznymi na osiedlu „U” występują również problemy w zakresie mieszkalnictwa: – duża koncentracja blokowisk, - utrzymywanie się negatywnych nastrojów społecznych – poczucie zagrożenia związane z zamieszkiwaniem w blokowiskach, - postępująca dekapitalizacja miejskich zasobów mieszkaniowych. Rozwiązywanie problemów społecznych należy połączyć z działaniami inwestycyjnymi zmierzającymi do poprawy stanu technicznego budynków na rewitalizowanych obszarach. Jednym z działań, jakie niezwłocznie należy podjąć to zastępowanie azbestowych elementów budynków materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka. Elementy z azbestu zastosowane w tych budynkach, a zwłaszcza te, które narażone są bezpośrednio na uszkodzenia to jest płyty obudowy szybów dźwigów, płyty elewacyjne, stanowią bardzo duże zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i środowiska, ponieważ z uszkodzonych powłok wydostaje się pył azbestowy. Rozwiązania, tymczasowe takie jak malowanie płyt i naprawa uszkodzeń należy zastępować całkowitą likwidacją elementów azbestowych w sposób nie zagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczeniu środowiska.

		Wykonane prace spowodują poprawę stanu technicznego i estetyki tkanki mieszkaniowej i warunków zamieszkiwania. Rewitalizacja osiedla przyczyni się do poprawy jakości i warunków życia mieszkańców i pozwoli przywrócić ład przestrzenny. Zastępowanie azbestowych elementów budynków materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka to nie jedyny projekt, który będzie realizowany na tym terenie. W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Tychy został umieszczony projekt przebudowy pawilonu wolnostojącego przy ul. Uczniowskiej, który przyczyni się do ożywienia społeczno – gospodarczego tego obszaru. Połączenie działań technicznych z rozwojem gospodarczym i społecznym zapobiegnie pogłębianiu się procesów marginalizacji obszarów dotkniętych problemami społecznymi zapewni warunki dla zrównoważonego rozwoju obszaru problemowego, jakim jest osiedle „Urszula".
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**a) Produkty** Liczba budynków z których usunięty został azbest - **11 szt.,** Powierzchnia budynków z których został usunięty azbest - **55 984 m^2,** **b) Rezultaty** Liczba osób mieszkających w budynkach poddanych renowacji - **3 391osób.**

KARTA PROJEKTU NR 17

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa „ZUZANNA” ul. Zgrzebnioka 35a 43-100 Tychy tel/fax 219 65 12**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Wymiana okien wystawowych i drzwi wejściowych do lokali użytkowych, znajdujących się w budynkach mieszkalnych (osiedle „Z”)**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	os. Z w następujących budynkach mieszkalnych: - ul. Zgrzebnioka 20-18, 22-24, 29, 31-35, - ul. Zaręby 1-7, 19-25, 26,32,29-35, 37, - ul. Zapolskiej 59-65, - ul. Zelwerowicza 26-28, - ul. Sikorskiego 147-149,153-155
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Wieczyste użytkowanie
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2007-2013
6.	**Szacunkowy koszt Zadania/projektu**	2 532 287 zł brutto w tym: 2007 rok - 320 543 zł, 2008 rok - 352 597 zł, 2009 rok - 352 597 zł, 2010 rok - 368 624 zł, 2011 rok - 368 624 zł, 2012 rok - 384 651 zł, 2013 rok - 384 651 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	W oparciu o ceny rynkowe
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres rzeczowy: - powierzchnia okien i drzwi do wymiany - około 1208 m^2. - wymiana okien wystawowych (witryn) i drzwi wejściowych do lokali użytkowych, znajdujących się w budynkach mieszkalnych (14 bud.) (okna aluminiowe o profilu „IMPERIAL” (z przekładką termiczną), szyba zespolona K-1,1, kolor RAL dowolny).
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Zrealizowane zadanie: - przyczyni się w znacznym stopniu do oszczędności energii cieplnej, - poprawi estetykę budynków, - wpłynie na atrakcyjność istniejących lokali usługowo – handlowych, - zwiększy zainteresowanie wynajmujących istniejącymi lokalami, - spowoduje ekonomiczne wykorzystanie wolnych powierzchni lokalowych. Realizacja powyższych zadań daje możliwość na dodatkowe miejsca pracy w nowo powstałych zakładach usługowych i lokalach handlowych.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	Liczba budynków poddanych termorenowacji - 14 budynków, Powierzchnia budynków poddana termorenowacji - 1208 m^2.

KARTA PROJEKTU NR 18

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Urząd Miasta Tychy Al. Niepodległości 49 43-100 Tychy**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Rewitalizacja Placu Baczyńskiego**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Plac Baczyńskiego – osiedle „B”
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Miasto Tychy, Wspólnoty mieszkaniowe
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2007-2013
6.	**Szacunkowy koszt projektu**	- zagospodarowanie placu – 5 254 579 zł, - rewitalizacja budynków – 7 000 000 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Środki budżetu miasta, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
8.	**Opis zadania/projektu**	Planowaną inwestycję można podzielić na dwa etapy. **I etap** obejmuje modernizację czworobocznego placu śródmiejskiego o wymiarach 57 – 65 m x 170 – 190 m i powierzchni około 11 000 m^2 (1,1 ha). Wzdłuż zachodniej pierzei placu przebiega ul. Bocheńskiego, pierzei wschodniej – ul. Biblioteczna, a pierzei południowej – ul. Batorego, przy czym wszystkie ulice mają swoją kontynuację poza obrębem placu. W parterach czterokondygnacyjnych budynków, otaczających plac mieszczą się punkty usługowe o charakterze centrotwórczym, w szczególności: galeria sztuki, księgarnia, restauracja, kino studyjne i sklepy. Niszczejąca nawierzchnia placu jest w większości utwardzona i wyłożona płytkami chodnikowymi, kostką betonową, trylinką i klinkierem drogowym, a 12–metrowej szerokości chodnik, wzdłuż południowej pierzei dodatkowo asfaltem. Motyw kompozycyjny stanowią sześciokątne pola, których część zamieniono na klomby. We wschodniej części placu znajduje się otoczony kamiennym murkiem zadrzewiony, lecz zaniedbany zieleniec o powierzchni około 500 m^2. Drzewa rosną również na placu w szpalerze wzdłuż ul. Batorego oraz w innych, przypadkowych miejscach. Plac oświetlony jest trzema rzędami latarń dwu – i trzykloszowymi: wzdłuż pierzei południowej i północnej oraz środka placu. Etap I przewiduje kompleksową rewitalizację zdegradowanych i nieatrakcyjnych elementów przestrzeni placu, w tym głównie istniejącej nawierzchni. Podziały nowej, barwnej posadzki nawiązują do rytmu ryzalitów fasady pod wieżyczkami – świetlikami południowej pierzei. Geometryczną kratę nawierzchni będzie przenikać miękka ścieżka ułożona z czerwonego klinkieru, wijąca się po przekątnej placu, będącej najczęściej używanym kierunkiem przepływu pieszych. Na styku placu i chodników z jezdnią i parkingami przewidziano ułożenie krawężnika granitowego, lokalnie obniżonego na przejściach dla pieszych i wjazdach parkingowych. W zakresie zieleni zaprojektowano trzy prostokątne klomby wzdłuż pierzei północnej placu, powtarzając już istniejące po przeciwnej stronie placu i nasadzenie na nich szpalerów drzew (lipy) – po 4 w każdym. Ponadto powiększono również skwer po wschodniej stronie placu, na skraju którego ujęto również szpalery drzew (po 5 sztuk), domykając tym sposobem przestrzeń placu od strony południowo – wschodniej. Planuje się także zmianę lokalizacji istniejących latarni poprzez ustawienie w dwa rzędy równolegle do północnej i południowej pierzei. W efekcie uwolniony zostanie środek placu uzyskując równą i wolną przestrzeń dla przeprowadzania imprez plenerowych. Dopełniając tą przestrzeń, zaprojektowano przed istniejącym kamiennym murkiem, okalającym skwer we wschodniej części placu ażurową ścianę kurtynową, w formie wolnostojących arkad, przewiązanych drewnianą

		pergolą i obłożonych ciętymi płytami piaskowca. Zielonym akcentem pomiędzy arkadami ściany mają być pnącza winobluszczu. Uwzględniono również możliwości montowania ogródków letnich i estrady, której tłem będzie wspomniana ażurowa ściana, poprzez zaprojektowanie urządzeń technicznych, zasilających w energię elektryczną, wodę i odprowadzanie ścieków. Przewiduje się, że urządzenia te będą schowane pod powierzchnią placu a dopasowanie do estetyki nawierzchni uzyska się poprzez odpowiednie zabrukowanie ich wnęk. Rekreacyjny i reprezentacyjny charakter placu zapewnią również inne nowatorskie elementy małej architektury. Na przecięciu osi placu i podcienia Kina Studyjnego „Andromeda", zlokalizowanego w parterze pierzei północnej placu, zaprojektowano ośmioboczną fontannę, nawiązującą geometrią do wieżyczek – świetlików na dachu budynku przy placu. Przewiduje się, że woda będzie tryskać efektowną dyszą w kształcie dmuchawca oraz szesnastu koncentrycznie zamocowanych szampanówek. Po zmroku efekt wodnej kipieli wzbogacać będzie barwna iluminacja reflektorami, zabudowanymi w dnie fontanny, wyłożonym polerowanym, czerwonym granitem. Atrakcję placu stanowić będzie również projektowany pomnik, który służyć ma zaakcentowaniu osi kompozycyjnych i widokowych placu, a tym samym przyczynić się do uatrakcyjnienia jego przestrzeni. Uzupełnieniem zastosowanych elementów małej architektury będą: stojaki na rowery i ławki, zlokalizowane przed klombami i zwrócone w stronę wnętrza placu. Całość dopełni pozostałe oświetlenie w postaci reflektorów, zatopionych w posadzce placu, podświetlających arkady ażurowej ściany (11 sztuk) i pomnika (4 sztuki). **II etap** obejmuje termomodernizację fasad budynków wokół placu zrealizowanych w latach 50-tych XX wieku w technologii tradycyjnej o wysokości trzech oraz czterech kondygnacji i zwieńczonych dachami skośnymi, krytymi dachówką. W „Koncepcji urbanistyczno-architektonicznej modernizacji Placu Krzysztofa Baczyńskiego w Tychach" przewidziano wymianę okien na okna jednoramowe drewniane lub z PVC o podziałach w większości mieszkań na cztery równe pola. Przeszklenie witryn – w miarę możliwości – jedną taflą lub z odcięciem półkola w przypadku witryn przesklepionych łukowo (z uwagi na trwałość zaleca się zastosowanie profili PVC lub z aluminium). Nową stolarkę przyjęto w kolorze naturalnego drewna lub w kolorze dostosowany do koloru fasady. Ocieplenie budynków usytuowanych wokół placu zaleca się wykonać styropianem lub wełną mineralną fasadową z wykończeniem tynkiem mineralnym, krzemianowym lub silikatowy, w ciepłych pastelowych odcieniach żółci i beżów. Okazałym, wymagającym przywrócenia dawnej efektywności elementem placu, identyfikującym to miejsce jest fasada, zamykająca plac od strony południowej tj. 130–metrowej długości budynek z pięcioma ryzalitami zwieńczonymi tympanonami, a wyżej ponad dachami, ośmiobocznymi wieżyczkami – świetlikami. Parter budynku z wieżyczkami proponuje się obłożyć żółtym piaskowcem. Charakterystyczne wieżyczki należy wyremontować oraz ocieplić. Stalowe okna wieżyczek należy wymienić na aluminiowe lub PVC w naturalnym kolorze blachy. Od wewnątrz wieżyczki będą podświetlane żółtym światłem.
9.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Plac Krzysztofa Baczyńskiego od chwili swego powstania jest jedną z najlepszych miejskich przestrzeni, usytuowaną w dzielnicy Stare Tychy, która stanowi najstarszą część miasta. Obszar ten w odróżnieniu od pozostałej części miasta ma charakter małomiasteczkowy z wyodrębnionym rynkiem. Z uwagi na zintensyfikowany rozwój obszaru śródmiejskiego tzw. Nowych Tychów dzielnica znalazła się poza głównymi działaniami, tworzącymi warunki dla zrównoważonego rozwoju. Jednak korzystna lokalizacja placu w ogólnym planie miasta i powiązanie osią z Rynkiem na Starych Tychach powodują, że miejsce to może pełnić funkcję „śródmieścia zastępczego". Aktualny stan techniczny placu sprzyja marginalizacji zachowań mieszkańców dzielnicy, w szczególności patologii alkoholowej, dlatego konieczne jest podjęcie działań zmierzających do rewitalizacji

		przedmiotowego terenu. Rewitalizacja istniejącego Placu Krzysztofa Baczyńskiego oraz budynków zlokalizowanych wokół zakłada przywrócenie utraconych oraz nadanie nowych wartości przestrzennych, funkcjonalnych i społecznych. Realizacja przedsięwzięcia pozwoli wykreować wielofunkcyjną, nowoczesną przestrzeń, stanowiącą atrakcyjne miejsce spotkań i organizacji życia publicznego. Dzielnica Stare Tychy, w której usytuowany jest plac, jako charakterystyczna wizytówka miasta wymaga gruntownej odnowy zdegradowanej struktury. Zmiana funkcji tej części miasta pozwoli na przywrócenie jej roli integracyjnego centrum kulturalnego. Ponadto, rewitalizacja Placu Baczyńskiego w Tychach pozwoli dopełnić występujące na tym obszarze atrakcje turystyczne, związane z dziedzictwem historycznym miasta i regionu, w szczególności: • organizowane przez Muzeum Miejskie w Tychach wystawy historyczne i wycieczki edukacyjne, w tym „Wokół starego rynku", obejmującą historyczne zabytki dzielnicy Stare Tychy, • organizowane przez pierwsze w Polsce Tyskie Muzeum Browarnictwa zwiedzanie Browaru Książęcego, • działania kulturalne Teatru Małego w Tychach, Teatru „Belfegor" i Amatorskiego Teatru Ruchu i Pantomimy „Migreska", • organizowane przez miejską Galerię „Obok" wystawy i imprezy cykliczne, • działalność kulturalna Kina Studyjnego „Andromeda", który w ramach działań własnych organizuje m.in. filmowe pokazy plenerowe na Placu Baczyńskiego i prowadzi projekt edukacyjny związany z kulturą medialną i filmową, • wystawy organizowane przez Galerię „Miriam", zlokalizowaną w parterze pierzei południowej Placu Baczyńskiego.
10.	**Wskaźniki monitorowania** **a) produkty,** **b) rezultaty**	***Planowane produkty:*** – liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej, – powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej, – liczba budynków poddanych renowacji, – powierzchnia budynków poddanych renowacji, – powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji, – powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej, ***Planowane rezultaty:*** – liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym, – liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki, – liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami, – liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej.

KARTA PROJEKTU NR 19

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa „ZUZANNA” ul. Zgrzebnioka 35a 43-100 Tychy tel/fax 219 65 12**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Wymiana nawierzchni istniejących chodników (osiedle „Z”)**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Tychy os. Z, chodniki przy ulicach: Zgrzebnioka, Zaręby, Zelwerowicza, Żółkiewskiego, Zapolskiej, Sikorskiego
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Wieczyste użytkowanie
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2007-2013
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	4 372 361 zł brutto, w tym: 2007 rok - 556 280 zł, 2008 rok - 589 657 zł, 2009 rok - 611 908 zł, 2010 rok - 639 722 zł, 2011 rok - 639 722 zł, 2012 rok - 667 536 zł, 2013 rok - 667 536 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	W oparciu o ceny rynkowe
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres rzeczowy: - wymiana nawierzchni chodnika, - powierzchnia do wymiany - 27814 m^2, - nowa nawierzchnia chodnika z kostki brukowej gr.6 cm na podbudowie piaskowo-cementowej wraz z obrzeżami.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Zrealizowany projekt poprawi warunki komunikacji pieszej mieszkańców i wpłynie korzystnie na estetykę osiedla oraz otoczenia. Realizacja zadania zapewni zatrudnienie przez okres 7 lat firmom budowlanym.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	Zmodernizowany obiekt infrastruktury drogowej - 27814 m^2

KARTA PROJEKTU NR 20

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Spółdzielnia Mieszkaniowa „Ryneczek” Plac Filipa Nowary 10 43-100 Tychy**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Zagospodarowanie przestrzenne terenu Spółdzielni Mieszkaniowej „Ryneczek”**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu (dzielnica, ulica, inna charakterystyka miejsca)**	Tychy, Paprocany, Plac Filipa Nowary – ryneczek osiedla (centrum handlowo-usługowe, kościół i przedszkole)
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Użytkowanie wieczyste
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2007 rok
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	ok. 400 000,00 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Operaty szacunkowe
9.	**Opis zadania/projektu**	W ramach zagospodarowania przestrzennego planuje się prace związane z małą architekturą, w tym dokończenie skwerów, chodników, oświetlenie terenu oraz budowę placu zabaw dla dzieci. W ramach prac remontowych zastanie odnowiona fasada oraz pomalowane dachy budynków.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Wymienione prace mają na celu poprawę estetyki i funkcjonalności osiedla, poprawę bezpieczeństwa mieszkańców oraz przeciwdziałanie degradacji technicznej infrastruktury i budynków.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po sporządzeniu opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 21

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Spółdzielnia Mieszkaniowa „Weronika” ul. Witosa 38 43-100 Tychy tel. (032) 218 60 99 fax (032) 328 65 12**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Budowa placu zabaw na osiedlu „W”**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Tychy osiedle „W”, w pobliżu traktu spacerowego znajdującego się przy lesie pomiędzy ul. Sikorskiego a ul. Armii Krajowej w kierunku Jeziora Paprocańskiego.
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Własnosć gruntu: Gmina Miasta Tychy, wieczysty użytkownik – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Weronika” w Tychach, działka nr 2249/37
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2010r.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	120 000,00 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	W oparciu o ofertę dostawcy.
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres zadania obejmuje: 1) wykonanie projektu wraz z aktualizacją mapy do celów projektowych, 2) przygotowanie terenu dla zamontowania urządzeń (korytowanie, podbudowa, warstwa 15 cm drobnego żwiru), 3) wykonanie elementów wraz z montażem.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Zrealizowany projekt: - uatrakcyjni trakt spacerowy w kierunku Jeziora Paprocańskiego, z którego korzystają mieszkańcy Tychów, - uzupełni skromne osiedlowe urządzenia zabawowe, - zapewni możliwość lepszego spędzania wolnego czasu dzieci, - wpłynie na zwiększenie atrakcyjności znajdujących się w pobliżu lokali usługowo-handlowych, - wpłynie pozytywnie na estetykę i funkcjonalność osiedla i otoczenia, - zwiększy atrakcyjność terenów należących do Gminy Tychy.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po sporządzeniu opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 22

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Spółdzielnia Mieszkaniowa „Weronika” ul. Witosa 38 43-100 Tychy tel. (032) 218 60 99 fax (032) 328 65 12**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Pole do minigolfa – osiedle „W”**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Tychy osiedla „W”, rejon pomiędzy budynkiem przy ul. Hutniczej 37-43 a budynkami przy ul. Dymarek 36, 38 – przy traktach spacerowych i ciągach komunikacyjnych (ul. Sikorskiego), prowadzących do Jeziora Paprocańskiego
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Własnosć gruntu: Gmina Miasta Tychy, wieczysty użytkownik – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Weronika” w Tychach, działka nr 2230/37
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2009r.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	37 000,00 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	W oparciu o ofertę dostawcy.
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres rzeczowy: 6 torów do minigolfa, wykonanych z betonu wraz z zagospodarowaniem terenu wokół torów. Długość każdego toru to ok. 6 m. Plac do minigolfa będzie zajmował ok. 200-300 m^2. Zakres zadania obejmuje: 1) projekt usytuowania torów w nawiązaniu do terenu, 2) wykonanie elementów, 3) transport elementów, 4) montaż elementów, 5) infrastrukturę towarzyszącą (ławki, przygotowanie podłoża pod i wokół torów, regulamin korzystania, piłeczki i kije do gry).
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Zrealizowany projekt: - uzupełni osiedlowe urządzenia zabawowe o elementy dla dzieci starszych i młodzieży, a także dorosłych, - zapewni możliwość lepszego spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych, - wpłynie na zwiększenie atrakcyjności znajdujących się w pobliżu lokali usługowo-handlowych, - wpłynie na estetykę i funkcjonalność osiedla oraz otoczenia, - zwiększy atrakcyjność traktów spacerowych i ciągów komunikacyjnych, prowadzących przez osiedle „W” oraz w kierunku Ośrodka Wypoczynkowego przy Jeziorze Paprocańskim.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po sporządzeniu opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 23

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Spółdzielnia Mieszkaniowa „Weronika” ul. Witosa 38 43-100 Tychy tel. (032) 218 60 99 fax (032) 328 65 12**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Budowa ścieżki zdrowia na osiedlu „W”**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Tychy osiedle „W”, wzdłuż traktu spacerowego znajdującego się pomiędzy ul. Sikorskiego a ul. Armii Krajowej w kierunku Jeziora Paprocańskiego, pomiędzy lasem, a osiedlowymi placami zabaw w pobliżu budynków przy ul. Wieniawskiego 52, 54, 56-60
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Własność gruntu: Gmina Miasta Tychy, działka nr 1688/37
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2008r.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	28 000,00 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	W oparciu o ofertę dostawcy.
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres zadania obejmuje: 1) montaż 11 urządzeń do ćwiczeń, 2) montaż tablicy informacyjnej z opisem ćwiczeń, 3) transport elementów, 4) montaż urządzeń.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Zrealizowany projekt: - uatrakcyjni trakt spacerowy w kierunku Jeziora Paprocańskiego, z którego korzystają mieszkańcy Tychów, - uzupełni osiedlowe urządzenia zabawowowe o elementy dla dzieci starszych i młodzieży, - zapewni możliwość lepszego spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych, - wpłynie na zwiększenie atrakcyjności znajdujących się w pobliżu lokali usługowo-handlowych, - wpłynie pozytywnie na estetykę i funkcjonalność osiedla i otoczenia, - zwiększy atrakcyjność terenów należących do miasta.

Wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone po sporządzeniu opracowań projektowych

KARTA PROJEKTU NR 24

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Spółdzielnia Mieszkaniowa „Weronika” ul. Witosa 38 43-100 Tychy tel. (032) 218 60 99 fax (032) 328 65 12**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Przebudowa chodników, schodów terenowych i murków oporowych przy pawilonie handlowym „EDEN”**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Tychy osiedle „W”, ul. Armii Krajowej 105, działka o numerze 2231/37. Pawilon handlowy „EDEN” – budynek wolnostojący, służący prowadzeniu przez Spółdzielnię działalności gospodarczej i kulturalno-oświatowej.
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Własność gruntu: Gmina Miasta Tychy – wieczysty użytkownim – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Weronika” w Tychach, Własność budynku – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Weronika” w Tychach
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2008r. – przetarg na wykonanie projektu przebudowy i wykonanie projektu, 2009r. – przetarg na roboty budowlane i wykonanie przebudowy.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	2008r. – 5 000 zł, 2009r. – 180 000 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Biuletyn cen robót budowlanych „Sekocenbud” II półrocze 2006r., wycena własna.
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres zadania obejmuje: 1) wykonanie projektu przebudowy, 2) usunięcie starych chodników wykonanych z płytek betonowych 50x50x5 cm, 3) wyburzenie starych żelbetowych schodów terenowych i murków oporowych, 4) wykonanie nowych schodów terenowych i murków oporowych, 5) wykonanie nowych chodników z kostki brukowej betonowej grubości 6 cm, 6) przebudowa podjazdu dla osób niepełnosprawnych z dostosowaniem do obowiązujących przepisów o warunkach technicznych, 7) umocnienie skarp betonowymi elementami ażurowymi (płytotrawy), 8) przywrócenie zieleni do stanu sprzed remontu (posianie trawy, posadzenie krzewów). Układ sytuacyjno-wysokościowy zostanie dostosowany do istniejących rzędnych. Powierzchnia chodnika do przebudowy – ok. 700 m^2.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Zrealizowany projekt: - wpłynie na atrakcyjność otoczenia istniejących lokali handlowo-usługowych, - zwiększy zainteresowanie wynajmujących istniejącymi lokalami dotychczas niewykorzystanymi, a w rezultacie na wzrost zatrudnienia, - poprawi sposób korzystania osób niepełnosprawnych z podjazdu do znajdujących się w pawilonie placówek (np.: apteka, poczta, sklep spożywczy), - poprawi warunki komunikacji pieszej mieszkańców i wpłynie korzystnie na estetykę osiedla i otoczenia.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	Zmodernizowany obiekt infrastruktury drogowej ok. 700 m^2.

KARTA PROJEKTU NR 25

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Wspólnota mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Dunikowskiego 24-30 w Tychach 43-100 Lędziny, ul. Pokoju 106 tel. (032) 326 66 40, (032) 326 66 41**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację istniejacego docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów ul. Dunikowskiego 24-30**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Budynek wielorodzinny: Tychy, ul. Dunikowskiego 24-30
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2089 roku Budynek – współwłasność właścicieli lokali tworzących Wspólnotę mieszkaniową
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2010-2013 - dokumentacja techniczna, realizacja przedsięwzięcia.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	730 000,00 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne wspólnoty mieszkaniowej
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Kalkulacja robót, kosztorys inwestorski
9.	**Opis zadania/projektu**	Zadanie obejmuje budynek wielorodzinny Wspólnoty mieszkaniowej, w którym zlokalizowane są lokale mieszkalne, posiadający docieplenie ścian zewnętrznych wełną mineralną w całości pokryte na ruszcie drewnianym płytami azbestowo-cementowymi „ACEKOL". Istniejące docieplenie budynku wykonane jest według nieaktualnych norm, niespełniając tym samym standardów w przedmiotowym zakresie, jak również powodując zagrożenie dla środowiska w związku z coraz częściej stwierdzonymi odspojeniami z elewacji pojedynczych płyt oraz ich pęknięciami i ubytkami. Zadanie zakłada przygotowanie inwestycji poprzez opracowanie dokumentacji technicznej, a następnie demontaż wraz z utylizacją zabudowanej wełny mineralnej, rusztu drewnianego, płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" oraz jednoczesne odtworzenie docieplenia ścian zewnętrznych zgodnie z obowiązującymi normami. Wykonanie zadania wpłynie bezpośrednio na ochronę środowiska oraz zmniejszenie zapotrzebowania obiektu na ciepło.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem zadania jest poprawa stanu technicznego i estetyki nieruchomości w obszarze rewitalizowanego terenu. Wykonanie zadania w sposób zasadniczy powinno wpłynąć na zmniejszenie kosztów utrzymania budynku w zakresie obsługi eksploatacyjnej oraz bezspornie spowoduje poprawę w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska. Ponadto realizacja zadania spowoduje powstanie nowych miejsc pracy dla podmiotów gospodarczych wykonujących tego rodzaju prace. Uzyskanie zewnętrznej pomocy finansowej z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej pozwoli wykonać przedmiotowe zadanie, bez której mieszkańcy nie będą w stanie doprowadzić budynku do prawidłowego stanu.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**Planowane produkty:** - liczba budynków - 1 szt., - powierzchnia użytkowa - 4 496,7 m^2, - powierzchnia elewacji - 2 951 m^2, **Planowane rezultaty:** - liczba zabezpieczonych obiektów przed zagrożeniami - 1 szt., - utworzenie nowych miejsc pracy - 20 pracowników w okresie 10-12 miesięcy zatrudnionych przy przebudowie elewacji, - poprawa stanu technicznego obiektu oraz stanu środowiska.

KARTA PROJEKTU NR 26

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Wspólnota mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Honoraty 36-40 w Tychach 43-100 Lędziny, ul. Pokoju 106 tel. (032) 326 66 40, (032) 326 66 41**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację istniejącego docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Budynek wielorodzinny Tychy, ul. Honoraty 36-40
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2089 roku Budynek – współwłasność właścicieli lokali tworzących Wspólnotę mieszkaniową
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2010-2013: dokumentacja techniczna, realizacja przedsięwzięcia.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	540 000,00 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne wspólnoty mieszkaniowej
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Kalkulacja robót, kosztorys inwestorski.
9.	**Opis zadania/projektu**	Zadanie obejmuje budynek wielorodzinny Wspólnoty mieszkaniowej, w którym zlokalizowane są lokale mieszkalne, posiadający docieplenie ścian zewnętrznych wełną mineralną w całości pokryte na ruszcie drewnianym płytami azbestowo-cementowymi „ACEKOL". Istniejące docieplenie budynku wykonane jest według nieaktualnych norm, niespełniając tym samym aktualnych standardów w przedmiotowym zakresie, jak również powodując zagrożenie dla środowiska w związku z coraz częściej stwierdzonymi odspojeniami z elewacji pojedynczych płyt oraz ich pęknięciami i ubytkami. Zadanie zakłada przygotowanie inwestycji poprzez opracowanie dokumentacji technicznej, a następnie demontaż wraz z utylizacją zabudowanej wełny mineralnej, rusztu drewnianego, płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" oraz jednoczesne odtworzenie docieplenia ścian zewnętrznych zgodnie z obowiązującymi normami. Wykonanie zadania wpłynie bezpośrednio na ochronę środowiska oraz zmniejszenie zapotrzebowania obiektu na ciepło.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem zadania jest poprawa stanu technicznego i estetyki nieruchomości w obszarze rewitalizowanego obszaru miejskiego. Wykonanie zadania w sposób zasadniczy powinno wpłynąć na zmniejszenie kosztów utrzymania budynku w zakresie obsługi eksploatacyjnej oraz bezspornie spowoduje poprawę w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska. Ponadto realizacja zadania spowoduje powstanie nowych miejsc pracy dla podmiotów gospodarczych wykonujących tego rodzaju prace. Uzyskanie zewnętrznej pomocy finansowej z Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej pozwoli wykonać przedmiotowe zadanie, bez której mieszkańcy nie będą w stanie doprowadzić budynku do prawidłowego stanu.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**Planowane produkty:** - liczba budynków - 1 szt., - powierzchnia użytkowa - 3 093,5 m^2, - powierzchnia elewacji - 2 151 m^2, **Planowane rezultaty:** - liczba zabezpieczonych obiektów przed zagrożeniami - 1 szt., - utworzenie nowych miejsc pracy - 10 pracowników w okresie 14-16 miesięcy zatrudnionych przy przebudowie elewacji, - poprawa stanu technicznego obiektu oraz wpływu oddziaływania na środowisko.

KARTA PROJEKTU NR 27

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Wspólnota mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Honoraty 2-12 w Tychach 43-100 Lędziny, ul. Pokoju 106 tel. (032) 326 66 40, (032) 326 66 41**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację istniejącego docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów ul. Honoraty 2-12**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Budynek wielorodzinny: Tychy, ul. Honoraty 2-12
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2089 roku Budynek – współwłasność właścicieli lokali tworzących Wspólnotę mieszkaniową
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2010-2013 dokumentacja techniczna, realizacja przedsięwzięcia.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	1 200 000,00 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne Wspólnoty mieszkaniowej
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Kalkulacja robót, kosztorys inwestorski
9.	**Opis zadania/projektu**	Zadanie obejmuje budynek wielorodzinny Wspólnoty mieszkaniowej, w którym zlokalizowane są lokale mieszkalne i lokal użytkowy, posiadający docieplenie ścian zewnętrznych wełną mineralną w całości pokryte na ruszcie drewnianym płytami azbestowo-cementowymi „ACEKOL". Istniejące docieplenie budynku wykonane jest według nieaktualnych norm, niespełniając tym samym aktualnych standardów w przedmiotowym zakresie, jak również powodując zagrożenie dla środowiska w związku z coraz częściej stwierdzonymi odspojeniami z elewacji pojedynczych płyt oraz ich pęknięciami i ubytkami. Zadanie zakłada przygotowanie inwestycji poprzez opracowanie dokumentacji technicznej, a następnie demontaż wraz z utylizacją zabudowanej wełny mineralnej, rusztu drewnianego, płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" oraz jednoczesne odtworzenie docieplenia ścian zewnętrznych zgodnie z obowiązującymi normami. Wykonanie zadania wpłynie bezpośrednio na ochronę środowiska oraz zmniejszenie zapotrzebowania obiektu na ciepło.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem zadania jest poprawa stanu technicznego i estetyki nieruchomości w obszarze rewitalizowanego obszaru miejskiego. Wykonanie zadania w sposób zasadniczy powinno wpłynąć na zmniejszenie kosztów utrzymania budynku w zakresie obsługi eksploatacyjnej oraz bezspornie spowoduje poprawę w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska. Ponadto realizacja zadania spowoduje powstanie nowych miejsc pracy dla podmiotów gospodarczych wykonujących tego rodzaju prace. Uzyskanie zewnętrznej pomocy finansowej z Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej pozwoli wykonać przedmiotowe zadanie, bez której mieszkańcy nie będą w stanie doprowadzić budynku do prawidłowego stanu.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**Planowane produkty:** - liczba budynków - 1 szt., - powierzchnia użytkowa - 6 200,3 m^2, - powierzchnia elewacji - 4 630,0 m^2, **Planowane rezultaty:** - liczba zabezpieczonych obiektów przed zagrożeniami - 1 szt., - utworzenie nowych miejsc pracy - 20 pracowników w okresie 10-12 miesięcy zatrudnionych przy przebudowie elewacji, - poprawa stanu technicznego obiektu oraz wpływu oddziaływania na środowisko.

KARTA PROJEKTU NR 28

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa „OSKARD" Tychy, ul. H. Dąbrowskiego 39 tel.: (032) 32-32-100 do 04 fax: (32) 227-84-01 e-mail: oskard@oskard.tychy.pl**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Tęczowa „HONORATA" – zastępowanie azbestowych elewacji budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka**
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Południowa część miasta Tychy, osiedle mieszkaniowe „H". Budynki wielorodzinne mieszkalne przy: 1) ul. Hubala 1, 2) ul. Hubala 4-6, 3) ul. Broniewskiego 1-3, 4) ul. Broniewskiego 4-6, 5) ul. Dunikowskiego 2-4c, 6) ul. Honoraty 28-32.
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2075 roku, Budynki – własność TSM „OSKARD"
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	**2009 - 2012**
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	**Lata:** **2009:** 1 143 024,00 zł, **2010:** 1 831 944,00 zł, **2011:** 1 215 336,00 zł, **2012:** 774 696,00 zł, **Całkowity koszt 4 965 000,00 zł**
7.	**Źródła finansowania projektu**	Fundusze strukturalne (EFRR), Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Wyceny indywidualne. Poziom cen IV kwartał 2006 roku.
9.	**Opis zadania/projektu**	Zakres projektu obejmuje następujące działania: w budynkach - ul. Hubala 1, - ul. Hubala 4-6, - ul. Broniewskiego 1-3, - ul. Broniewskiego 4-6, - ul. Dunikowskiego 2-4c, - ul. Honoraty 28-32, Zakres rzeczowy: 1) demontaż płyt azbestowo-cementowych elewacyjnych, 2) utylizacja zdemontowanych płyt, 3) demontaż rusztu drewnianego, 4) utylizacja zdemontowanego rusztu, 5) demontaż wełny mineralnej, 6) utylizacja zdemontowanej wełny mineralnej, 7) wykonanie docieplenia budynków - do wys. 25 m styropian + tynk akrylowy, - powyżej 25 m wełna mineralna + tynk sylikatowy.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	***CEL GENERALNY*** – przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych oraz przywracanie ładu przestrzeni publicznej i podnoszenie wartości substancji miejskiej.

		CELE SZCZEGÓŁOWE **–** ✓ Likwidacja azbestowych elementów budynków, ✓ Poprawa stanu technicznego budynków oraz warunków zamieszkiwania, ✓ Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców, ✓ Zwiększenie estetyki przestrzeni miejskiej (rewitalizowanego obszaru), ✓ Ochrona środowiska. Osiedle „H" to jedno z wielu tyskich blokowisk zrealizowanych w latach 70-tych XX wieku, czyli w okresie, kiedy technologia „wielkiej płyty" przeżywała swój „rozkwit". Budynki wznoszone w tej technologii od początku posiadały wady i bardzo często stosowano w nich elementy z rakotwórczego materiału, jakim jest azbest. Choć już w 1997 roku wprowadzono zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest to nadal otwarty i aktualny pozostaje problem usuwania wyrobów zawierających azbest w sposób niezagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczeniu środowiska. Elewacyjne płyty azbestowo-cementowe narażone są na uszkodzenia, a zatem mogą stanowić realne zagrożenie dla ludzi i środowiska. Obecnie problem blokowisk to nie tylko kwestie techniczne, ale również, a może przede wszystkim problem społeczny i urbanistyczny. W wyniku przemian społecznych, gospodarczych i ekonomicznych osiedla te utraciły swoje pierwotne przeznaczenie, jakim była jedynie funkcja „sypialni", dlatego tylko kompleksowa rewitalizacja osiedli z wielkiej płyty może zapobiec ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Kluczowymi problemami w zakresie mieszkalnictwa i osiedli są między innymi: - duża koncentracja blokowisk, - utrzymywanie się negatywnych nastrojów społecznych – poczucie zagrożenia związane z zamieszkiwaniem w blokowiskach, - postępująca dekapitalizacja miejskich zasobów mieszkaniowych. Wskazane osiedla, a zwłaszcza budynki wysokie, gdzie w jednej klatce jest nawet ponad 100 mieszkań, są przykładem jak architektura wpływa na świadomość mieszkańców. Ludzie są tam anonimowi, nie tworzą się więzi społeczne (sąsiedzkie) brak jest poczucia wspólnoty, a to z kolei sprzyja dewastacjom i wybrykom chuligańskim, na które niejednokrotnie nikt nie reaguje. Ponadto młodzież bardzo łatwo identyfikuje się z otoczeniem, czyli szarością i monotonią blokowisk, coraz częściej dochodzi tam do dewastacji klatek schodowych i piwnic budynków oraz aktów wandalizmu i chuligaństwa, których sprawcami jest zarówno młodzież, jak i dzieci. Jednym z czynników sprzyjających występowaniu problemów społecznych jest bezrobocie, które prowadzi do zubożenia społeczeństwa. Na terenie wskazanym do rewitalizacji 7,4 % gospodarstw domowych korzysta z dodatku mieszkaniowego z Urzędu Miasta, a zadłużenie czynszowe wynosi 67% miesięcznych naliczeń czynszowych. W osiedlu tym występują problemy narkomanii, przestępczości również wśród dzieci i młodzieży. Projektowane prace remontowe pozwolą zapobiec degradacji technicznej budynków wielorodzinnych mieszkalnych oraz przyczynią się do poprawy standardu i estetyki zarówno budynków jak i całego obszaru wskazanego do rewitalizacji. Podnosząc standard budynków na tym terenie (zwłaszcza wysokich) uniknie się w przyszłości zjawiska, iż osiedle to będzie zmieniać na niekorzyść strukturę mieszkańców, co spowoduje nasilanie się problemów społecznych. Należy, zatem zapobiegać procesom fizycznego niszczenia budynków oraz wykluczenia społecznego zanim zjawiska patologii społecznych wystąpią tam na szerszą skalę. Realizacja projektu przyczyni się także do poprawy jakości życia mieszkańców i ochrony środowiska.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**a) Produkty** - Liczba budynków, z których usunięty został azbest - **6 szt.,** - Powierzchnia budynków z których został usunięty azbest - **29 390,0m^2,** **b) Rezultaty** - Liczba osób mieszkających w budynkach, poddanych renowacji - **1514 osób.**

KARTA PROJEKTU NR 29

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Razem”, ul. Pstrowskiego 4, 43-170 Łaziska Górne
2.	**Nazwa zadania/projektu**	Zastępowanie azbestowych elementów (elewacji) budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla człowieka i środowiska w budynkach przy ul. Hetmańskiej 11, 13
3.	**Miejsce realizacji projektu – lokalizacja zadania/projektu**	Budynki przy ul. Hetmańskiej 11, 13
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Właścicielem budynków jest SM „Razem” ul. Pstrowskiego 4 księga wieczysta nr 29146, nr ewid. 3066/26 grunt w wieczystym użytkowaniu
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2008-2010
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	$1950m^2$x200zł/m^2 = 390 000 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	„SEKOCENBUD”
9.	**Opis zadania/projektu**	Projekt zakłada usunięcie szkodliwych płyt azbestowych na budynkach przy ul. Hetmańskiej 11,13 w Tychach, ich utylizację oraz zastąpienie materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka, jak i dla środowiska. Degradacja materiałów azbestowych ma działanie rakotwórcze oraz źle przewodzi ciepło, co przyczynia się do wielu strat, dlatego też istnieje konieczność usunięcia tych materiałów.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	W zasobach SM „Razem” znajduje się $1950m^2$ elewacji z płyt azbestowych, na budynkach przy ul. Hetmańskiej 11,13
11.	**Wskaźniki monitorowania**	Planowane produkty: 2 budynki mieszkalne: - kubatura – 13609 m^2 - powierzchnia użytkowa – 2523,06 m^2

Karta Projektu nr 30

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Wspólnota mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Rodakowskiego 41 -55 w Tychach 43-100 Lędziny, ul. Pokoju 106 tel. (032) 326 66 40, (032) 326 66 41**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację istniejącego docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów ul. Rodakowskiego 41 -55**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Budynek wielorodzinny: Tychy, ul. Rodakowskiego 41 -55
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2089 roku. Budynek – współwłasność właścicieli lokali tworzących Wspólnotę mieszkaniową.
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2010-2013 dokumentacja techniczna, realizacja przedsięwzięcia.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	910 000 zł
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne Wspólnoty mieszkaniowej
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Kalkulacja robót, kosztorys inwestorski
9.	**Opis zadania/projektu**	Zadanie obejmuje budynek wielorodzinny Wspólnoty mieszkaniowej, w którym zlokalizowane są lokale mieszkalne i lokal użytkowy, posiadający docieplenie ścian zewnętrznych wełną mineralną w całości pokryte na ruszcie drewnianym płytami azbestowo-cementowymi „ACEKOL". Istniejące docieplenie budynku wykonane jest według nieaktualnych norm, niespełniając tym samym aktualnych standardów w przedmiotowym zakresie, jak również powodując zagrożenie dla środowiska w związku z coraz częściej stwierdzonymi odspojeniami z elewacji pojedynczych płyt oraz ich pęknięciami i ubytkami. Zadanie zakłada przygotowanie inwestycji poprzez opracowanie dokumentacji technicznej, a następnie demontaż wraz z utylizacją zabudowanej wełny mineralnej, rusztu drewnianego, płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" oraz jednoczesne odtworzenie docieplenia ścian zewnętrznych zgodnie z obowiązującymi normami. Wykonanie zadania wpłynie bezpośrednio na ochronę środowiska oraz zmniejszenie zapotrzebowania obiektu na ciepło.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem zadania jest poprawa stanu technicznego i estetyki nieruchomości w obszarze rewitalizowanego obszaru miejskiego. Wykonanie zadania w sposób zasadniczy powinno wpłynąć na zmniejszenie kosztów utrzymania budynku w zakresie obsługi eksploatacyjnej oraz bezspornie spowoduje poprawę w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska. Ponadto realizacja zadania spowoduje powstanie nowych miejsc pracy dla podmiotów gospodarczych wykonujących tego rodzaju prace. Uzyskanie zewnętrznej pomocy finansowej z Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej pozwoli wykonać przedmiotowe zadanie, bez której mieszkańcy nie będą w stanie doprowadzić budynku do prawidłowego stanu.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**Planowane produkty:** - liczba budynków - 1 szt., - powierzchnia użytkowa - 4 110,10 m^2, - powierzchnia elewacji - 3 638,00 m^2, **Planowane rezultaty:** - liczba zabezpieczonych obiektów przed zagrożeniami - 1 szt., - utworzenie nowych miejsc pracy - 20 pracowników w okresie 12-14 miesięcy zatrudnionych przy przebudowie elewacji, - poprawa stanu technicznego obiektu oraz wpływu oddziaływania na środowisko.

Karta Projektu nr 31

1.	**Podmiot wnioskujący/realizator projektu i beneficjent środków z Unii Europejskiej**	**Wspólnota mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Honoraty 48 – 54 w Tychach 43-100 Lędziny, ul. Pokoju 106 tel. (032) 326 66 40, (032) 326 66 41**
2.	**Nazwa zadania/projektu**	**Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację istniejącego docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów ul. Honoraty 48 - 54**
3.	**Miejsce realizacji projektu- lokalizacja zadania/projektu**	Budynek wielorodzinny: Tychy, ul. Honoraty 48 - 54
4.	**Prawo dysponowania gruntem/budynkiem**	Grunt – wieczyste użytkowanie do 2089 roku. Budynek – współwłasność właścicieli lokali tworzących Wspólnotę mieszkaniową.
5.	**Planowany termin rozpoczęcia i realizacji zadania/projektu**	2010-2013 dokumentacja techniczna, realizacja przedsięwzięcia.
6.	**Szacunkowy koszt zadania/projektu**	790.000,00 zł.
7.	**Źródła finansowania projektu**	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne Wspólnoty mieszkaniowej
8.	**Podstawa ustalenia kosztu zadania/projektu**	Kalkulacja robót, kosztorys inwestorski
9.	**Opis zadania/projektu**	Zadanie obejmuje budynek wielorodzinny Wspólnoty mieszkaniowej, w którym zlokalizowane są lokale mieszkalne i lokal użytkowy, posiadający docieplenie ścian zewnętrznych wełną mineralną w całości pokryte na ruszcie drewnianym płytami azbestowo-cementowymi „ACEKOL". Istniejące docieplenie budynku wykonane jest według nieaktualnych norm, niespełniając tym samym aktualnych standardów w przedmiotowym zakresie, jak również powodując zagrożenie dla środowiska w związku z coraz częściej stwierdzonymi odspojeniami z elewacji pojedynczych płyt oraz ich pęknięciami i ubytkami. Zadanie zakłada przygotowanie inwestycji poprzez opracowanie dokumentacji technicznej, a następnie demontaż wraz z utylizacją zabudowanej wełny mineralnej, rusztu drewnianego, płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" oraz jednoczesne odtworzenie docieplenia ścian zewnętrznych zgodnie z obowiązującymi normami. Wykonanie zadania wpłynie bezpośrednio na ochronę środowiska oraz zmniejszenie zapotrzebowania obiektu na ciepło.
10.	**Cel zadania/projektu i uzasadnienie wpisania zadania/projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy**	Celem zadania jest poprawa stanu technicznego i estetyki nieruchomości w obszarze rewitalizowanego obszaru miejskiego. Wykonanie zadania w sposób zasadniczy powinno wpłynąć na zmniejszenie kosztów utrzymania budynku w zakresie obsługi eksploatacyjnej oraz bezspornie spowoduje poprawę w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska. Ponadto realizacja zadania spowoduje powstanie nowych miejsc pracy dla podmiotów gospodarczych wykonujących tego rodzaju prace. Uzyskanie zewnętrznej pomocy finansowej z Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej pozwoli wykonać przedmiotowe zadanie, bez której mieszkańcy nie będą w stanie doprowadzić budynku do prawidłowego stanu.
11.	**Wskaźniki monitorowania**	**Planowane produkty:** - liczba budynków - 1szt., - powierzchnia użytkowa - 3 795,00 m^2 - powierzchnia elewacji - 3 159,00 m^2 **Planowane rezultaty:** - liczba zabezpieczonych obiektów przed zagrożeniami - 1 szt. - utworzenie nowych miejsc pracy - 20 pracowników w okresie 10 – 12 miesięcy zatrudnionych przy przebudowie elewacji - poprawa stanu technicznego obiektu oraz wpływu oddziaływania na środowisko.

III. PLAN FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ

Lp.	Nazwa zadania	Przewidywany koszt realizacji w PLN	Planowany termin realizacji	Planowane źródła finansowania
1.	„Osada równych szans" Kompleksowa rehabilitacja i rewitalizacja starej dzielnicy mieszkalnej Osada	Koszty możliwe do określenia po opracowaniu projektów technicznych	2007r. 2013r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne beneficjenta
2.	Rewitalizacja centrum miasta Tychy	Koszt projektu uzależniony jest od przyjętych rozwiązań, w tym koncepcji architektoniczno-urbanistycznych	2010r. 2013r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki beneficjentów
3.	Rewitalizacja Placu św. Anny	1 800 000	2009r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne beneficjenta
4.	Rewitalizacja obiektu po Zespole Szkół Municypalnych „Mediateka"	Koszt projektu uzależniony jest od przyjętych rozwiązań i programu funkcjonalnego obiektu	2007r. 2013r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki inwestorów (beneficjentów)
5.	Rewitalizacja kompleksu wypoczynkowego „Paprocany" w Tychach oraz Huty Paprockiej	Koszty możliwe do określenia po opracowaniu projektu technicznego i kosztorysów inwestorskich	2007r. 2013r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny (budżet miasta, środki inwestorów)
6.	Program rewitalizacji dzielnicy Stare Tychy i osiedla „B"	Koszty możliwe do określenia po opracowaniu koncepcji i projektów	2008r. 2013r.	Środki budżetu miasta, Środki inwestorów Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
7.	Budowa placu zabaw na placu miejskim im. Grażyny Bacewicz na osiedlu „Balbina"	1 647 000	2008r. 2013r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
8.	Budowa parku spacerowego wraz z boiskiem wielofunkcyjnym na osiedlu „Balbina" w Tychach	2 400 000	2007r. 2009r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
9.	Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację istniejącego docieplenia z zastosowaniem płyt azbesotowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów – ul. Boczna 3-9	370 000	2010r. 2013r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Środki własne
10.	Remont pawilonów wolnostojących, w których zlokalizowane są placówki funkcjonujące w systemie oświatowym: Przedszkole nr 19 al. Niepodległości 154 i Przedszkole nr 22 ul. Dąbrowskiego 85 wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu	1 182 900	2008r. 2011r.	Fundusze strukturalne (EFRR) Wkład własny
11.	„N"asze „O"siedla przyjazne ludziom i środowisku – zastępowanie azbestowych elewacji budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka	958 000	2010r. 2013r.	Fundusze strukturalne (EFRR) Wkład własny

Lp.	Nazwa zadania	Przewidywany koszt realizacji w PLN	Planowany termin realizacji	Planowane źródła finansowania
12.	Zastępowanie azbestowych elementów budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka - przebudowa elewacji na osiedlu „K”	3 203 000	2007r. 2013r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Europejskiej, Środki własne Spółdzielni
13.	Rewitalizacja pieszych ciągów komunikacyjnych poprzez wymianę nawierzchni na osiedlach: „K”, „H”, „K-1”, „Ł-1”, „DMM”	1 300 000	2008r. 2010r.	środki własne Spółdzielni, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
14.	Budowa parkingów osiedlowych dla samochodów osobowych na osiedlach: „K”, „H”, „Ł-1”	1 580 000	2007r. 2011r.	środki własne Spółdzielni, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
15.	Przebudowa pawilonu wolnostojącego przy ul. Uczniowskiej 7, w którym zlokalizowana jest placówka kuluralno-oświatowa oraz lokale usługowo-handlowe wraz z zagospodarowaniem przyległego do pawilonu terenu rekreacyjnego oraz boiska wielofunkcyjnego na osiedlu „Urszula” w Tychach	5 800 000	2007r. 2010r.	Fundusze strukturalne (EFRR*)* Wkład własny
16.	„Urszula” bez azbestu – zastępowanie azbestowych elewacji budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka	7 056 320	2008r. 2013r.	Fundusze strukturalne (EFRR*)* Wkład własny
17.	Wymiana okien wystawowych i drzwi wejściowych do lokali użytkowych, znajdujących się w budynkach mieszkalnych (osiedle „Z”)	2 532 287	2007r. 2013r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
18	Rewitalizacja Placu Baczyńskiego	zagospodarowanie placu – 5 254 579 zł, -rewitalizacja budynków – 7 000 000 zł	2007 2013	Środki budżetu miasta, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
19.	Wymiana nawierzchni istniejących chodników (osiedle „Z”)	4 372 361	2007r. 2013r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego wkład własny
20	Zagospodarowanie przestrzenne terenu Spółdzielni Mieszkaniowej „Ryneczek”	400 000	2007r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
21.	Budowa placu zabaw na osiedlu „W”	120 000	2010r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
22.	Pole do mnigolfa – osiedle „W”	37 000	2009r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
23.	Budowa ścieżki zdrowia na osiedlu „W”	28 000	2008r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
24.	Przebudowa schodów terenowych i murków oporowych przy pawilonie handlowym „EDEN”	185 000	2008r. 2009r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny

Lp.	Nazwa zadania	Przewidywany koszt realizacji w PLN	Planowany termin realizacji	Planowane źródła finansowania
25.	Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów – ul. Dunikowskiego 24-30	730 000	2010r. 2013r.	Fundusze strukturalne Unii Europejskiej, Środki własne wspólnoty mieszkaniowej
26.	Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów – ul. Honoraty 36-40	540 000	2010r. 2013r.	Fundusze strukturalne Unii Europejskiej, Środki własne Wspólnoty mieszkaniowej
27.	Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów – ul. Honoraty 2-12	1 200 000	2010r. 2013r.	Fundusze strukturalne Unii Europejskiej, Środki własne Wspólnoty mieszkaniowej
28.	Tęczowa „Honorata" – zastępowanie azbestowych elewacji budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia człowieka	4 965 000	2009r. 2012r.	Fundusze strukturalne (EFRR*)* Wkład własny
29.	Zastępowanie azbestowych elementów (elewacji) budynków wielorodzinnych mieszkalnych materiałami mniej szkodliwymi dla człowieka i środowiska w budynkach przy ul. Hetmańskiej 11, 13	390 000 zł	2008r. 2010r.	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Wkład własny
30.	Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów – ul. Rodakowskiego 41 - 55	910 000 zł	2010r. 2013r.	Fundusze strukturalne Unii Europejskiej, Środki własne Wspólnoty mieszkaniowej
31.	Przebudowa elewacji poprzez demontaż i utylizację docieplenia z zastosowaniem płyt azbestowo-cementowych „ACEKOL" z jednoczesnym wykonaniem docieplenia ścian zewnętrznych z uwzględnieniem obowiązujących norm i standardów – ul. Honoraty 48 - 54	790.000 zł.	2010 2013	Fundusze strukturalne Unii Europejskiej, Środki własne Wspólnoty mieszkaniowej

IV. SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA TYCHY

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy obejmuje następujące elementy:

- ujęcie poszczególnych zadań projektów (w zakresie inwestycji miejskich) w kolejnych edycjach Wieloletnich Programów Inwestycyjnych w ramach wolnych środków na inwestycje,
- aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy w aspekcie potrzeb miasta i innych beneficjentów środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- przygotowanie poszczególnych zadań, w tym dokumentacji projektowej (w zakresie inwestycji miejskich) dla zadań inwestycyjnych, ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Tychy,
- sporządzenie i złożenie wniosków (w zakresie inwestycji miejskich) o przyznanie dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013,
- realizacja zadań (w zakresie inwestycji miejskich),
- monitorowanie i raportowanie wydatków oraz efektów rzeczowych i finansowych projektów (w zakresie inwestycji miejskich).

Urząd Miasta Tychy jako jednostka wdrażająca odpowiedzialna jest za:

- analizę możliwości finansowych budżetu miasta,
- kontrolę formalną składanych wniosków (w zakresie inwestycji miejskich) oraz ich zgodność z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2007 - 2013,
- sporządzenie i złożenie stosownych wniosków (w zakresie inwestycji miejskich),
- wypracowanie porozumienia pomiędzy samorządem lokalnym a partnerami gospodarczymi, realizującymi pro-rozwojowe inwestycje w ramach zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy,
- wypracowanie porozumień z partnerami społecznymi w mieście.

Przyjęto założenie, że związku z obowiązującymi przepisami prawa za przygotowanie projektów i wniosków o współfinansowanie, a następnie realizację odpowiedzialny jest beneficjent środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Urząd Miasta Tychy przygotowuje wyłącznie projekty w zakresie inwestycji miejskich.

Odpowiedzialnym za zarządzanie realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy jest Pełnomocnik ds. Rewitalizacji, który odpowiada za:

- bieżącą koordynację prac nad wdrażaniem i realizacją Programu,
- monitorowanie zewnętrznych uwarunkowań Programu, w tym pojawiających się nowych źródeł i mechanizmów finansowania,
- przygotowanie i wdrożenie projektów ujętych w Programie ze szczególnym uwzględnieniem inwestycji miejskich.

V. AKTUALIZACJA I MONITOROWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA TYCHY

Sporządzenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy opiera się na dobrze rozpoznanych w mieście potrzebach inwestycyjnych. Od stycznia 2002 roku prowadzony jest na bieżąco tzw. „Wykaz wniosków inwestycyjnych", który jest podstawowym materiałem wyjściowym do opracowania planów rozwoju miasta i określenia polityki inwestycyjnej na kolejne lata, zgodnie z potrzebami społecznymi.

W ramach partycypacji społecznej w procesie aktualizacji i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy celem samorządu jest nawiązanie współpracy sektora publicznego z sektorem prywatnym i mieszkańcami oraz zaangażowanie wyżej wymienionych w realizację przedsięwzięć na zasadzie partnerstwa, w tym w roli współfinansujących projekt lub zarządzających projektem po jego zakończeniu.

Współpraca pomiędzy samorządem, sektorem publicznym, prywatnym, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami polega na:

- informowaniu o możliwościach aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy i zgłaszaniu potrzeb,
- inicjowaniu wspólnych spotkań Urzędu Miasta, sektora publicznego i prywatnego oraz przedstawicieli mieszkańców,
- zapewnieniu szerokiego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania w ramach funduszy strukturalnych,
- informowaniu o zakresie finansowania poszczególnych projektów realizowanych przez Urząd Miasta.

Celem działań związanych z promocją Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Tychy jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach Programu.

W trakcie realizacji polityki informacyjnej wykorzystywane są następujące instrumenty w miarę posiadanych środków finansowych:

- informowanie o projektach oraz ich promocja,
- współpraca z mediami: prasą, radiem, (artykuły i relacje prasowe),
- strona internetowa Urzędu Miasta,
- spotkania z potencjalnymi partnerami w projektach,
- informacje zamieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej.

W zależności od potrzeb wynikających ze zmian istotnych uwarunkowań zewnętrznych lub wewnętrznych organizowane są debaty z udziałem radnych, przedstawicieli mieszkańców, rad dzielnic.

W celu zagwarantowania aktualności Programu Rewitalizacji ustala się, że Programma formułę otwartą i może być w miarę potrzeb aktualizowany.

BIBLIOGRAFIA

- „Jak powstawało miasto”
  Hanna Adamczewska-Wejchert, Kazimierz Wejchert,
- „Tychy. Zarys rozwoju miasta i powiatu”
  praca zbiorowa (Śląski Instytut Naukowy w Katowicach),
- „Tychy 1939-1993. Monografia miasta”
  praca zbiorowa pod redakcją naukową Marka S. Szczepańskiego,
- „Miasto socjalistyczne i świat społeczny jego mieszkańców”
  Marek S. Szczepański,
- „Remonty i modernizacje budynków - Remonty budynków wielkopłytowych”
  zespół autorów zrzeszonych w PZITB, PZITS,
- „Stan zagrożenia i jego likwidacja w konstrukcji budynku wielkopłytowego”
  Wiesław Ligęza, Marian Płachecki (Politechnika Krtakowska),
- „Technologie i materiały”
  Katarzyna Klukowska,
- „Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w kontekście rozwiązywania problemów alkoholowych w Polsce”
  Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- „Szkodliwe uzależnienia”
  Urszula Parnicka (Instytut Wychowania Fizycznego i Sportu Biała Podlaska),
- „Społeczne przyczyny uzależnień”
  Tomasz Dudek (Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej Warszawa),
- „Uzależnienia wśród młodzieży”
  Beata Boćwińska-Kiluk,
- „Wykluczenie, rewitalizacja, spójność społeczna”
  praca zbiorowa pod redakcją naukową Lucyny Frąckiewicz,
- „Uzupełnienie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006”
  załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 sierpnia 2004r. w sprawie przyjęcia Uzupełnienia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego,
- „Przewodnik dotyczący kryteriów planowania oraz zarządzania projektami dotyczącymi rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, poprzemysłowych i powojskowych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego finansowanego ze środków funduszy strukturalnych”
  dokument roboczy Ministerstwa Gospodarki i Pracy,
- „Podręcznik rewitalizacji. Zasady, procedury i metody działania współczesnych procesów rewitalizacji”
  Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast,
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Tychy”
  załącznik do uchwały nr 0150/III/40/02 Rady Miasta Tychy z dnia 18.12.2002r.,
- „Program ochrony środowiska dla miasta Tychy”
  załącznik do uchwały nr 0150/XV/332/03 Rady Miasta Tychy z dnia 18.12.2003r.,
- „Program ochrony środowiska dla miasta Tychy”
  załącznik do uchwały nr 0150/XV/332/03 Rady Miasta Tychy z dnia 18.12.2003r.,
- „Tychy w liczbach”
  Urząd Miasta Tychy
- Opracowanie Pracowni Planowania Przestrzennego i Architektury
  Projekt LHASA WP 1
  Urząd Miasta Tychy
- „Strategia i Polityka Mieszkaniowa Miasta Tychy na Lata 2000 – 2004 z prognozą na rok 2010”
  Urząd Miasta Tychy
- „Strategia Mieszkaniowa Miasta Tychy na Lata 2006 – 2013”
  Urząd Miasta Tychy
- O potrzebie ustawowego unormowania programów rewitalizacji – Stanowisko Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji, www. fr.org.pl, Warszawa, styczeń 2007,
- Podręcznik Rewitalizacji. Zasady, procedury i metody działania współczesnych procesów rewitalizacji, A. Billert, I.Behr, W. Kroning, A. Muzioł-Węcławowicz, Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, Warszawa 2003,
- Raport „Miasto Tychy i jego centrum w świadomości mieszkańców”, A. Biedroń, G. Gawron, Tychy 2004,
- „Raport o stania zdrowia mieszkańców Miasta Tychy”, Zdrowie i Zarządzania Sp. z o. o., Grudzień 2006,
- „Ocena przebiegu realizacji zadań programu ochrony powietrza w zakresie zmniejszania zanieczyszczenia powietrza pyłem w mieście Tychy”, Przedsiębiorstwo Ocen i Inżynierii Środowiska Sozprojekt Sp. z o.o., Katowice, kwiecień 2005 roku,
- *„Raport Programu Badawczego UE Stanu i Rozwoju Sektora Handlu i Usług w Tychach”,* Instytut Eurotest, Gdańsk 2007,

TYCHY. DOBRE MIEJSCE

Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Europejskich
Referat Programowania i Funduszy Europejskich
tel. 032-776-39-06